

OMNES UNUM

(TODOS UNO)

1 9 5 5
ŠT. 4-5

GLASILO SLOVENSKIH DUHOVNIKOV
V ZAMEJSTVU

K A Z A L O

Škof Gregorij Rožman: Škof svojim duhovnikom v stiski	97
Jože Jurak: V šoli presvete Eucharistije	98
Ignacij Lenček: Nekateri problemi teološkega študija	100
Alojzij Košmerlj: Svetle luči na naši duhovniški poti	112
Filip Žakelj: Posvetovanje škofov Latinske Amerike	117
Pot do miru	126
Osebnost svetost duhovnikova	126
Zdravko Reven, Belgija, žosizem v Belgiji	127
Anton Vukšinič, Kanada, Bog, človek, stvarstvo	130
A. Merkun, U. S. A., Vzhodne knjižnice	135
Novice od povsod	136
Po katoliškem svetu	144

Glede vseh upravnih zadev in poravnave naročnine se obračate naravnost na upravo: Rev. Stanko Škrbe, Victor Martínez 50, Buenos Aires, Argentina, ali pa na sledeče sobrate poverjenike:

Kanada: Rev. Tone Vukšinič, 626 Glenhohne Ave, Toronto 10.

U. S. A.: Rev. Karel Pečovnik, St. Pctr's Church, Dumont, Minnesota.

Italija: Rev. Tone Iskra, Chiesa del S. Nome di Maria, Foro Traiano 89, Roma.

Trst: Rev. Jože Jamnik, Via Nazionale 89, Marianum, Opčine, Trieste.

Gorica: Mons. dr. Franc Močnik, Via Don Bosco 3, Gorizia.

Avstrija: Rev. Vinko Zaletel, Viktringer Ring 26, Klagenfurt.

Ostala Evropa: Rev. Zdravko Reven, 17, rue Charles Dupret, Charleroi, Belgique.

Čile: Rev. Ludvik Ceglar, Capellan, Casa Central, Maipo (Buenos Aires), Chile.

Naročnina: Za Argentino in Čile 40 argentinskih pesov. Za U. S. A. 250 dolarja. Za vse ostale dežele vrednost zamenjave 250 dolarja. Kdor želi, more poravnati naročnino z mašnimi štipendiji. To velja zlasti za Evropo. Opraviti je treba tri sv. maše. Naj nihče ne opravi maš prej, dokler mu ni sporočeno, da so namenjeni zanj že določeni. Za večino je sporočeno že v tej številki, za stale po bomo sporočili drugič.

Uprava

OMNES UNUM

ptje Je-
živosti.

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV V ZAMEJSTVU

LETO II

1955

ŠTEV. 4-5

^v Skof svojim duhovnikom v stiski

Pravkar sem po vrnitvi iz Lemonta — ameriških Brezij — prebral zadnjo številko „Oznanila“ in tam našel opombo, da imate prihodnjo sredo duhovniški sestanek. Pa hitim, morda dobite te vrstice še pravočasno.

Saj dan za dnem mislim na vas vse, pri vsakem mementu, pri brevirju, pri jutranji in večerni molitvi, ko pošiljam blagoslov predvsem tudi duhovnikom, pa vendar spregledam na koledarju — skoraj redno — kdaj je zadnja sredo v mesecu (V Argentini imamo vsako zadnjo sredo v mesecu duhovniški sestanek), zato se tako redko oglašam na naslov vseh slovenskih duhovnikov tam doli pri vas.

Najiskrenejše vse pozdravljam in blagoslavljam. Zopet preživljate negotove čase — pa je tako: na svetu mi kraja, kjer bi mogli imeti trajen mir. In ga tudi ne bo. Jezus je napovedal svoji Cerkvi in apostolom preganjanje — in smo ga vsi deležni. Živimo ravno v dobi množičnega preganjanja. Bog nas in naše zanamce pripravlja na posebne naloge, ki jih danes še ne vidimo, Ali bo rdeča metla potmetla vse laži-krščanstvo, vse novo-poganstvo in izruvala vse krive vere, da bo tako „prazna“ njiva pripravljena sprejeti seme evangelija? Tedaj bo sicer sejalec morda malo in bodo morali biti zelo marljivi, da bodo pravočasno vse pripravljene njive posejali s pomočjo laikov, ki bodo prekaljeni prišli skozi vihar v novo dobo. Na vsak način je naša „današnja“ naloga, da ostanemo zvesti, vztrajamo in se Križanega še trdneje oprimemo. Z Jezusom! Vedno in povsod! Če bi zopet padli v razmere, da bi niti maševati ne mogli, se bomo pa izvenzakramentalno tem bolj držali Jezusa in ga prosili za potrebne „izredno“ močne milosti, ki jih bomo tedaj potrebovali. Za zdaj pa: „Zadostuje dnevu lastna težava,“ kakor je Gospod rekel.

Ta dan storim vse, prenesem in pretrpim vse, za bodoče me ne skrbi. Ne nalagam si težav prihodnjih dni k tem, ki jih danes nosim, vse skupaj bi bile pretežke. Vsak dan sproti lažje zmorem. In Jezus ima vsak dan pripravljene vse tiste milosti, ki jih ta dan potrebujem. Če bo jutri breme težje, bodo tudi milosti močnejše. Te vere in tega upanja ne smemo izgubiti. No, saj izgubimo je ne, le nekako v ozadje stopi. Pred očmi in na živcih imamo pač težavo, ki nas ravno tlači. Zato pa si moramo „meditando“ take resnice poklicati v spomin.

Še enkrat: pozdrave vsem skupaj in vsakemu posebej

Vse dobro v Gospodu!

+ Gregorij Rožman

(Pismo, ki ga je napisal naš prevzvišeni škof svojim duhovnikom v Argentini. Nosi datum 25. avgusta letošnjega leta, ko je bilo tu preganjanje Cerkve na višku.)

V šoli presvete Evharistije

Škof C

Jože Jurak, Argentina

Veličina katoliškega duhovnika je ravno v njegovem intimnem odnosu do evharističnega Boga. *Ipsum vides, ipsum tanges*, bi mogli ponoviti s sv. Janezom Krizostomom. Toda prav ta izredna odlika nas sili, da tudi mi damo Kristusu vse sile na razpolago, da ga posnemamo v njegovem življenju in delu. *Imitamini, quod tractatis*, poziva rimski pontifikal mlade dijakone, ko sprejemajo nase čast duhovništva.

Nedvomno je tabernakelj tista šola, kjer Jezus neprestano daje svojim duhovnikom zgled, kako naj bo njihovo življenje. „Učenik je tukaj in te kliče,“ bi lahko ponavljali z Martinimi besedami. In kot njena sestra Marija bi morali pogosto sesti k nogam evharističnega Boga in prisluhniti njegovim besedam. *Ubi Deus magister est, quam cito discitur, quod docetur*, pravi papež sv. Leon Veliki. In *medio Ecclesiae aperuit os suum*, med nami ima Gospod svojo evharistično stožico. Odzivimo se njegovemu klicu: *Veniti filii, docebo vos*, in prisluhnimo nauku, ki ga oznanja iz tabernaklja.

Prvo, kar nam Gospod želi povedati, je, da smo iskreno ponižni.

V presvete Evharistiji je Kristus izničil sam sebe do skrajnosti. Ne samo svoje božanstvo, temveč celo svojo človeško naravo je skril pod borni podobi kruha in vina. Tega izničnega Jezusa držimo vsak dan pri sv. maši v svojih rokah. *Discite a me*, nam govori tiho božji Sin. Jezusovo ponižanje v sv. Rešnjem Telesu nas opozarja, naj zatremo v sebi željo po razkazovanju, uveljavljanju, po časteh in občudovanju. Jezusova skromnost nas vabi, da zapremo svoja ušesa prišepetavanju hudiča, ki nam dokazuje, da smo premalo upoštevani in vse preveč zapostavljeni. Zato: *Ama nesciri et pro nihilo reputari*.

Močno v zvezi s ponižnostjo je **pokorščina**. To je krepost, ki dela težave vsakomur, duhovniku pa še posebej, saj je po poklicu nekako navajen, da ukazuje. Koliko se glede pokorščine lahko naučimo od evharističnega Gospoda! Slep uboga duhovnika. Zadostujejo njegove posvetilne besede in že je na oltarju. Ni važno zanj, ali duhovnik živi v milosti božji ali ne. Kristus pride vedno. Pa se spomnimo nase! Kako radi godrnjamo čez odloke predstojnikov, kako pogosto rušimo njih avtoriteto, in to ne le v duhovniški družbi, temveč celo pred laiki.

Tretji predmet, ki ga Jezus uči v evharistični šoli, je **revščina**. On, ki si je s svojo smrtjo na križu tudi kot človek osvojil vse bogastvo zemlje, vztraja med nami revno oblečen pod podobama kruha in vina. Sam nima ničesar. Zadovoljen je z okrasom, ki mu ga poklanjajo ljubeča srca. In kjer teh ni, tam živi sredi umazanih mašnih prtov, na pol razpadlih tabernakljev, ob ugasli večni lučki. Zares, Jezus, *pater pauperum*! Opozarja nas, svoje duhovnike, naj se ne navezujemo na zemeljske dobrine. Duh ubožstva mora biti in ostati duh duhovnikov. Duhovnikovo bogastvo naj ne bo v denarju, dragoceni opravi in razkošni obleki, temveč kot pravi sv. Gregor Veliki: *Divitiae nostrae sunt pudicitia, pietas, humilitas, mansuetudo. Solae divitiae... verae sunt, quae nos divites virtutibus faciunt*.

Pojdimo še dalje v evharistični šoli! Vsa evharistija je mogočen poziv k zatajevanju samega sebe. Sami čutimo: Pomehkužen duhovnik, nasladi predan,

razne parfume razširjajoč, stanovanje polno udobnosti, ali ni živo nasprotje Jezusove skromnosti, ki jo razodeva evharistična skrivnost?

Pod poglavje o zatajevanju samega sebe spada tudi beseda o potrpežljivosti. Jezus v oltarnem Zakramentu jo ima v neskončni meri. Kolikokrat je že doživel sramoto božjeh obhajila, kolikokrat je bil že izgnan iz svojih cerkv, kolikokrat je doživel izbruhe satanskega sovraštva ljudi, ki so na svetih podobah ohladili svoj bes do vsega, kar je božjega. Pa se spomnimo, koliko potrpežljivosti mora imeti Gospod tudi z nami. Saj smo tolikokrat vse prej kot zbrani in vse prej kot spoštljivi do te največje skrivnosti naše vere. Ob tej čudoviti potrpežljivosti si skušajmo nabrati moči, kadar nas zgrabi želja, da bi vse pustili in se predali malodušnosti. Res je, neuspehe doživljamo v lastnem duhovnem življenju, verniki so dostikrat nevhvaležni in neuvidevni, v delu za duše se grmadijo porazi, toda kaj je to v primeri s tem, kar mora prestati Jezus, moj Gospod! Sv. Ambrozij je lepo zapisal: „Haec igitur prima virtus, ut non frangaris adversis non extollaris secundis.“

Vsaakega duhovnika v večji ali manjša meri zadene tudi borba proti lastnemu mesu. Ne pozabimo, da je Evharistija tista čudovita šola, kjer se oblikujejo čiste duše. Pri oltarju naša čutnost navadno utihne, skušnjave se poležejo, duša zahrepi po čistem zraku. Vse na oltarju izžareva čistost: bela hostija, sveče iz voska, snažni prti, vino iz prave trte. Duhovnik, ki redno kleči pred Najsvetejšim, ne bo zlepa postal žrtev svojih nizkih strasti. In če bi se mu ta nesreča tudi kdaj primerila, njegovo pristno razmerje do sv. Evharistije ga bo še isti dan spet privedlo do milosti božje.

Tako smo prišli v evharistični šoli do najbolj dragocene kreposti, ki jo Jezus oznanja: do ljubezni. Že sama ustanovitev najsvetejšega Zakramenta je stalen dokaz za Jezusovo ljubezen nasproti nam. In nadaljevanje Jezusovega bivanja in dnevno obnavljanje Jezusove daritve pri sv. maši je nov dokaz za Kristusovo ljubezen. — Tudi mi duhovniki smo klicani k ljubezni — do Boga in do duš. Sv. Janez pove, kakšna naj bo ta ljubezen. Non verbo, sed opere. Verniki morajo odkriti v nas Kristusovo ljubezen, Kristusovo sočutje, Kristusovo dobroto.

Tisoč devet sto let že evharistični Jezus uči iz tabernaklja svoje duhovnike, kako naj živijo. Navajeni videti v presv. Evharistiji le daritev in zdravilo našim dušam pozabljamo, da je tudi visoka šola duhovniških kreposti, kot so ponižnost, pokorščina, revščina, zatajevanje, potrpežljivost, čistost in ljubezen. Prisluhnimo vsak dan glasu evharističnega Kralja, ki nam govori: „Exemplum dedi vobis ut quaemadmodum ego feci vobis, ita et vos faciatis“ (Jn 12, 15).

KONZORCIJ, UREDNIŠTVO IN UPRAVA ŽELE VSEM
SLOVENSKIM DUHOVNIKOM PO SVETU BLAGOSLOV-
LJENE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO TER MILOSTI
POLNO NOVO LETO!

Nekateri problemi teološkega študija

(Ob desetletnici slovenske teološke fakultete v tujini)

(Ignacij Lenček, Adrogué)

Vsaka pomembnejša obletnica je — ali naj bi vsaj bila — nek mejnik. Za hip se človek zaustavi in se ozira nazaj in naprej. Takšni pogledi niso nekaj zgolj romantičnega, nekaj deklamatorno-slovestnostnega, še manj kaj, kar bi izražalo neko samozavestno in samozadovoljno zadoščenje, marveč so resna dolžnost mislečega in pod težo odgovornosti trpečega človeka. Posebno danes, ko se znova in bolj živo zavedamo problematičnosti, pomanjkljivosti, ogroženosti in časovnosti vsega zgolj človeškega, so takšni odkriti in iskreni pogledi resnična potreba. Na dnu gre za vprašanje: ali smo uresničevali smisel svojega dela ali ne, če ne, zakaj ne? V čem ne? Od tu se potem odpira pogled naprej. Čim važnejše je delo, o katerem se tako sprašujemo, tem bolj pereče in nujno je takšno vprašanje.

Naša slovenska teološka fakulteta v zamejstvu stoji na zaključku svojega desetletnega prizadevanja. Deset let ni pravzaprav nič, a za našo fakulteto veliko. Gleda nazaj in naprej. Zunanji okvir njenega dela je bil podan drugje.¹ Kdor ob onem kratkem poročilu malo pomisli in se zainteresirano vživi vanj, bo mogel z lahkoto sklepati tudi na notranje težave, pomanjkljivosti in nedostatke, ki o njih iz umljivih — in manj umljivih — razlogov ni umestno javno razpravljati, ki pa vendar silijo k razmišljanju... O uspehih, oziroma neuspehih fakultetnega dela ne morem govoriti. Najprej za to presojo kot prizadeti nisem najbolj primeren in upravičen. Dalje je resna in utemeljena sodba zaradi časovne bližine komaj že mogoča. Vedno pa bo težka, ker bo treba upoštevati edinstvene, od nas neodvisne stvarne in duhovne okoliščine, ki se je v njih fakulteta rodila, se borila, je romala in se trudila. Nadalje si je treba tudi resno zastaviti vprašanje, kaj je pravzaprav treba knjižiti kot uspeh in kaj kot neuspeh; odvisno je od mere in stopnje zahtevnosti, ki jo stavljata na fakulteto Cerkev in čas. Končno tudi ni lahko dognati, kaj gre na račun fakultete in kaj na račun drugih faktorjev, pa naj bodo to pozitivne ali negativne postavke.

Rad pa bi ob tej priliki svojim duhovskim tovarišem kratko nakazal nekaj — nikakor ne vseh — zares perečih in bolečih problemov teološkega študija. So problemi, ki jih vedno bolj čutimo in ki se o njih vedno pogosteje in odkriteje razpravlja in piše. Povečini zadevajo katoliške teološke fakultete sploh, nekateri še posebej našo. Zavedati se jih je treba in razmišljati o njih, da bo naše prizadevanje koristnejše in uspešnejše, z drugo besedo: da bo naša fakulteta v bodoče bolje spoznavala in primerneje vršila svojo konkretno nalogo.

Skušal bom le nakazati nekaj teh problemov, ne pa jih podrobno razvijati ali jih celo reševati. O vsakem bi bila potrebna posebna temeljita razprava. Tudi bi bilo treba posebej preučiti, koliko zadevajo ti problemi poedine teološke discipline. Za moralno teologijo bom poročal v posebni razpravi. Vsekako pa je do

¹ Priloga „Duhovnega življenja“, Buenos Aires, december 1955.

neke vsaj relativno zaključne rešitve in do praktične preureditve teološkega študija še dolga, gotovo predolga pot.

„Uredba o katoliški bogoslovni fakulteti v Zagrebu in Ljubljani“ iz leta 1935 (ki že upošteva apostolsko konstitucijo *Deus scientiarum Dominus* iz leta 1931) takole označuje nalogo fakultete:

„Naloga katoliške bogoslovne fakultete je:

a) da daje katoliškim slušateljem bogoslovno izobrazbo in usposobljenost za službo duhovniškega poklica;

b) da jih uvaja v spoznavanje virov; pouči o znanstvenem raziskovanju in delu ter jih usposobi za učiteljski poklic;

c) da bogoslovne nauke čim bolj goji in pospešuje.“²

Na te tri točke bom skušal nanizati nekaj vprašanj in misli.

I.

Za svojo prvo nalogo si stavlja naša teološka fakulteta „bogoslovno izobrazbo in usposobljenost za službo duhovniškega poklica“.

Ker jo omenja na prvem mestu, jo ima morda tudi za najvažnejšo. In po pravici, ker velika večina njenih slušateljev deluje pozneje neposredno v dušnem pastirstvu. Zato se morajo teološko izobraževati pod dušnopastirskim vidikom. Študij naj bi bil torej bistveno in v celoti (ne le pastoralka, katehetika etc.) v to bodoče delo usmerjen. Imeti bi ga morali pred očmi učbeniki, profesorji v razlagah in slušatelji pri študiju. Ni se zanašati na poznejšo „praktičnejšo“ izobrazbo, ker osnovne teološke izobrazbe nikoli ni mogoče preusmeriti, ker mora biti duhovnik že v začetku temeljito usposobljen za svoje delo in ker kaže splošna skušnja, da pozneje za temeljit osnoven študij ni časa, pa tudi pogosto volje ne. Povrh tega ima vesten duhovnik že tako preveč opravka s študijem, ki ga zahtevajo njegove konkretne naloge, specializacija (mladina, delavstvo, izobraženci itd.), srečanja z ljudmi in njihovimi problemi in podobno, kar že suponira temeljito osnovno znanje teologije pod dušnopastirskim vidikom.

Tako se nam stavlja prvo vprašanje: ali teologija, kakor se poučuje danes na fakulteti, posreduje takšno znanje, kakor ga zahteva danes dušnopastirsko prizadevanje in delo?

Do istega vprašanja pridemo tudi po drugi poti.

Ta prvenstvena naloga fakultete kaže še drugo važno resnico: za uspešno praktično duhovnikovo delo je potrebna temeljita, celó fakultetna teološka izobrazba, seveda pod dušnopastirskim vidikom.

Velika in usodna zmota je podcenjevati teoretično spekulativno izobrazbo in poudarjati le to, kar je neposredno koristno za prakso in le navajanje na praktično delo. Nikjer morda ni tako nevarna takšna ločitev globlje teorije od prakse kot v duhovniški izobrazbi in duhovniškem delu. Praksa je uporaba teorije in kjer te ni, nima duhovnik kaj uporabljati ali pa uporablja svojo modrost namesto teološke, svojo besedo namesto božje, svoje rešitve namesto zanesljive sodbe Cerkve. Praksa postane prazna, brez bogastva vsebine, in je v nevarnosti, da zaide. — Gotovo je resnično, da ima v bogoslovski vzgoji teološka izobrazba drugotno važnost za še važnejšo duhovno-ascetično formacijo. A s tem važnost, ki jo ima teološki študij, ni nič zmanjšana, le notranja vzgoja je upravičeno bolj poudarjena. Sicer se mi pa zdi, da ne gre obojega preveč ločevati. Tudi duhovna vzgoja naj bi slonela na globlje

² Teološka fakulteta, Ljubljana 1938, str. 6.

dojetih in vsebinsko bolj življenjsko spoznanih teoloških resnicah. Tem globlja bo, čim globlje bo kdo prodiral vanje. — Sicer so **vzgledi**, ki kažejo, da more kdo absolutno postati izboren in vzoren dušni pastir, čeprav zna le bore malo ali nič teologije. Nekateri se kaj radi sklicujejo na sv. Janeza Vianeya in na sv. Jožefa Cupertino. A pomisliti je treba, da sta bila le izredno redki izjemi in pa — kar je več —, da sta bila — svetnika. Bolje bi bilo misliti na druge, resnično vse bolj številne primere, ki kažejo, koliko duhovnikov je s svojim delom več ali manj propadlo prav zaradi neznanja ali preveč površnega znanja teologije. — Tudi, če beremo v Hoji za Kristusom: „Opto magis sentire compunctionem, quam scire eius definitionem“ (I. 1, 7), ali: „Kaj ti pomaga učeno razpravljati o sv. Trojici, ako pa nimaš pobožnosti, brez katere ne moreš ugajati sv. Trojici“ (I. 1, 9), je to umeti le tako, da znanje brez notranje svetosti ne zadostuje in ne koristi, ne pa, da ni potrebno. Sicer pa so ti stavki umljivi le iz časa, v katerem je autor živel; bila je „zlata doba teološkega dlakocepstva“.³

O važnosti zares solidne in globlje spekulativne teološke izobrazbe bi se moglo marsikaj povedati. Posebno izrazita je v današnjem času. Že za osebno notranje duhovnikovo življenje, še bolj pa za njegovo delo. To čuti in doživlja, kdor dušnopastirstvo prav pojmuje, resno jemlje in vestno kontrolira. Je dokaj znakov, ki kažejo škodo premajhne in površne izobrazbe. Eden najbolj usodnih se mi zdi duhovnikova notranja netrdnost in negotovost, nekak občutek manjvrednosti, zaradi katerega se, včasih podzavestno, izogiblje resnejših religioznih razgovorov z laiki, predvsem z izobraženimi; ti tožijo, kako težko je najti duhovnika, ki bi se spopadal v versko-moralne probleme, ki jih mučijo. Boji se težjih vprašanj, ker jim ni kos. Zanj obstoji tako nevarnost, da se bo izogibal tistih, kje ga najbolj potrebujejo, in se posvečal izključno njim, ki so tako „preprosti“, da nimajo problemov, ali jih imajo — kdo jih danes nima! —, pa mu jih prikrivajo oziroma se boje govoriti o njih. Pride celo do zgrešenega mnenja, da so „dobri verniki“ le tisti, ki nimajo nobenih težav! Še manj seveda gre na pot reševat neverne ali malo-verne, kjer je treba zares prepričevalnega, živega in temeljitega znanja. Iz istega razloga se tudi dogaja, da se duhovnik omejuje vse bolj na delitev zakramentov in na liturgična opravila sploh. Za to nima pravice. Za vsakega velja: „Pojdite in učite!“ Nova Zaveza ne pozna razlikovanja med „duhovniki“ in „pismo-uki“; duhovnik mora biti oboje obenem.⁴ Ni samo „delivec skrivnosti“, a že kot tak mora vedeti, kaj so in kaj pomenijo, marveč tudi glasnik resnice. Veliko tožimo nad premajhno versko izobrazbo laikov, premalo pa se zavedamo, da niso le oni krivi... — Druga škodljiva posledica površne in pomanjkljive teološke izobrazbe se kaže pogosto v pridigah. Velik del pridig je po vsebini dogmatično obupno praznih, brez globine. Redke so dogmatične pridige, a še te so brez globlje vsebine, ki naj bi na preprost način razložile smisel in življenjski pomen resnice za človeka, kakršen danes živi. Moralne pridige so pogosto grobo moraliziranje, grmenje zoper grehe in grožnje, s pogubljenjem, ne grade pa pozitivno, ne utemeljujejo, ne prepričujejo. Moralika je nauk o krščanskem življenju, o krščanskem človeku. Podoba krščanskega človeka pridige zelo redko prepričljivo oznanjajo; malo govore o krepostih, vsaj ne o vseh in najvažnejših. Po sv. Tomažu je za življenje najvažnejša krepost razumnost. Kdo govori o njej? Kdo govori zares teološko o krščanskem upanju, o hvaležnosti, o skromnosti, o veri etc.? Treba je

³ M. Pfliegler, *Priesterliche Existenz*, Innsbruck 1952, 73.

⁴ Fliegler, o. c. 71.

kazati ideal, smer, pota. Od samih prepovedi človek ne more živeti, ne glede na psihološke učinke, ki jih takšne pridige rode. — Prav na vseh področjih duhovniškega delovanja (v spovednici, v KA, v verskih in katoliških društvih etc.) je odločilnega pomena čas primerna stopnja, globina izobrazbe. „Moč duhovnikov (in z njimi Cerkve) pri osvajanju in obrambi je v njihovi teološki izobrazbi.“⁵

To prepričanje postaja vedno bolj splošno. Posebno zares vneti, za sodobne pastoralne probleme odprti duhovniki čutijo potrebo globljega teološkega znanja. Zakaj ga navadno iščejo povsod drugod prej kot v teoloških učbenikih? Nimajo upanja, da bi ga v njih našli? So razočarani nad njimi, čul sem v Evropi tožbe, da so bogoslovci malo zavzeti za šolsko teologijo in segajo raje po drugih sodobnih delih, ki obravnavajo teološka in religiozna vprašanja. Ne moremo reči, da se ne bi zanimali za teologijo, a šolska se jim zdi preveč neživljenjska. Imajo morda vsaj deloma prav? Ljubezen do duhovniškega poklica vključuje gotovo ljubezen do teologije, ki je bistvena vsebina poklica. Ali je današnja teologija takšna, da more buditi to ljubezen, zanimanje, notranjo zavzetost? Tako smo spet pri onem prvem vprašanju.

Torej: Ali je današnja teologija, kakor se poučuje na fakultetah, takšna da res daje „bogoslovno izobrazbo in usposobljenost“ za sodobno službo duhovniškega poklica?

Mnogi menijo, da ne, ali vsaj ne v zadostni meri.

Zakaj ne?

1. Najprej pravijo, da je preveč „znanstvena“ in premalo „dušnopastirska“.

Tu je treba pojasniti, da ne bo zmede. Razlikovanje med „znanstveno“ in „dušnopastirsko“ teologijo je treba prav umeti. Ne tako, kakor da dušnopastirska ne bi bila znanstvena, a na drug način. Razliko utemeljuje namen, ne pa bolj ali manj znanstvena metoda; saj naj je tudi dušnopastirska teologija res teologija, t. j. znanost. Ta ima namen dati znanstveno podlago za dušnopastirsko delo, „znanstvena“ pa za teološko znanost kot tako; prva hoče temeljito izoblikovati dušnega pastirja, druga teologa-znanstvenika. Dalje ni razlika v tem, da bi bila „znanstvena“ teologija teoretično-spekulativna, dušnopastirska pa praktična v smislu neposredne porabnosti, tako da bi se nekako krila z materialno katehetiko in homiletiko in podajala nekako več ali manj izdelane pridige, kateheze, kazuse itd. Tudi velja: „Naši šolski učbeniki niso zato tako malo živahni, malo porabni za oznanjevanje in pričevanje, ker podajajo preveč sholastične in znanstvene teologije, marveč ker tega premalo nudijo...“⁶ Prav tako ne postane „znanstvena“ teologija že s tem dušnopastirska, da se dosedanjim tezam dodajo „praktični korolariji“ kot nekak nameček, še manj tako, da se „znanstvena teologija“ primitivizira, poenostavi, skrajša.⁷ Takšno krpanje teologije ne preusmeri.

Teologija je oz. postane dušnopastirska, kadar si iskreno in pogumno zastavi ta smoter: izobraziti dušne pastirje (ne znanstvenikov) in vseskozi resno zasleduje ta smoter, dosledno in brez strahu svoje delo po njem usmerja in pre-usmerja.

Da današnja šolska teologija ni še taka, je že precej časa kar splošno mnenje. Iz tega mnenja se je že pred več kot 20 leti porodila misel o „kerigmatični teologiji“, ki pa je v tedanji obliki danes precej opuščena.⁸

⁵ M. Fliegler, o. c. 71.

⁶ K. Rahner, Schriften zur Theologie I., Benzinger 1954, 16.

⁷ K. Rahner, Zur Ausbildung der Theologen, v Orientierung (Zürich) 1954, 166.

⁸ Šuštar, Moderna filozofija in teologija, Omnes Unum, 1955, 9. Prim. tudi Rahner, o. c. I, p. 15/16.

Iskati bo treba novih poti. Vključevale bi nekako naslednje⁹:

a) Najprej bi bilo potrebno **odvreči precej nepotrebnega učenega balasta**, ki ga bogoslovci dejansko ne obvladajo in ki z njim nimajo kaj početi. Seveda niso oni tisti, ki določajo, kaj je balast, in treba je mnogo znanja in modrosti, da se potrebno loči od manj potrebnega in nepotrebnega za pastirsko teologijo. Najti ga bo predvsem v zgolj „znanstvenem“ aparatu, v dogemsko-zgodovinskem obravnavanju herezij oz. raznih že preživelih mnenj katoliških teologov, v dokazovanju iz cerkvenih očetov in teologov, ki obstoje navadno v nekaterih citatih, iztrganih iz konteksta in časa, ki so bili v njem zapisani, itd. Marsikatero dolgovezno razpravljanje bi se danes moglo občutno skrajšati, ker nima več tolikšnega pomena kot nekdanj. Seveda je treba konkretno o tem razmišljati pri vsakem traktatu posebej. Za moralko bi omenil le, da je mnogo zgolj etično-filozofskega, pravnega, zastarelega (kazusi!), ki bi se brez škode moglo opustiti in nadomestiti z drugim krvavo potrebnim.

b) Mnogo je vprašanj, ki jih današnji učbeniki ali nič ali premalo obravnavajo, a se v življenju duhovnikom vedno znova stavljajo. Koliko je tega, človek strme odkrije, če prebere oba zvezka Rahnerjevih „Schriften zur Theologie“¹⁰. Škoda, da ne moremo v podrobnosti. Mnogo je takih tem v dogmatiki, moralki, biblični teologiji etc. Le za primer naj navedem teologijo liturgičnega življenja: Stvari, ki so jih obravnavali na letošnjem liturgičnem kongresu v Münchenu (29. avg. do 3. sept.), v prisotnosti nad 1100 duhovnikov in še več laikov, ni nikjer v današnjih učbenikih; in vendar je res, kar je dejal P. Jungmann S. J.: „Liturgija ne bi ne bila le del dušnega pastirstva, marveč njegovo srce.“¹¹ — Zadnji čas bi tudi bil, da bi se izsledki **moderne psihologije** vnesli in uporabili v moralki, pastorki, katehnetiki in drugod.¹² — Tudi **dušnopastirska apologetika** bi potrebovala marsikaterih reform. Zavedati se moramo, da je „napačno reči, da naš čas pada nazaj v poganstvo. Pogani so bili religiozni in so molili krive bogove. Moderni človek ne veruje ničesar in ne moli nikogar. Razlika med poganstvom in modernim svetom je bistvena: pogani so imeli vero; treba jo je bilo le preoblikovati. Moderni človek je a-religiozen; vero mu je treba nanovo ustvariti.“¹³ Na to in podobno bi se apologetika morala ozirati. In tako naprej.

c) Zdi se, da bi bilo treba dosedanje **tradicionalno razdelitev teologije** pod dušnopastirskim vidikom **preurediti**. Nekak poskus, osnutek za povsem novo razdelitev, kjer skoro ni več sledu o obliki dosedanjih traktatov, sta predložila K. Rahner in H. Urs von Balthasar,¹⁴ in sicer za dogmatiko, a sta vendar vanjo vključila marsikaj, kar se ali sploh dosedaj ni obravnavalo ali pa se je, pa ne dogmatično. Za dušno pastirski vidik se mi zdi pomembno, da stoji v tej razdelitvi v središču: človek, seveda v bistvenih svojih odnosih do Boga. Sicer je pa tudi Pij XII. v svojem važnem govoru 7. sept. 1955 dejal, da je smoter Cerkve — človek. V času, ko stoji v središču filozofskega, literarnega, religioznega zanimanja človek s svojo notranjostjo in s svojo smiselnostjo, je tudi dokaj čudno, da ne obstoji in

⁹V glavnem so misli posnete po Rahnerju, l. c. v Orientierung.

¹⁰ Drugi del, Benzinger 1955, str. 400.

¹¹ Kirchenzeitung (Aachen) 1955, št. 38 (18. sept.), str. 2.

¹² Prim. Goldbrunner, Personale Seelsorge (Tiefenpsychologie und Seelsorge), Herder, 1954.

¹³ A. Šuštar, Die religiöse Krise der Gegenwart und ihre Ursachen, v Orientierung, 1955, str. 150.

¹⁴ Objavljen v Rahner I. 23—41, z razlago. Prim. Šuštar, Anliegen der Theologie heute, v Orientierung, 1955, 58—60.

se ne predava neka zaključena in pregledna teološka antropologija, marveč je nauk o človeku povsod raztresen, in ne zunanje ne notranje povezan, in ne podaja enotne podobe človeka. Tudi za novo razdelitev in enotno zgradbo teologije bo treba še mnogo dela.

d) Morda najbolj potrebna pa je danes v teologiji, da bo zares dušnopastirska, njena vsebinska poglobitev. Težko je povedati, kaj takšna poglobitev meni, v čem obstoji. Najbolje se je človek zave, če bere ne-šolske razprave o neki verski resnici. Čuti pa, da mu takšna vsebinska poglobitev ni zadostna, kadar bi rad pripravil temeljito pridigo n. pr. o dogmi presv. Trojice ali o kaki drugi verski resnici, posebno o nekaterih, ki si jih niti ne upa lotiti. Zaveda se, da tega, kar se je učil, ne more pridigati. „Misliti, da vse drugo samo od sebe pride, le da je učenik dobro predelal in je zraven še nekoliko pobožen in v duhovni literaturi doma, je zmota.“¹⁵ Prodreti v vsebinsko globino resnic, v njih religiozno pomembnost, razkriti njih silo za preoblikovanje današnjega človeka — to in podobno še čaka uresničenja v šolski teologiji.

e) Poseben problem dušnopastirske teologije je njena omejitev na bistveno, temeljno usposobljenost za dušnopastirsko delo. Z drugo besedo: načelno se mora zavedati, da ne more v normalnem kurzu dati dokončne izobrazbe za vse specializirane vrste današnjih dušnih pastirjev. Popolnoma zmotno je potemtakem optimistično mnenje, da je duhovnik že po rednem študiju teologije zmožen za vsako, tudi specializirano delo. Danes je dokaj jasno, da je poleg osnovne, za vse enake izobrazbe, treba še posebnega študija za dušnega pastirja, ki je določen za delavce, za dijaško mladino, za izobražence, za KA, itd. Ta princip specializacije je v drugih področjih že davno uveden. Noben še tako dober praktičen zdravnik ne ima za nečastno, če posebne klinične primere preda specialistu-kirurgu; še tako zvit odvetnik se včasih ne znajde v davčno-pravnih vprašanjih in jih odda v presojo in rešitev strokovnjaku. „Tudi dušnopastirstvo je danes tako diferencirano, da ne more in ne mora vsak vsega vedeti. To dejstvo bi morala teološka izobrazba že vnaprej upoštevati v svoji zgradbi. „Splošni“ dušni pastir (v razliki s „specialistom“) tako ne bi vsega znal, a kar naj bi znal, bi zares dobro znal.“¹⁶

2. Današnja šolska teologija je premalo sodobna, kakršna dušnopastirska zares mora biti.

Težko je samo pregledati, koliko se je razmišljalo in pisalo o sodobnem dušnem pastirstvu in o sodobni teologiji. Ni tu mesto, da bi načel važno vprašanje, kako je umeti „sodobnost“ teologije in kako ne, kdaj je teologija sodobna, česa današnji dušnopastirski teologiji manjka do prave sodobnosti. Nekaterim gre govorjenje o sodobnosti, modernosti že na živce, a nič ne pomaga: problem je tu in eden najvažnejših in najtrših. Naj se ga vendar kdo izmed nas loti!

Za naš namen zadostujejo naslednje kratke ugotovitve:

Sodobna šolska teologija je tista, ki usposablja dušnega pastirja za ta čas, v teh razmerah, za te ljudi, ki žive v tem današnjem duhovnem okolju, ki imajo to miselnost, te težave, tipično za današnjega človeka.

Da teologija, če hoče biti dušnopastirska, mora biti na ta način sodobna, je vsakomur jasno. Najboljši vzgled takšne pazljive in bistre sodobnosti je Pij XII. v svojih nagovorih. Izrecno in ponovno takšno sodobnost tudi zahteva. V okrožnici Menti nostrae je 28-krat poudaril, da se je treba „prilagoditi novemu času“, „novim

¹⁵ Rahner, Orientierung, b. c.

¹⁶ Rahner, o. c. 167.

razmeram". Če velja to za dušno pastirstvo, velja še bolj in preje za dušnopastirsko razmeram". Če velja to za dušnopastirstvo, velja še bolj in prej za dušnopastirsko teologijo. Kakor mu leži na srcu organska povezanost s tradicijo, vendar ob poučevanju te dodaja poziv, naj upoštevamo nov čas. „Če imate tako za sveto dolžnost, čuvati večno resnico, si morate vendar z vsemi silami prizadevati, obravnavati in reševati dnevne probleme, posebno tiste, ki bi utegnili povzročiti verske težave in ovire; celo tako jih morate osvetliti, da se bodo spremenili v sredstvo za utrditev vere“ — je govoril jezuitom.¹⁷ Podobno v okrožnici Humani generis. Če je papež opozoril na nekatere zmote tako imenovane „nove teologije“, ni s teh zaničeval, da bi morala biti teologija na nek pravi način nova, le pokazal je, da ne na ta način. S tem pa nam je poveril nalogo ta pravi način iskati. Vsak čas ima svoja vprašanja in svoje naloge, tudi današnji in še prav posebno današnji. Tako je povezan z njimi in navezan nanje, da more najti pot do nadčasovno veljavne resnice le po poti časovnega odgovora na svoje stiske. Če se nalog, ki jih zahteva čas in tako Bog, ne lotimo mi, se jih bodo lotili drugi in jih „rešili“ proti Bogu. Ni malo takšnih primerov. Kdo more to odgovornost prevzeti nase? „Kateri teolog si bo upal iz današnjega časa in njegove stiske stopiti pred božje obličje in misliti, da se bo opravičil s tem, da je predaval solidno, za vse čase veljavno teologijo?“¹⁸

Zdi pa se upravičena sodba, da današnja šolska teologija ni na ta način sodobna, ali vsaj ne zadostno sodobna. Tožba glede tega ne manjka; mar ne velja za vso teologijo, kar je J. Leclercq zapisal o moralki: „Pouk v krščanski moralki dela vtis postaranega, abstraktnega nauka, ki nikogar ne privlači, nikogar ne zgrabi. Moralka je postala majestetična zgradba; predavajo jo v konvencionalnem jeziku, ki ne odgovarja več živi govorici; bavi se z daleč zadaj ostalimi reči in vprašanji. Morda jo še lahko občudujemo, kakor staro palačo, ki jo ogledujemo kot zgodovinski spomik, ki pa v nji nihče ne bi hotel bivati.“¹⁹ Morda malo pretirano, a vendar v bistvu resnično. Podobno sklepa K. Rahner posebej o dogmatiki: teologija naj služi zveličanju, ne pa znanstveni radovednosti. Zato naj služi svojemu času, kakor naj bi tudi iz časa rasla. V zadnjih 200 letih pa se je čas v svojem duhovnem in kulturnem ustroju silno in globoko spreminjal. Pričakovali bi, da z njim tudi teologija. Pa vendar se današnji dogmatični učbeniki tako malo razlikujejo od tistih, ki so bili spisani leta 1750! Komaj bi se spoznala razlika, če bi kdo predaval po enem današnjih ali pa po Billnartu ali Wirceburgenses!²⁰ Kaj naj rečemo o današnji šolski teologiji, če je vsaj v nekem smislu resnično, kar je anonimni autor zapisal: „Une théologie qui ne serait pas actuelle, serait une théologie fausse!“²¹

Kaj torej? Tu se problemi množijo. Kaj zahteva naš čas? Kako naj se to vnese v teologijo? Kako organsko poveže s tradicionalnim? Kdo bo to nalogo prevzel? Se bodo poskusi posrečili? Ali nas ne bo čas prehitel? Kaj naj že zdaj stori vsak izmed nas? Profesor in bogoslovec.

Opozoril bi le na tri reči, ki se tičejo nas, poedincev in fakultete.

a) osnovni pogoj je, da spoznavamo čas. Da stopimo nekako iz sebe, iz svoje trdnosti — ali tudi otrplosti? — v življenje izven nas. Prisluhnimo miselnosti

¹⁷ Osserv. Romano 19. sept. 1946.

¹⁸ Pfliegler, o. c. 76. Tu je najti še druge prepričevalne razloge za sodobnost teologije, ki jih ne morem navajati.

¹⁹ Christliche Moral in der Krise der Zeit, Benzinger, 1954, 10.

²⁰ O. c. I. 10—11.

²¹ Neue Theologie, Schweizerische Kirchenzeitung, 1947, 133.

naših ljudi. Odkrivali bomo, da je drugačna, kot smo pričakovali. Pogosto se nam zakriva, ker se nam ljudje boje priznati svoje težave. A ni mogoče, da bi se popolnoma odtegnili duhu časa. Zato študirajmo čas. Zasedimo ga ob paznem branju dnevnega časopisja, revij, tednikov; odraža ga resna moderna literatura; predvsem pa je cela vrsta katoliških del, ki skušajo podati analizo časa, celo nekakšno prognozo, sicer tvegano, za naprej.²² Človeku se odpirajo oči, ko to bere. Ob analizah trčimo tudi ob nasvetovana sredstva. Niso le temne podobe, ki se nam kažejo, tudi se marsikje napoveduje prva zarja — upanje. In z njim večji pogum. Ob spoznavanju časa bomo zaslutili, česa potrebujemo, kaj moramo zaenkrat sami dopolniti svojemu rednemu študiju. Zelo bogat vir za spoznavanje današnjega človeka je še moderna filozofija, posebno eksistencialistična, ki je v prav posebnem oziru filozofija današnje dobe.

b) Eden razlogov, ki z njim utemeljujemo obstoj lastnega semenišča z lastno fakulteto je: da se pripravljamo na duhovniško delo v domovini, če in ko se bodo odprla njena vrata tudi za nas. Hočemo reči: le lastna izobrazba more upoštevati razmere doma in dati usposobljenost za njih obvladanje. Vprašanje pa je, koliko se ta priprava zares vrši? Ali poznamo, se zavedamo, doživljamo razmere doma, kolikor se nas tiče in kolikor bi mogli? En primer. Osnovni nazor, ki se vsiljuje na vsa kulturna in življenjska področja, je dialektični materializem. Zapustil bo več ali manj globoke sledi. In vendar se ne obravnava ne v filozofskih te v teoloških učbenikih, ki jih uporabljamo. Nobene zares temeljite in zadostno obširne informacije in zavržitve te miselnosti!! — Vprašanje je, kaj bi mogli v tem oziru storiti.

c) Z dušnopastirsko sodobno teologijo je združen še nov problem: problem jezika. To pa v dveh smislih: najprej se zdi skoro neizogibno potrebno, da se takšna teologija predava v domačem jeziku, ki bo v njem bodoči duhovnik oznanjal, učil, branil verske resnice. Potem pa: tudi domači jezik naj bi bil sodoben, to je takšen, kakor ga govori, ume, sprejema današnji človek.

Glede prvega je resna težava v tem, da Cerkev zahteva za fakultete latinski učni jezik. V zadnjih 50 letih je najmanj 9 izjav, ki ne samo svetujejo, marveč ukažejo rabo latinščine.²³ Nekatere imajo sicer lokalni ali partikularni značaj, a so vendar neka norma direktiva; druge naračajo le rabo latinskih učbenikov, predvsem Tomaževe Sume, ne govore pa o ustni razlagi; obstoji posebno navodilo, naj slušatelji „dum repetunt vel disputant, latine loquantur“.²⁴ S posebnim poudarkom zahteva sveta stolica latinščino za fakultete. V motu proprio Doctoris Angelici pravi Pij X.: „Nos volumus, jubemus, praecipimus, ut qui sacrae Theologiae magisterium obtinent in universitatibus, magnis liceis, Collegiis, Seminariis, Institutis, quae habent ex apostolico indultu potestatem gradus academicos et lauream in eadem disciplina conferendi, Summam Theologicam Sti. Thomae tam-

²² Naj navedem le nekatera, ki jih imam pri roki: R. Guardini, *Das Ende der Neuzeit*, Würzburg, 1951; *Die Macht*, prav tam 1951; Fr. Steinbüchel, *Christliche Lebenshaltungen in der Krisis der Zeit und des Menschen*, Frankfurt, 1949; Kl. Brockmöller, *Christentum am Morgen des Atomzeitalters*, Frankfurt, 4. izd. 1955; že omenjeno razpravo A. Šuštarja (op. 13) in drugo: *Zur Ueberwindung der religiösen Krise der Gegenwart, v Orientierung*, 1955, 180—184. — Mnogo pa je v delih, ki se izrecno ne bavijo z analizo časa, pač pa govore o človeku in njegovih problemih.

²³ Teksti v José María Saiz, *El latín en el estudio de la teología*, v XI. *Semana española de la teología*, Madrid 1952, 537—553.

²⁴ Pismo kongregacije nemškimi (!) škofom, 9. X. 1921, Saiz 538.

quam praelectionum suarum textum habeant et latino sermone explicant.²⁵ Sicer je naslovljen le na škofo „Italije in sosednih otokov“, a ga je Pij XI. v okrožnici Studiorum ducem privzel in raztegnil na vso Cerkev.²⁶ Velja torej tudi za nas. V apostolski konstituciji *Deus scientiarum Dominus* (1931), ki je z njo sveta stolica preuredila teološki študij in hotela dvigniti njegovo raven, se sicer podobna zahteva ne omenja, pač pa izrecno v navodilih, ki jih je „za pravilno izvedbo“ te konstitucije izdala študijska kongregacija: „*Sacra Scriptura, Theologia dogmatica, Theologia moralis, Philosophia scholastica, Codex Iuris Canonici et Ius romanum tradantur lingua latina.*“²⁷ Naročilo je brez dvoma jasno.

Dejansko se naša fakulteta drži le deloma te odredbe: učbeniki so sicer latinski, razlaga v predavanjih pa je slovenska. Pa tudi učbenike spodrivajo slovenska „scripta“ profesorjev. A tako je danes tudi splošno po vsem svetu, če izvzamemo latinske dežele, posebno Italijo in Španijo, kjer zelo prevladuje latinščina; v teh deželah je to tudi umljivo, ker so živi jeziki sorodni latinskemu. Povsod drugod pa vsaj v predavanjih povsem prevladuje narodni jezik. Še raba latinskih učbenikov ni več splošna; pojavlja se vedno več učbenih tekstov v materinščini.²⁸

Gotovo je tu neka neskladnost, problem. Morda bi mogli tako-le sklepati: Gotovo je, da Cerkev načelno vztraja pri svojem naročilu, saj ni nobenega sledu kakšnega popuščanja ali vsaj vsebljenega preklica. Na drugi strani pa sveta stolica gotovo ve, kakšna je danes praksa na fakultetah v svetu. Vkljub temu — kolikor sem mogel ugotoviti — te prakse ni obsojala ali odpravljala. Po l. 1931 ni več urgirala rabe latinščine. Ne bi smeli torej reči, da Cerkev rabo materinščine danes vsaj tolerira, daš daje prednost latinščini?

To nekako nekonsekventno stališče Cerkve ima najbrže svoj vzrok predvsem v dejanski težavi. Problem je v stvari sami. So razlogi za oboje: za latinščino in materinščino. Izključitev ene ali druge, pomeni škodo. Gre za to, poiskati neko pot, po kateri bi se ena in druga škoda čimbolj omejili.

Raba latinščine v študiju teologije omogoči vključiti se ožje v teologijo univerzalne Cerkve, ki ima latinski jezik za svoj uradni jezik (okrožnice, odloki, revije, intern. kongresi etc.); tudi je latinščina kot mrtvi jezik nekakšna opora in varstvo za nespremenljivost dogem, medtem ko so živi jeziki v neprenehnem razvoju; besede pogosto dobivajo nove poudarke in pojmovne odtenke in celo nove pomene. V latinskih formulah izražene dogme ohranijo lažje svojo striktnost in jasnost, dočim lažje zaide, kdor piše in misli ne-latinsko. Končno je latinščina vez s preteklostjo, s tradicijo, kar je za teologijo velikega pomena. Kjer se raba latinščine opušča, zgublajo slušatelji direkten kontakt z velikimi latinskimi cerkvenimi očeti, s sholastiki, tudi s sv. Tomažem, s teologi prejšnjih stoletij, kar ni v duhu Cerkve. Viri latinske teologije postanejo dejansko zaprti zanje. O bogatih virih grške patristike si človek danes še govoriti ne upa.

Na drugi strani pa se zdi, da prav razvoj teologije in dušnopastirski vidik kličeta po živem narodnem jeziku. To spoznavamo tem bolj, čim bolj se spopadnjujeta filozofija in psihologija jezika. Jezik je izraz duha, a tudi razvoj duha je odvisen od jezika. Življenje se neprestano razvija; človeški duh stoji pred novimi realnostmi, išče vedno novih izrazov zanje. Ozka je vez med jezikom in

²⁵ AAS, 1914, 310.

²⁶ AAS, 1923, 309.

²⁷ Tit. III, art. 21, AAS, 1931, 268; Teološka fakulteta, str. 56.

²⁸ Podatke je zbral Saiz, o. c. 541—2.

kulturo, med jezikom in narodno osebitostjo, med jezikom in dobo. V vsem tem je latinščina ovira. Je po svojem bistvu in značaju jezik starih Rimljanov, ki jih ni več, kulture, ki je prešla, dobe, ki je daleč za nami. V njegovih izrazih se pojavijo sodobnega duha komaj morejo izraziti. Človeški duh se razvija, jezik ne more z njim. To je gotovo ovira za napredek teologije. — Še važnejši pa je dušnopastirski vidik. Če hoče duhovnik temeljito, jasno, dogmatično natančno in globlje razlagati verske resnice, mora prinesiti s seboj iz fakultete ne le zanesljivo terminologijo, ki se je vanjo vživel, ki mu je že domača, marveč tudi cele formulacije, fraze v duhu slovenskega jezika, razlago, ki bo jezikovno umljiva, ne samo iz latinščine dobesedno prevedena. Kako obupno zveni n. pr.: razodetje ni protislovno s strani Boga (revelatio non repugnat a parte Dei!). To ni po naše povedano. Tudi spekulativna poglobitev je porabna pozneje le, če je bila podana in osvojena v duhu slovenskega jezika in sedanjega časa. Ne moremo pričakovati, da bo to zunanjo in notranjo po-slovenitev opravil vsak zase in vsak po svoje. Tudi v jezikovnem pogledu velja: quidquid recipitur, ad modum recipientis recipitur. Če ni „ad modum recipientis“, je nesprejemljivo. Morda je teologija danes tako malo živa in živahna, ker ni zares predelana v živem jeziku. Koliko je tudi sodobnih problemov, ki se skoraj ne dajo obravnavati v latinščini. Že za mojih časov so nam na Gregoriani predavali praktično eksperimentalno psihologijo v italijanščini, ker laščina za te reči sploh nima izrazov. Sploh je vse psihološko izrazno le v živem in sodobnem jeziku; a brez psihološkega ozira si dušnega pastirstva niti misliti ne moremo.

Marsikaj bi mogel še navesti v prid narodnega jezika. Morda sveta stolica zato tako poudarja rabo latinskega jezika le na fakultetah, ne pa toliko v seminarijih, ker se ji zdi potrebnejša za znanstveno delo kot za dušno pastirstvo.

Kje bi bila rešitev? Morda v tem, da ostanejo učbeniki latinski, razlaga slovenska. Ali vsaj, da pozna bogoslovec latinske in slovenske izraze in opredelbe. Na vsak način pa bo treba še ustvariti slovensko ustaljeno teološko terminologijo. Najboljši poskus za to bi bila izdaja slovenskih strokovnih teoloških del, bodisi za duhovnike, bodisi za laike. Tu čaka našo fakulteto še ogromno delo, ki ga bo pa mogla vršiti le s pomočjo drugih naših duhovnikov.

Da ne bo nesporazuma, naj poudarim, da ta problem ne zadene znanja latinščine samega. Naj se predava tako ali tako, bogoslovec mora obvladati latinski jezik. Tu je problem zase. Razlogi so jasni, zato jih ne bom navajal. Izrazi papežev so odločno trdi. „Accuratissime sermone latino volumus alumnorum institui“, pravi Pij XI. za tiste, ki hočejo študirati teologijo.²⁹ Za njim je Pij XII., ki imenuje latinski jezik: „gloria sacerdotum,“ postavil zahtevo: „Nullus sit sacerdos, qui eam (linguam latinam) nesciat facile et expedite legere et loqui.“³⁰

Toda dušnopastirska teologija zahteva tudi, da gre njen jezik s časom, da je sodoben. To je drugi jezikovni problem. Vsak čas ima svoj način, svoj stil, svoje izražanje. Zakaj ista vsebina enkrat zagrabi, drugič ne? Pogosto zato, ker je povedana živahno, moderno, na nov način, nekam originalno, z drugimi danes bolj učinkovitimi izrazi. Skrb za lep jezik je obenem skrb za sodoben jezik. Zakaj so starejše

²⁹ Officiorum omnium, AAS 1922, 453.

³⁰ AAS, 1951, p. 737. Tam tudi: „Quare sacrorum administer, qui eam ignorat, repuntandus est lamentabili mentis laborare squalore.“ Torej neka duhovna manjvrednost.

knjige za mnoge odbijajoče, druge pa, ki povedo isto, zadenejo v živo. Nam gre pa prav zato, da zadenejo! Torej... Zakaj so veroučne ure ali verska predavanja včasih tako zelo „dolgočasna“? Ali morajo res le romani in drame očarati zaradi močnega, probojnega jezika? Kolikor vprašanj, toliko nalog.

3. Le dotaknil se bom nove vrste problemov, ki zadevajo dušnopastirsko teologijo na fakultetah.

Osnovo teh vprašanj je znani dunajski pastoralist dr. M. Pfliegler takole izrazil: „Teologija mora danes, v dobi Katoliške akcije, sama po sebi **prenehati** biti skrivna veda za duhovnike in redovnike.“³¹ Gre torej za teološko izobrazbo laikov.

Da je takšna globlja zares teološka izobrazba za laike **potrebna**, ne bom dokazoval, ker je na dlani. Gre predvsem za izobražence, za akademike in posredno po teh za ves narod. Pa tudi „neizobraženci“ postajajo vedno bolj izobraženi v vsem mogočem, razen v veri. Veliko berejo (n. pr. časopisov, tednikov) in vedno več vedo. Na to sem že opozoril.³² Dejstvo je danes tudi **versko prebujenje** katoliških izobražencev. — Veliko se piše o **položaju** laika v Cerkvi — Zakaj je nastala tkzv. „**laična teologija**“? — Zanimanje za teologijo razveselivo raste. — Cerkev se vedno bolj opira na **pomoč laikov**, ki pa morajo biti zadostno versko izobraženi, na široko in globoko. — Današnja **življenjska vprašanja**, ki kličejo po rešitvi, zadevajo ob teologijo. Moderna filozofija je znova in na svoj način sprožila najgloblja vprašanja: o človeku, o smislu življenja, o trpljenju in smrti, o Bogu, ki jih more dokončno rešiti le teologija. Z eno besedo: katoliški laik (da ne govorimo o drugih) **potrebuje** in **hoče** globljega teološkega znanja.

..Kje naj ga dobi? Kdo mu ga **more** posredovati? Kdo mu ga **mora** dati?

Mnogo se je govorilo o tem na letošnjem svetovnem kongresu Pax Romane v Nottinghamu (Anglija): škof Beek (Brentwood) je dejal: „Teološka izobrazba naših akademikov je na zelo nizki ravni in se po zrelosti nikakor ne more meriti z znanstvenim napredkom v strokovnem univerzitetnem študiju... Sprašujem se, v koliki meri se teološke fakultete katoliških univerz **sploh bavijo** z duhovno formacijo katoliških laikov in ali se niso vse **preveč omejile** le na poklicno izobrazbo duhovnikov in na usposabljanje profesorjev za semenišča in fakultete.“³³

Te besede suponirajo, da imajo teološke fakultete dolžnost posredovati izobražencem strokovno teološko znanje. Kako je s to dolžnostjo? (Sam mislim, da obstoji, že zato, ker je takšna izobrazba nujno potrebna, in ni druge ustanove zanj.) Zakaj je **zavest te dolžnosti povsem izginila**? (V iskanju vzrokov gredo nekateri do tridentinskega koncila, ki je nehote potegnil ostro črto med izobrazbo duhovnikov in laikov). Kaj je v tem oziru **storila fakulteta doma**? Kakšne so bile posledice na univerzi in med izobraženci, Kaj bi mogli **storiti danes mi**?

Vrsta vprašanj, ki obstoje in ki vabijo v razmišljanje.

Glede **zadnjega vprašanja** bi mislil takole: velikega pomena bi bilo izdajanje **slovenskih teoloških del**, pisanih tako, da bi zares nudila, kar naj nudijo; prvi začetek je storjen z Gnidovčevo mariologijo. Drug način bi bil prirejanje sistematičnih **teoloških kurzov** za laike, ne v okviru kakšne organizacije, marveč na fakulteti sami. Seveda me bi smela predavanja nuditi le nekake ekscerpte iz zastarelih učbenikov. Zaradi oddaljenosti bi prišel v poštev nekak kombiniran kurz, kakor ga imajo v Avstriji. Kurz traja dve leti. Predmeti so: sholastična

³¹ o. c. 75.

³² Omnes unum, 1955, 3, str. 80—1.

³³ Orientierung, 1955, 196.

filozofija, apologetika, dogmatika, sv. pismo, cerkvena zgodovina. Večino predavanj dobe člani kurza v obliki skript po pošti; obenem so v počitnicah študijski tedni. Letos se jih je udeležilo 460 oseb vseh poklicev: učitelji, zdravniki, inženirji, pravniki itd. Ob zaključku so izpiti iz omenjenih predmetov.³⁴ — Tretji način, najskromnejši, bi bil v tem, da bi se vršila v okviru organizacij sporadično tehtna predavanja o enem ali drugem važnejšem teološkem vprašanju. — Veliko uspeha in zanimanja so ponekod dosegli „religiozni razgovori“.

Način bi se našel; težavi vidim predvsem dve: preobremenjenost fakultete in morda premajhno zanimanje, vsaj ob začetku, med našimi laiki.

Na vsak način pa se mi zdi, da bo bolj zavestna dušnopastirska usmerjenost fakultet v svojo nalogo na nek način vključila tudi skrb za izobrazbo katoliških laikov, ki naj bi tudi bili apostoli in neke vrste duhovniki.

4. Že omenjeni ugledni profesor Leclercq je zapisal: „Po naši skušnji je prvi in najgloblji očitek, ki pada od različnih strani na krščansko oznanjevanje ta, da ne deluje navduševalno, ne prevzema človeka. Sovražniki Cerkve so tega veseli; vidijo v tem dokaz, da je krščanstvo zastarelo in ne odgovarja več zahtevam časa. Dobri kristjani so ob tem potrti. Oboji pa so si edini v kritiki.“³⁵

Zakaj dejanske verske resnice ljudi ne prevzamejo, ne zgrabijo, ne navdušijo je preveč komplicirano vprašanje, da bi mogli tu obravnavati. Zdi se mi pa zelo verjetno, da bi zares sodobna dušnopastirska teologija, kakor sem jo skušal nakazati, ta položaj znatno zboljšala.

Seveda bi morala slušatelje same, bodoče oznanjevalce, prevzeti. To pa je odvisno od podajanja še bolj pa od študija. Teologija naj ne bo „veličastna gotska zgradba“, kakor se včasih čuje, ki je mekše zunaj nas, pred nami, marveč naj bo v nas, del našega duha, uma in srca. Gre za eksistencialno osvojitve teologije.³⁶ Postane naj osebna notranja last. Recimo: vedno bolj doživeta, v pravilnem pomenu besede. Prepoji naj vso našo notranjost. Študij naj ne bo hladno sprejemanje, marveč toplo asimiliranje. Ne gre za nekaj, kar le vem, marveč za to, kar tudi sem. Gre za notranjo polnost z versko resnico prepojenega in prežetega bitja. Tako bom govoril ne iz knjig, marveč iz sebe. In to učinkuje osebno, prepričevalno. Teološki študij naj bi bolj gledal na to, da bo bolj učinkovito dušnopastirski.

Kako to doseči, ni lahko povedati. Ena od poti je gotovo še večje zbližanje med teologijo in duhovnim življenjem, med teološkim študijem in duhovno ascezično vzgojo. Eno z drugim naj bi bilo prepojeno. Včasih je „teologija zelo malo pobožna, in pobožnost zelo malo teološka.“³⁷ Tedaj res ni upati polnega uspeha.

(Drugi del bo sledil)

³⁴ Der christliche Sonntag (Herder), 1955, 311.

³⁵ o. c. 9.

³⁶ Rahner, Orientierung, 1955, 167.

³⁷ Rahner, l. c.

Naj bi svete maše ne le brali ali opravljali, temveč skušajmo notranje doživljati, kar se godi na oltarju. Kakor se Kristus daruje, naj duhovnik z njim sebe daruje. Treba je veliko prizadevanja, preden moremo sebe darovati; samo želja in sklepi ne zadostujejo, treba je resnega, dolgotrajnega in nepo-
ustljljivega dela.

Pij XII.: Menti nostrae

Svetle luči na naši duhovniški poti

(Misli z duhovniškega dneva v Buenos Airesu)

Alojzij Košmerlj, Argentina

V Jobovi knjigi je zapisano, da je človeško življenje na zemlji kakor „vojaška služba“ (7, 1). Če velja ta resnica o človeškem življenju na splošno, velja v posebni meri v življenju duhovnikov. Sveta Cerkev pomenljivo naziva naš stan „militia clericalis“.

Vojaško življenje je trdo. Je življenje železne, neizprosne discipline, v katerem je malo prostora in smisla za čustva srca, za dobrohotnost in ljubeznivost. Je to življenje nemirno in nestalno, da nikoli ne veš, kam te utegne klicati službena dolžnost, življenje, podobno nemirnemu in nestalnemu življenju ciganov, večnih popotnikov. Pa vendar življenje s svojimi posebnimi lepotami in privlačnostmi, s svojim večnim stremljenjem in tveganjem, kar stori, da se ga pogumni in borbeni značaji oklepajo kot stalnega življenjskega poklica. Tudi vojaški stan ima svoje ideale in veliki in močni morajo biti, če naj ohranijo vojaka na poti poštenja, časti in vesti.

Duhovniški stan — vojaški stan — militia clericalis! Nešteti so danes duhovniki svete Cerkve, ki v vsej kruti resničnosti doživljajo trdoto in nemir tega svojega svojkega stanu. Med njimi smo slovenski duhovniki v prvih vrstah. V življenju slovenske duhovščine se še v vsej naši narodni zgodovini niso pisale strani, kakor jih piše naša doba. Doma strahovlada brezbožne tiranije z vsemi svojimi značilnimi surovostmi — na tujem pa mrzlo ozračje brezčutnosti in nerazumevanja. Militia clericalis — trdota vojaškega življenja...

In vendar nam je to življenje, ta naš svojki stan vsak dan znova drag. In ljub, vsak dan znova po nas izbran in hotén, ker gledamo v njem svoj od Boga nam darovani poklic in vidimo, kako nam prav on vsak dan odpira novih možnosti za ostvareitev velikih del, takih, katerih sad ostane.

Vojaški značaj našega duhovniškega stanu nam res govori, da se moramo vsak dan znova klanjati njegovi trdi in težki disciplini, da moramo skušati vedno globlje imeti pomen njegovih številnih žrtev in odpovedi, — a govori nam tudi o kroni pravice, ki jo ima Gospod vojnih trum pripravljeno za tiste, ki so v svojem življenju bojevali dober boj. (Prim. 2 Tim 4, 8).

Nad vsemi trdotami, preizkušnjami, borbami, bridkostmi in razočaranji duhovniškega stanu žarijo neprestano svetle, neugasljive luči, naši nesmrtni duhovniški ideali, katerih sijaj ne otemni in njih okrepujoča življenjska sila ne usahne. Po njih je razsvetljena naša duhovniška pot, pa naj bi šla tudi skozi puščavo in smrtne sence. Ob njih se vedno znova ogreva naše duhovniško srce, ki se često čuti zapuščeno in žalostno.

Ozrimo se torej, bratje, v te svoje vélike, svetle luči in dajmo, da njih blagi, topli, okrepujoči žarki v polni meri razsvetljujejo in ogrevajo naše duše in naša srca. „Exortum est in tenebris lumen rectis corde...“ (Ps 111, 4).

1. Jezus, naš Gospod in Bog, je naša prva in najsvetlejša luč. Je véliki in edini Duhovnik nove zaveze, pravir vsega duhovništva in pravzor vseh duhovnikov. Je naš Učenik in obenem naš najboljši, najzvestejši prijatelj.

Misel, da nas je Gospod Jezus izbral izmed množice in nas sprejel v službo svojega kraljestva kot častnike svojega vojnega zbora in da nas ta Gospod gospodov in Kralj kraljev ljubi z vso čudovito ljubeznijo svojega božanskega srca, s toplo, presrčno, sočutno ljubeznijo človeka in z neskončno, neumljivo ljubeznijo Boga, ta misel mora duhovnika vsak dan znova dvigati, tolažiti, krepčati. V njej je neporušni temelj naše duhovniške zvestobe in stanovitnosti.

In ta misel ni le lepa domišljija, marveč živa, vsak dan znova potrjena resnica in stvarnost. Besede o naši prijateljski ljubezni z Jezusom nam je sveta Cerkev govorila na dan našega mašniškega posvečenja. Vsak dan znova naj te Gospodove besede odmevajo v naših srcih, besede tako vzvišene in tako tople in domače, da bi jih človek skoraj ne mogel vzeti za resnične, ako bi jih Gospod sam me bil izgovoril: „Ne imenujem vas služabnike, zakaj služabnik ne ve, kaj dela njegov gospod. Prijatelje vas imenujem, ker sem vam razodel vse, kar sem slišal od svojega Očeta (Jan 15, 15).“

Amicorum omnia communia. Gospodova želja in prošnja, izražena v pretresljivi in slovesni uri zadnje večerje, se glasi: „Ostanite v moji ljubezni!“ (Jan 15, 9).

Ko je sveti oče Pij XII. govoril gojencem Germanika ob 400 letnici zavodovega obstoja, je posebej novomašnikom dejal sledeče: „Trudite se, da si pridobite veliko, presrčno, zaupno ljubezen do Jezusa v presvetem Rešnjem Telesu. In goreče in veliko molite. To dvojje vam zagotavlja duhovniško stanovitnost.“

Iskrena, zaupna ljubezen do Gospoda Jezusa v zakramentu njegove ljubezni, ljubezen do Gospoda Jezusa na njegovem križevem potu — to bodi prva svetla luč, ki naj usmerja in krepi naš korak na naši duhovniški poti.

2. Marija, prečista Devica in Mati našega Gospoda, je za Jezusom naša druga svetla loč, za soncem pravice mila zvezda danica.

Mati Jezusova je po Jezusovi oporoki Mati vsega človeštva, prav posebno pa Mati duhovnikova. Sveti Janez, ki ga je umirajoči Zveličar izročil Mariji za sina in mu naročil, naj vzame Marijo kot svojo mater k sebi, je bil prejšnji večer prejel mašniško posvečenje. Nihče med ljudmi ni Mariji tako blizu kot Jezusov duhovnik, poklican, podobno kot Marija, po skrivnostni božji izvolitvi v veliko delo odrešenja človeškega rodu.

Neskončno vzvišena je naša služba, a visoka mesta so navadno samotna. V naši osamljenosti, v naših odpovedih, v naših poklicnih težavah in žrtvah je misel na Marijino materinsko navzočnost in ljubezen naša velika, neizčrpna tolažba in moč.

Kakor je nekdaj spremljala Jezusa po vseh postajah njegovega življenja, tako Marija spremlja duhovnike svojega Sina, njegove izbrane prijatelje, zaupnike in sodelavce. Marija je velika zaupnica naših srčnih skrivnosti. Ona je z nami v naših pastirskih trudih in naporih. Ona je ob naši strani tudi na naših Kalvarijah, ki jih nikomur, zlasti še duhovniku ne manjka in ki se jim duhovnik tudi izogibati ne sme, če hoče biti zvest učenec svojega križanega Gospoda in Učenika. Kakor je nekoč stala pod križem Jezusovim, tako Marija stoji pod križem našega življenja in spremlja s svojo ljubeznijo našo duhovniško življenjsko daritev.

Marija in duhovnik tvorita čudovito enotnost ljubezni in povezanosti v borbah kraljestva božjega na zemlji. Oprti na Marijo bomo vzdržali tudi v največjih stiskah, zmagoviti bomo v boju s silami pekla.

Bodi torej Marija vélika, močna, sladka ljubezen našega duhovniškega srca, življenje, sladkost in upanje naše, mila zvezda danica in vodnica, ki bo kot večernica dila luč svoje tolažbe tudi ob zatonu našega življenjskega dne na svoje duhovniške sinove.

3. Sveta Cerkev, ki je čudoviti sad Jezusove in Marijine daritve na Kalvariji, je naša tretja svetla luč, naša tretja sveta ljubezen na naši duhovniški poti.

Mati Cerkev — tako imenujejo sveto Cerkev sveti očetje. Na ustnicah mučencev je ta naziv dozorel. V slavospevu Exultet na véliko soboto odmeva vsako leto ta velika misel, da je sveta Cerkev mati naših duš, mati našega duhovnega življenja.

Pri krstu nas je Mati Cerkev rodila v nadnaravno življenje. Z ljubečo skrbjo nas je vodila skozi mašo mladost. Ko pa smo dorasli in dozoreli, nas je pritegnila v samo porajanje skrivnostnega življenja milosti, da se od našega posvečenja dalje v mističnem smislu na nas uresničujejo besede iz Geneze: „Človek bo zapustil očeta in mater in se bo pridružil svoji ženi in bosta dva v enem telesu.“ Sveta Cerkev, nevesta Kristusova, je tudi naša mevesta. Je, kakor Marija, mati in devica obenem. Mati po svoji ljubezni, v kateri rodi vedno nove duhovne otroke, devica, pa po svoji neoskrunjeni veri. Tako povzema nauk o Cerkvi sveti Avguštín.

Vsi, ki so v Gospodovi službi storili velike reči, so bili polni ljubezni do Matere Cerkve. Sveti Gregor iz Nacianca piše o svojem prijatelju svetem Baziliju Velikem, da se je tedaj izvršil v njegovem življenju veliki preokret, ko se je odločil živeti le še za Mater, sveto Cerkev. Le v tem je in ostane tudi naša veličina, da skušamo biti vedno in povsod te velike, svete Matere zvesti in vdani sinovi.

Naj nas ne moti pogled na Mater Cerkev, ako jo v borbah življenja vidimo oprášeno od človeških slabosti. V njenih očeh žari vedno sijaj prihodnje slave. Ta sijaj večnega upanja, končne zmage, končnega poveljanja, ki je ožarjal skozi trpljenje in preganjanje vijočo se pot prvih kristjanov, naj ožarja tudi našo, tako podobno mjihovali.

Lepo piše sveti Peter Krizolog: „Kakor ladja sredi viharja je Cerkev v naših dneh. Mornarji pa pojejo veselo pesem in s pesmijo zmagujejo silo viharja in ta pesem, polna upanja v rešitev in zmago, jim lajša trude in napore...“

Zdaj smo pač samo člani in služabniki vojskujoče se Cerkve; ob rekah babilonskih pojemo veselo pesem hrepenenja v tuji deželi. A le glejmo, polni zaupanja, k zmagoslavni Cerkvi, ki jo sveti očetje nazivajo „Domina Mater Ecclesia“; v njenem sladkem, materinskem naročju se bomo enkrat, morda kmalu, odpočili, če ostanemo zvesti.

Sklenimo znova s konvertitom Libermannom: Ljubili bomo sveto Cerkev s sveto, čisto, iskreno, zvesto in požrtvovalno ljubeznijo. Njej naj veljajo naši napori, naši uspehi, naše misli, naše želje, naše zmognosti, naše zdravje, naše življenje — naše vse „usque ad mortem“.

Zvestoba do smrti — to je nasproti sveti Cerkvi naša sveta dolžnost, to bodi vedno naš ponos, naše neprekinjeno, sveto stremljenje.

4. Četrta luč, četrti naš veliki vzor, naša življenjska zapoved in nujnost, po samem Gospodu Jezusu ukazana, bodi: naša medsebojna bratska ljubezen.

V svojem poslovnem govoru pri zadnji večerji se Gospod ponovno vrača na to, njegovemu srcu tako drago in nam tako potrebno krepost: „Novo zapoved

vam dam: Ljubite se med seboj! Kakor sem jaz vas ljubil, se tudi vi med seboj ljubite. Po tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, ako boste imeli ljubezen med seboj" (Jan 13, 34—35). In tik pred odhodom v trpljenje zopet: „To je moja zapoved, da se ljubite med seboj, kakor sem jaz vas ljubil... To vam naročam, da se ljubite med seboj“ ((Jan 15, 12/17).

Sveti Pavel imenuje bratsko ljubezen „vez popolnosti“ (Kol 3, 13). Ljubezen je tista najpopolnejša vez, ki mnogo src poveže v eno, mnogo stremeljenj združi v eno, vez, po kateri mi postane bližnji brat v Kristusu, drugi jaz. Tako premišljujoč, potrjuje sveti Avguštin misel onega, ki je imenoval prijatelja „polovico svoje duše, eno dušo, podeljeno v dvoje teles“. In dodaja prelepo misel: „Kjer je ljubezen, česa bi tam moglo manjkati. Kjer pa ljubezni ni, kaj bi moglo tam koristiti vse drugo?“

Slovenski duhovniki v Argentini imamo po dobroti božje Previdnosti možnost tesnejše skupnosti in povezanosti, ki sobratom v drugih deželah sveta večinoma ni dana. Izrabimo to možnost do skrajnih mej in gojimo ter združujemo med seboj ono možato, nehlinjeno bratoljubje, ki nam ga sveti Peter priporoča v svojem prvem pismu (1, 22). Tako lepo je zapisano v Sirahovi knjigi: „Dobra je družina za človeka. Če namreč eden pade, ga drugi dvigne. Gorje pa človeku, ki je sam; zakaj, če pade, ga ni, ki bi ga dvignil“ (4, 10). V knjigi Pregovorov pa stoji zapisana naslednja krasna misel: „Brat, ki je oprt na brata, je kakor trden grad“ (18, 19).

Vedeti moramo, da je hudobnemu duhu posebno veliko na tem ležeče, da trga naše medsebojne vezi in slabi ter spodkopava temelj naše bratske ljubezni. Je on, ki seje med nas ljuljko zagrenjenosti, zamrže in odpora in moti naše oči s peklenskim povečevalnim steklom, da sicer majhne, brezpomembne nevšečnosti, besedo ali dejanje sobrata, ki morda ni imel niti najmanjše hude misli, vidimo v ogromni velikosti. Ustavljajmo se mu trdni v veri in stanovitni v ljubezni.

Naj nas druži vse slovenske duhovnike iskrena in dobrohotna bratska ljubezen, ona, ki ji sveti Pavel v 13. poglavju prvega pisma Korinčanom slavo poje, ljubezen, „ki je potrpljiva, je dobrotljiva; ni nevoščljiva, ne išče svojega, se ne da razdražiti, ne misli hudega; se ne veseli krivice, veseli se pa resnice; vse opraviči, vse veruje, vse upa, vse prenese...“

In če nam ni dano, da bi si jo na drug način mogli skazovati, naj najde ta bratska ljubezen svoj dnevni izraz v medsebojnem spominu pri oltarju in v naših molitvah. Molimo vsak dan drug za drugega, da bi bili ohranjeni v zvestobi. Molimo zlasti za one sobrate ki so v največjih stiskah in v velikih nevarnostih.

Bodi ta bratska ljubezen resnično kakor plameneč ogenj, ki nam razgreva srca in osvetljuje s svojim blagim žarom našo življenjsko pot.

5. Peta naša luč, peta ljubezen našega duhovniškega srca pa bodi prižgana našim vernikom.

„Simon, ali me ljubiš? Pasi moja jagnjeta, pasi moje ovce“ (Jan 21, 15).

Resnična ljubezen do Kristusa se izkaže v ljubeči skrbi za duše.

Ko nam je Gospod izkazal to nezasluženo in neizrekljivo zaupanje, da nas je izbral za svoje poslance in delivce božjih skrivnosti, pričakuje od nas, da se bomo tega svojega vzvišenega, odrešilnega poslanstva v apostolskem delu za zveličanje duš izkazali vredne. Sveti Tomaž piše: „Probatio amoris — exhibitio operis.“

Pot do duš pa je le pot ljubezni, po oni lepi besedi mehikanskega mučenca p. Pro-a: „Če hočemo dušam koristiti, jih moramo iskreno ljubiti.“

V tej naši ljubezni do duš nam bodi vseh vedno posebej pri srcu naš rod. Z molitvijo in deli ljubezni se spominjamo bratov in sester v domovini. Z vso gorečnostjo svojega duhovniškega srca se vsi, ki nam je to mogoče, trudimo za duhovno zdravje in rast rojakov, ki jih spremljamo po begunskih postajah. So ti naši ljudje kakor dragoceni biseri, ki jih moramo očuvati pred tatovi. Morda so ti biseri tuintam že malo otemneli, postali na pogled nekam pusti in neprijazni. Kljub vsem trdotam in grenkostim se vendar nikoli ne smemo utruditi v naši ljubeči skrbi zanje. Ljudje se bore za svoje življenje in je ta borba trda in težka, kar jih naredi včasih ostre in nagle, — na dnu pa se le skriva biser dobrega srca. Z veselim optimizmom, ki naj ga dnevno poživlja naša apostolska ljubezen, nadaljujmo s svojo dušnopastirsko skrbjo za te naše ljudi, vsak na svoji postojanki in res vsak po svojih najboljših močeh.

S starim rodom je težje. Ljudje so se odtujili molitvi in Cerkvi. Materializem jim duši duhovno življenje. Kljub vsem razočaranjem vztrajajmo vendar tudi v ljubečem in potrpežljivem iskanju teh izgubljenih in zapuščenih bratov in sestra. Storimo, kar moremo, da jih vrnemo na pravo pot, vsaj ob zadnji uri, če prej ne bi mogli tega doseči.

Podpirajmo velikodušno in nesebično vse pastoralne akcije, ki se podvzemajo v korist našega naroda. Ne bojmo se, da bi pri tem trpela osebna iniciativnost, saj je žetev velika in dela dosti povsod.

Vedno pozorni na naš rod, na našo kri, pa bodimo polni duhovniške ljubezni tudi do ljudstva, med katero nas je božja Previdost postavila za dušne pastirje. Naj bo postojanka naše duhovniške službe na tujem taka ali drugačna, pokažimo vedno in povsod tradicionalni lik zvestega slovenskega duhovnika, ki je vedno rad delal in delo iskal, ne pa se mu izmikal; ki je rad storil sam, kar je le mogel, in ni čakal, da bi storil to kdo drugi mesto njega. Dušnopastirskega dela je v tej deželi ogromno, da često izčrpava naše moči. Storimo vse, da bo podoba slovenskega duhovnika ostala svetla in spoštovana, da se bo po nas v polni meri uresničila beseda Gospodova: „Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da bodo videli vaša dobra dela in hvalili Očeta, ki je v nebesih“ (Mt 5, 16).

Glejte, bratje, vélike, svetle, neugasljive luči, ki naj nam ne prestanjo svetijo na našo duhovniško pot. In his sit nobis reflectio, exultatio, sanitas et dulcedo cordis nostri! V svitu teh luči bomo šli zmagoviti v večno luč, v kateri bomo poveličani gledali in na veke uživali Njega, ki je Luč sama in ni v njem nobene teme (I Jan 1, 5).

Duhovniki, v rokah držimo velik zaklad, dragocen biser, neizčrpne zaklade Jezusove krvi. Uporabljajmo jih po svojih najboljših močeh! Darujmo se s Kristusom večnemu Očetu, da bomo nosilci pravičnosti „v tem, kar se nanaša na Boga“ (Hebr 5, 1), in zaslužimo, da bodo naše molitve uslišane in da izprosimo prebogatih milosti, ki morajo Cerkev in vse duše poživiti in oploditi!

Če bomo s Kristusom eno, bomo mogli z vrhuncev svetosti v moči Odršenikovi vedno in brez škode vsem ljudem posredovati nadnaravno luč in nadnaravno življenje.“

(Pij XII.: Menti nostrae)

Posvetovanje škofov Lat. Amerike

Dušnopastirska vprašanja na konferenci

Filip Žakelj, Argentina

Veliko posvetovanje škofov Latinske Amerike se je začelo 25. julija ter se končalo 4. avgusta 1955. Trajalo je torej dobrih deset dni. Predseduje kardinal Adeodat Janez Piazza, navzoč pa je tudi naslovni nadškof Anton Samoré, tajnik Kongregacije za izredne cerkvene zadeve. Prišli so škofje kot odposlanci iz tehle krajev: Dva škofa iz Angleških Antilj in Angleške Gvajane, eden iz Francoskih Antilj in Francoske Gvajane; argentinske škofove zastopajo samo štirje odposlanci; iz Bolivije je prišlo šest odposlancev; iz Brazilije trije kardinali: Vasconcelos Mota, nadškof iz Sao Paulo, De Barros Cámara, nadškof iz Rio de Janeiro, Da Silva, nadškof iz San Salvadorja, ter pet in dvajset škofov; iz Kolumbije devet odposlancev, ki jih vodi kardinal Krizant Luque, nadškof iz Bogotá; iz Čila štirje odposlanci pod vodstvom kardinala Caro Rodrígueza, nadškofa iz Santiago; nadškof iz San José zastopa cerkvene predstojnike iz Kostarike; iz Kube so dospeli kardinal Arteaga y Betancourt, nadškof iz Havane ter dva druga škofa; iz Ekvadorja pa kardinal De La Torre, nadškof iz Quito ter trije drugi škofje; po en škof je prišel iz držav: Salvadorja, Gvatemale, Haiti, Hondurasa, Nikaragve, Panama, Portorika, rep. Dominicana; po dva sta prišla iz držav: Paragvaja in Urugvaja. Iz Venezuele so navzoči štirje, iz Peruja jih je šest, iz Meksico pa kar deset. Na prvi vsesplošni seji 26. julija 1955 je navzočih osem kardinalov in petdeset škofov, ki zastopajo tri in dvajset narodnosti v Latinski Ameriki.

Samo kot opazovalci pa so bili povabljeni tudi odposlanci škofov iz Združenih držav Sev. Amerike, iz Kanade, Španije, Portugalskega in Filipinov.

Zaradi bolj uspešnega dela ustanove splošno komisijo in sedem posebnih komisij. O zadevah, ki so jih že posamezne komisije obravnavale, razpravljajo potem na vsesplošnih sejah.

Splošna komisija, ki jo sestavljajo kardinali Vasconcelos Mota, Caro Rodríguez, Arteaga y Betancourt in Da Silva, preučuje vprašanje medameriškega sodelovanja duhovniškega apostolata.

Druga posebna komisija se bavi s pomožnimi silami pri duhovnikovem apostolskem delu; predseduje ji Anton Marija Barbieri, nadškof iz Montevideo.

Tretja posebna komisija preučuje organizacijo in sredstva apostolata; predseduje ji Patricij Finbar Ryan, nadškof iz Port of Spain (Angl. Antilije). Ta komisija ima še pomožno komisijo, ki se bavi z vprašanjem, kako vpreči tisk in radio v apostolske namene; predseduje ji Garibi y Rivera, nadškof iz Guadalajare v Mexico.

Četrta komisija preučuje Cerkvi sovražno propagando; predsednik je Alfred Vincencij Scherer, nadškof v Porto Alegre (Brazilija).

Peta komisija obravnava važni vprašanja: Katoliška socialna dejavnost in komunizem; komisiji načeluje škof Janes Edvard Landazuri.

Šesta komisija se posveča misijonskemu vprašanju med pogani, ki so druge polti (Indijanci in črnci), vodi pa to komisijo Karel Marija Jurgens C. SS. R., vojaški vikar v Peruju.

Sedma komisija pa končno rešuje vprašanje o dušnopastirski skrbi za izseljence in pomorščake, predsednik je Ign. Aria Blanco, nadškof-koadjutor v Caracas v Venezueli.

VAŽNE IZJAVE IN OPOMBE KARDINALA PIAZZA

Kardinal Piazza takoj ob otvoritvi velikega posvetovanja trdi, da je apostolsko pismo papeža Pija XII. „Ad Ecclesiam Christi“ prava „Magna Carta“ za konferenco; ob tem spominja na apostolsko pismo Leona XIII. „Quum diuturnum“, s katerim 25. decembra 1898 potrjuje sklep glede plenarnega cerkve-

nega zbora škofov Latinske Amerike, ki se je vršil 1. 1899 v Rimu v zavodu Pio Latino za štiristoletnico odkritja Amerike. Ob pismu Pija XII. pa kard. Piazza večkrat na konferenci razvija važne misli, ki zelo pojasnjujejo težke dušnopastirske razmere v Latinski Ameriki.

Vsaj nekatere misli posebej omenjajmo.

Nekatere misli bomo povzeli, važnejše pa bomo posebej navajali.

Boleča točka — pomanjkanje duhovnikov

Kardinal se že takoj ob otvoritvi loti najtežjega vprašanja na vsem posvetovanju: pomanjkanja duhovščine v Latinski Ameriki: „Odveč vam je govoriti, da je vprašanje klera temeljno vprašanje, od katerega so praktično odvisna vsa druga vprašanja; da bistveno cerkveno vprašanje, ki zadeva samo zgradbo božjega kraljestva, glede katerega je njegov Ustanovitelj hotel, naj bo zgrajeno na temeljih duhovništva; da je prvovrstno dušnopastirsko vprašanje, ki naravnost zadeva škofovo službo in odgovornost; škofu pripada dolžnost, da izbere duhovnike, sodelavce našega reda — kakor pravi obred mašniškega posvečenja — da jim podeli božjo oblast, jih postavlja za služabnike Kristusove in delivce božjih skrivnosti (1 Kor 4, 1) ter jim odkazuje službo in posebno

področje za delovanje v škofiji. Iz izkušnje vemo, kakšnega pomena je imeti številne sodelavce v sveti službi in kaj se v nasprotnem primeru pavi: morati vladati škofijo z duhovniki, ki ne zadostajo in ne ustrezajo popolnoma niti po številu niti po sposobnosti. Ali ni to „punctum dolens“ — boleča točka mnogih narodov v Latinski Ameriki? Ali ni to vaša bolj huda in bolj razjedajoča skrb, kakor pa, če bi vam manjkale roke in srce?“

„Statistike v mnogih pokrajinah razodevajo velikansko nesorazmernost med katoliško naseljenostjo, ki je često raztresena na neizmenem ozemlju, ter med škofijsko in misijonsko duhovščino. Premišljevalna tvarina za vse, zlasti za višje cerkvene predstojnike, ki jih naravnost zadeva!“

V nekdanih rednih razmerah doma se nam niti sanjalo ni o groznem pomanjkanju duhovnikov, ki ga čutimo tu v Latinski Ameriki. Živa statistika, ki jo po Papeškem letopisu iz leta 1954 (Annuario Pontificio) podajajo Informations catholiques internationales (avgust 1955, št. 5-6, str. 24) glede števila duhovščine v Latinski Ameriki, prav zgovorno priča, kako upravičene so tožbe Pija XII., kardinala Piazza in škofov teh krajev:

Države	ena župnija za:			en duhovnik za:	
	cerkve	preb.	km ²	kat.	preb.
Argentina	3	16363	2692	3876	4323
Bolivija	10	11070	3290	5170	6550
Brazilijska	7	16084	996	5887	6412
Čile	1	13494	4322	4429	4772
Kolumbija	2	9851	310	3625	3730
Kostarika	6	8382	599	3422	3581
Kuba	3	27817	2209	6812	7892
Ekvador	2	8660	882	3395	3533
Gvatemala	5	23980	873	16036	16296
Haiti	6	27604	230	7926	9366
Honduras	7	19716	1782	9534	10230
Mexico	7	13239	989	4653	4920
Paragvaj	2	10745	2872	6597	7011
Perú	5	7969	1494	5074	5268
Salvador	6	17248	314	8348	8405
Urugvaj	3	17072	1331	1941	3314
Venezuela	3	2157	1067	5236	5814

Jamajka	—	—	—	1268	21270
Angleški Honduras	12	6580	2522	1259	2115
Curaçao	2	6198	35	1893	2755
Bahamas	—	—	—	543	3285
Angleška Gvajana	3	22126	12760	1285	10747
Francoska Gvajana	3	1625	5625	320	1040
Holandska Gvajana	3	25000	17860	800	4444
Gvadalupa in Martinique	1	6892	26	2398	2434
Panama	2	10707	1028	5612	6130
Dominica in Trinidad....	2	13300	107	2264	6039
Nicaragua	3	12560	1600	5216	5519
Portoriko	4	20505	204	6309	6791
Rep. Dominicana	—	32631	742	—	13596
(San Domingo)					

Pij XII. govori o strašnih posledicah pomanjkanja duhovščine, posebno v novi dobi, v sedanjem času. Kardinal Piazza pa pravi, da se temu ne smemo nič čuditi: „Čemu se čuditi, če je Kristus označil apostola kot sol zemlje in luč sveta (sal terrae, lux mundi)? Kjer ni luči, vlada tema nevednosti in zmote; kjer ni soli, vse postane brezokusno in segnjie.“

Semeniče punčica škofova in srce škofije

Kardinal Piazza razvija potem važne misli glede zburjanja poklicev ter škofove skrbi za semenišče in mlade duhovnike: „Hoc opus, hic labor;“ (tu je treba delati in se truditi): povsod torej množiti duhovniške vrste, pospeševati z vsemi sredstvi cerkvene poklice ter spraviti pokonci semenišča za vzgojo in pripravo svetih in učenih duhovnikov. Vsiljuje se nam prava križarska vojska za poklice. Gotovo ne moremo misliti, da je Latinska Amerika udarjena z nerodovitnostjo, da dih bojega Duha ne prišepetava več med vašimi ljudstvi, da bi zbudil duhovniške poklice. Tudi vaše mlade in uničene pokrajine ‚albae sunt iam ad messem‘ (Jn 4, 35) — ‚so že bele za žetev‘ —; toda tudi za vas velja Jezusova tožba: ‚Messis quidem multa, operarii autem pauci‘ — ‚žetev je velika, delavcev pa malo‘ — in zato njegovo odločno vabilo: ‚Rogate ergo Dominum messis, ut mittat operarios in messem suam‘ (Mat. 9, 37) — ‚prosite torej Go-

spoda žetve, naj pošlje delavcev na svojo žetev“. Molitvi pa je treba pridruževati neprestano, pridno in modro delo, da utira Gospodu pota ter podpira njegove načrte.“

„Pa to ni dovolj (namreč samo zburjati, gojiti in vargovati poklice): škofova dolžnost je, da poklice zbira v dobro organiziranih semeniščih.“

„Semenišče je bilo imenovano škofova punčica in srce škofije; nanj mora torej pastir obračati posebno skrb s tem namenom, da doseže primerno duhovno, нравno, kulturno in apostolsko vzgojo ter pripravo kandidatov za duhovništvo.“

„Pa še ni dovolj: škof mora spremeljati od blizu svoje duhovnike, zlasti kadar začenjajo svojo sveto službo.“

Nato navaja razloge Pija XII. v pismu „Ad Ecclesiam Christi“, zakaj morajo tako delati; potem pa dodaja: „Koliko mladih duhovnikov, preprostih in neizkušanih, prepuščenih svojemu navdušenju, ko predstojnik ne bedi nad njimi in jih ne nadzoruje, doživi brodolom ter prehitro pozabijo prosilne in programatične besede škofa, ki posvečuje: „Dan in noč naj premišlujejo postavbo Gospodovo; kar bodo brali, naj verujejo; kar bodo verovali, naj poučujejo; kar bodo učili, naj posnemajo, ...ter naj varujejo čist in brezmadežen dar svoje službe.“ Duhovnikom je potrebno, da čutijo v v svojem škofu očeta, ki jih ljubi ter jim daje poguma, učitelja, ki jih vodi z zanesljivo roko pri težkem lotevanju skrbi za duše, z eno besedo: pastir, ki objema

vse: agnos et oves — jagnjeta in ovce — toda ohranja posebno nežnost za tiste, ki so z jim poklicani, da dajejo božje življenje dušam, ki so odrešene z dragoceno Kristusovo Krvjo.“

Ob zadnjem preganjanju tu v Argentini je odpadli duhovnik Rothamel v govoru po radiu trdil, da samo v Buenos Airesu živi okoli dva tisoč duhovnikov, ki so zapustili duhovniške vrste ter si služijo kruh kot navadni laiki. Pred dvema letoma je dr. Henrik Rau, sedanji škof v Resistencii, kot tedanji pomožni laplaški škof trdil na nekem duhovniškem sestanku, da so raznih težav in brodolomov mladih duhovnikov krivi zlasti župniki, ker ne znajo ustvariti pravega razmerja med župnikom in kaplanom. Saj je med župnikom in kaplanom dostikrat tako razmerje, kot je bilo v nekdanjih časih med gospodarjem in hlapcem; manjka pa takega odnosa, kot je med očetom in sinom ter obenem med iskrenima prijateljema ali vsaj med dobrim predstojnikom in iskrenim podložnikom. Kardinal Piazza pravilno omenja, da bi tudi škofje morali biti bolj očetovski, pa bi se marsikaj spremenilo.

Pomoč tujih duhovnikov

Glede duhovnikov, ki so od drugod prihajali in še prihajajo v Latinsko Ameriko, kardinal Piazza to-le pripominja:

„Vprašanje sodelovanja je najtesneje zvezano s prvim vprašanjem (vprašanjem glede domače duhovščine). Naravno in dolžnost je, da posamezni pastirji obračajo najbolj nežno skrb na poklice ter na oblikovanje škofijske duhovščine; toda vprašanje tu še ni izčrpano, zakaj stvarnost v tej Latinski Ameriki je bolj obširna in zapletena.“

Nato opozarja, da bo še dolgo časa treba po sodbi Pija XII. iskati pomoči duhovnikov, ki bodo od drugod prihajali, ter dodaja: „Nihče ne more pozabiti, da so prvi pokristjanjevalci teh dežel, tedaj deviških glede na krščanstvo, prišli iz Evrope, posebno iz Španije in Portugalskega, ustanovili tu svojo posinovljeno domovino, za ceno žrtev orali celino duš, pokrito s skorjo praznovirij, ter s široko roko sejali evangeljska semena, ki so pognala čudovito cvetje krščanskega življenja. Dalje ne smemo prezreti dela

duhovnikov, ki so v novejšem času spremljali množice izseljencev, katerim je Latinska Amerika ponudila širokosrčno gostoljubnost, da bi v njih obvarovali verska izročila njihovih daljnih domovin; vključili pa so se tudi v skupnost gostoljubnih narodov, katerim niso nehali dajati v zamenj za prejete dobrote svoje (duhovniško) službeno delovanje. Še danes prihaja nemalo prošenj v Rim za evropske duhovnike in sveta Konzistorialna kongregacija bi rada ustregla vsem prošnjam in vsem potrebam, če tudi v Italiji in v Evropi ne bi čutili krize glede duhovščine, ki slabo obeta.“ — Potem pa kardinal Piazza spet poudarja besede Pija XII., da se morajo tuji duhovniki počutiti v novih deželah kakor doma, ter pripominja k papeževim besedam: „Ni treba dodajati, da je škofova dolžnost, da vrednoti tako sodelovanje na isti višini kot sodelovanje škofijske duhovščine v polnem soglasju glede namenov in del.“

Pij XII. in kardinal Piazza, ki ima kot tajnik Konzistorialne kongregacije tudi posebno skrb za dušno pastirstvo med izseljenci ter za izvedbo navodil, ki jih podaja apostolska konstitucija „Exul Familia Nazarethana“, najbrž dobro poznata razmere, v katerih dostikrat žive tuji duhovniki, sicer ne bi toliko naglašala, naj jih škofje nimajo za duhovnike druge vrste. Brez dvoma morajo škofje biti previdni, ker res v te kraje niso vedno prihajali dobri duhovniki; res pa je tudi, da tuji duhovniki pogosto pogrešajo iskrene ljubezni, ki bi jim jo morali izkazovati škofje in domači duhovniki. Zelo krivično bi bilo posploševati ter iz posameznih primerov sklepati, da je povsod tako. Vendar posamezni primeri marsikaj pojasnijo. Naši duhovniki morajo sprejemati mesta, ki se jih domači duhovniki otepajo; n. pr. kaplanske službe po bolnišnicah. Tuj duhovnik zlepa ne bo dobil kake večje župnije, kjer bi mogel zaradi sposobnosti in gorečnosti mnogo več storiti kakor domač duhovnik.

Veliko ponižanj so morali doživeti zlasti poročeni duhovniki vzhodnega obreda. Eden izmed ukrajinskih duhovnikov se je izrazil: „Prav z očetovsko ljubeznijo so me sprejeli ter mi dali telesno in duhovno cpojo kardinali Inni-

tzer, Faulhaber, Feltin, tu pa sem moral biti tri leta brez jurisdikcije in sem mogel maševati samo zato, ker sem imel dovoljenje iz Rima.“ Rajni p. Filip Regis D. J., ki je tu v Južni Ameriki s svetniško ljubeznijo toliko dobrega storil za katoliške in pravoslavne Ruse kot poseben papežev odposlanec, nam je sam pripovedoval, da je nekemu takemu duhovniku vzhodnega obreda per epikiam dovolil, da je hodil leto dni maševati v njegovo rusko kapelico, ker na škofiji ni dobil dovoljenja za maševanje. Tudi sicer je p. Regis rad potožil, na kakšno nerazumevanje je v teh krajih naletel.

Med škofi in domačimi duhovniki je dostikrat premalo katoliške širokosrčnosti. Pred dobrima dvema letoma se je nosti Pred dobrima dvema letoma se je neki tukajšnji ugledni župnik pravilno izrazil, da so škofje včasih bolj nacionalistični kakor vlada. Ni malo domačih duhovnikov, ki jim ni všeč posebno dušno pastirstvo za izseljenske skupine. Zgodilo se je celo to, da je domač župnik strgal uradno prošnjo posebnega dušnopastirskega odbora za izseljence, naj se zanima za družino, ki se je pred kratkim naselila v njegovi župniji. Tuj duhovnik brez dvoma ob takem postopanju domače duhovščine trpi. Navedeni zgledi so se zgodili v Argentini; duhovniki, ki delujejo po drugih pokrajinah, bi mogli morda podobno poročati.

Pomožne sile redovnikov in redovnic

Kardinal Piazza redovnikom in redovnicam daje iskreno priznanje glede mnogovrstnega delovanja v Latinski Ameriki: „Statistike, ki so jih nudili konferenci, osvetljujejo tudi doprinos k verskemu življenju v Latinski Ameriki, katerega prispevajo številne in delavne družine redovnikov in redovnic, ki razvijajo koristno poslanstvo vzgojnega, strežniškega in socialnega apostolata v vsakem izmed vaših krajev. Mogli bi postaviti vprašanje: „Kaj bi se zgodilo, kaj bi bilo sedaj, če bi bilo manjkalo, ali bi prišlo do tega, da bi manjkalo sodelovanje teh brezštevilnih in neutrudljivih „pomočnikov“.“

Kardinal Piazza je napravil to lepo potozo, da je lepo poudaril le pozitivno pomoč redovnikov in redovnic. Kdor pa

prav od blizu opazuje delovanje teh sicer tako dragocenih sil, bi pa marsikdaj mogel dodati še to-le vprašanje: „Kaj bi bilo v Latinski Ameriki, če bi res vsi redovniki in redovnice v resnici goreče delovali?“ Seveda bi mogli zastaviti podobno vprašanje tudi glede domače duhovščine.

Sodelovanje laikov pri hierarhičnem apostolatu Cerkve

Glede KA kard. Piazza resno govori:

„Laiki kot udje Kristusovega skrivnostnega telesa morajo nuditi sodelovanje, ki ustreza dobro dojeti naravi njihovega „kraljevega duhovstva“ (1 Petr 2, 9) — seveda ne službenega — tako pri liturgični dejavnosti kakor na apostolskem področju. Katoliška akcija, katero tako živo priporočajo papeži naše dobe kot „sodelovanje pri hierarhičnem apostolatu Cerkve, je toliko bolj koristna in potrebna tam, kjer pomanjkanje duhovnikov povzroča, da je pokristjanjevanje bolj naporno in bolj težko. Papež Pij XII. je že prav od svoje prve okrožnice dalje trdil: „Ker pa je, žal, danes število duhovnikov manjše, kakor zahtevajo njihove dolžnosti (služba) ter je tudi za našo dobo primerna tale misel božjega Odrašenika: Žetev je velika, delavcev pa malo (Mt 9, 37; Lk 10, 2), ona združena prizadevna opora laikov, ki jo nudijo cerkveni hierarhiji in ki naj vsak danj bolj raste ter naj jo oživlja plemenita in goreča vnema po popolnem žrtvovanju, daje najdragocenejše pomožne sile svetim služabnikom (duhovnikom) ter obljublja takšen razvoj, ki sili k najboljšem pričakovanju.“ — in bolj naprej je trdil: „Med vsemi razredi in poklici državljanov njihova prizadevna pomoč, ki jo dajejo svetim služabnikom (duhovnikom), sprošča sile, katerim se odkazujejo take naloge, ki si jih najplemenitejše in najzvestejše srce niti lepših niti bolj tolažljivih ne more želeči.“ (Summi Pontificatus, 20. okt. 1939).

„Po takim neuku z najvišjega prestola resnice“ — pravi kard. Piazza — „ne bi bilo nobenemu škofu dovoljeno odreči se organiziranemu sodelovanju laikov in toliko manj v tej Latinski Ameriki v sedanjih cerkvenih okoliščinah.“

Potem opozarja škofe, kaj Pij XII. v apostolskem pismu „Ad Ecclesiam Christi“ govori o pomembnosti Katoliške akcije za Latinsko Ameriko, ter dodaja: „Glejte, to je torej ukaz (it. parola d'ordine), ki resno obvezuje vest vsakega škofa.“

Končno navaja še potrebno prilagoditev Katoliške akcije na posebne razmere: „Odvč je znova razodevati, da morajo škofje posameznih narodnosti preučevati in določiti tiste organizacijske oblike, ki bolj ustrezajo potrebam, možnostim in značaju ljudstev.“ Ob tem spet opozarja na navodila, ki jih daje Pij XII. v apostolskem pismu „Ad Ecclesiam Christi“.

Prav naravnost otipljiv in zelo razveseljiv primer smo to leto zrl v Argentini. Kako so se zbudile katoliške sile laikov, kako so navdušeno delali in v precejšnji meri pomagali, da se je brezbožna in pokvarjena vlada morala umakniti.

Dostikrat božja milost prav med člani Katoliške akcije obuja zapoznele duhovniške poklice. Spiritual malega semenišča v La Plati je pred nekaj tedni trdil, da prav ti resni fantje zelo lepo vplivajo na celotno vzgojo in resnost v malem semenišču. Potrebnost Katoliške akcije je v teh krajih dvakrat nujna. Že omenjeni škof dr. Henrik Rau na vseh duhovniških sestankih neprestano poudarja: „Mi nimamo delavcev za seboj.“ Tik pred spremembo vlade je še duhovnike pozarjal: „Ne smemo misliti, da bomo imeli delavce za seboj, če Peron pade.“ Nekemu našemu duhovniku, ki je bil kaplan na delavski župniji, je dober žosist trdil: „Šest sto delavcev nas je v tovarni; izmed teh nas je komaj pet in dvajset vernih; vsi drugi žive, kakor da po smrti ničesar ni.“ Seveda bi lahko navajali na tisoče podobnih primerov. Po drugih državah in krajih v Latinski Ameriki bodo najbrž tudi podobne razmere. Zato tako silen klic po Katoliški akciji!

Misijske potrebe Cerkve v Latinski Ameriki

Pet stvari kardinal Piazza posebej poudarja,

Najprej ugotavlja, da je Latinska

Amerika še v precejšnji meri misijonska pokrajina: „Dovolj je vzeti v roke Papeški letopis (Annuario Pontificio), da preiščemo, koliko misijonskih ozemelj je še sedaj v Latinski Ameriki. Skoraj ni naroda, kjer ne bi bilo kakega apostolskega vikariata ali apostolske prefektore, ki sta uradno priznana kot misijon. Toda če moramo biti iskreni — in govorim škofom, ki imajo pravico ponašljati s svetim Pavlom: „Zakaj to je naša hvala: pričevanje naše vesti, da smo v preprostosti in iskrenosti pred Bogom... živeli na svetu“ (2 Kor 1, 12) — je nemalo prelatur nullius in celo ustanovljenih škofij, ki so dejanski misijonska ozemlja. Tudi pri vas je pokristjanjevanje še na pohodu: misijonska nujnost se nam vsiljuje, da jo preučujemo in si jo naložimo kot apostolsko dolžnost in sicer tako, da ji damo prednost pred vsakim drugim vprašanjem.“

Nato kardinal Piazza izraža toplo priznanje sodobnim misijonarjem v Latinski Ameriki: „Konferenca se z ganljivim občudovanjem v mislih obrača k današnjim apostolom, ki se sredi težav in brezštevnih odpovedi, često na brezmejnih ozemljih in brez vsakega primerne sredstva za zvezo z drugimi, pogumno lotevajo ma'og dušnopastirske službe ter tekmujejo z junaštvom prvih škofov in evangeljskih glasnikov v teh deželah, ki so za ceno solza in krvi postale lastnina Kristusovega Križa. Ko se jih spominjamo, nam prihaja na misel psalmska beseda: „Sejalci sejejo v solzah, pa želi bodo v veselju“ (Ps 125, 5). Če bi pa take tolažbe ne prejeli, naj se spominjajo, kar je Gospod rekel: „ženec prejema plačilo in spravlja sad za večno življenje, da se bosta skupno veselila sejavec in ženec... kajti: Eden seje, drugi žanje“ (Jn 4, 36-37). O misijonarji, vi sejete za bodočnost, toda vaš sad je na varnem v nebesih.“

Potem posebej spominja na okrožnico Pija XII. „Evangelii praecones“ o pospeševanju svetih misijonov, ki je izšla 11. junija 1951. V njej Pij XII. daje navodila, kako naj misijonarji vrše svoje misijonsko delo, da ne bi se izgubila niti ena kapljica njihovega potu in krvi; opozarja jih na nevarnosti in zalezovanje

protestantov, razširjevalcev brezbožnega materializma in komunizma. V tej okrožnici Pij XII. izraža tudi svoje velike skrbi glede misijonov v Latinski Ameriki ter zagotavlja, da za misijonske zadeve v Latinski Ameriki ponižno moli: „In na poseben način priporočamo Bogu v prošnji molitvi misijonske delavce, ki delujejo v notranjih deželah Latinske Amerike, ko vemo, kakšnim nevarnostim in zankam so izpostavljeni zaradi očitnih ali prikritih zmot, ki jih širijo nekato-ličani.“ Kardinal Piazza k temu živemu zanimanju Pija XII. za misijone v Latinski Ameriki dodaja: „Naj bo ta navzočnost in molitev papeževa našim škofom in misijonarjem v veliko tolažbo in pogum.“

Kardinal Piazza govori tudi o sredstvih, ki so potrebna za bolj uspešno misijonsko delo v Latinski Ameriki: „Znani so vzroki in vsi jih obžalujemo, vzroki, ki omejujejo in včasih ovirajo misijonsko delo v Latinski Ameriki: pomanjkanje duhovščine in popolnoma ustrežajočih sredstev. Na ta vprašanja je konferenca posebno pozorna. Kar zadeva nezadostna sredstva, konferenca izraža splošno priznanje sveti Kongregaciji za širjenje vere za njene dobrohotne dajatve; treba pa je preučevati vprašanje, kaj storiti, da bi bilo možno ustanoviti tudi v Latinski Ameriki, vsaj med bolj razvitimi narodi organizme, ki so že drugod ustanovljeni — kakor v Združenih državah in v Kanadi — v pomoč notranjim misijonom, ko je dobro znano, s koliko plemenitostjo zlasti pri nekaterih narodih zbirajo za vnanje misijone.“

Končno načenna najtežje vprašanje, kako Indijance in črnce res popolnoma pokristjaniti ter jih izkoptati iz raznih poganskih praznoverij: „Toda tu je primerno namigniti še na nekaj, kar zadeva vprašanje pokristjanjevanja, ki je popolnoma posebno za vaše narode: spreobračanje in krščansko oblikovanje Indijancev in vzporedno z njimi črncev. Njihovo veliko število, bodisi divjakov, bodisi tudi kot spreobrnjenec, tvori za vas resno skrb zaradi njihove podedovane miselnosti in trdovratne navezanosti na razne oblike praznovernosti, ki se pogosto prilagodi in dodaja krščanski ve-

roizpovedi. Iz njihovega globokega poznanja ter iz dolge izkušnje, ki sega do začetkov pokristjanjevanja, je treba vzeti načela za strogo in varno pripravo na krst ter za posebno skrb za novospreobrnjene in krščence, da se zavró žalostni povratki (v poganstvo). Konferenca bo dala nasvete v tej zadevi.“

Potrebnost krščanskega nauka

Kmalu bo dve leti, ko je Anton Reis, škof iz Santa Maria v Braziliji, v svetišču Matere božje, Srednice vseh milosti, imel znamenit govor o popolni obnovi v škofiji; na prvem mestu poudarja nujno potrebnost poučevanja ljudstva v krščanskem nauku, kajti pogubna verska nevednost je glavni vzrok odpada množic. Zdi se mu, da je piva dolžnost Katoliške akcije poučevati druge v krščanskem nauku: „Katoliška akcija, ki ne poučuje katekizma, ni Katoliška akcija“ (Pr. Oss. Rom., 9. jan. 1954, str. 3). O silni potrebnosti krščanskega nauka govori na konferenci tudi kardinal Piazza. Pravi, da je pojav verske nevednosti gotovo najbolj razširjen in razkrajajoč ne le v Latinski Ameriki, marveč po vsem svetu, ki se imenuje omikan. Skrb, kako rešiti svet verske nevednosti je naravnost strašila sv. Pija X. Zato je 15. aprila 1905 — letos torej obhajamo petdesetletnico — izdal znamenito okrožnico „Acerbo nimis“ o poučevanju krščanskega nauka. V njej trdi, da moremo premagati nevednost z evangelijem in katekizmom; evangelij je za odrasle, katekizem je za mladino. A kardinal Piazza upravičeno trdi, da danes tudi odrasli potrebujejo bolj mleka krščanskega nauka kakor evangeljskega kruha. Škofe spominja, da je že plenarni koncil škofov Latinske Amerike leta 1899 posvetil celo poglavje prav katekizmu ter posebno priporočil enoten katekizem vsaj za posamezne cerkvene pokrajine. Škofe posebej opozarja, da sveta stolica zahteva, naj bi vsaka škofija imela poseben katehitičen urad; zelo je treba pri poučevanju upoštevati metodo poučevanja, ker je prav katehitična metoda doživela velik napredek. Zlasti ordinariji morajo za to dobro vedeti, da znajo pravilno izbirati besedilo za pouk in tudi učitelje krščan-

skega nauka. Škofe tudi opozarja, da cerkveno pravo poleg župnika našteva še druge pomožne sile, ki naj župnika podpirajo pri poučevanju krščanskega nauka, ter dodaja, da bi zlasti dobro organizirana Katoliška akcija mogla dosti pomagati pri poučevanju krščanskega nauka.

Zaključuje pa tako-le: „Spoznali boste resnico in resnica vas bo osvobodila (Jan 8, 32), pravi Jezus. Sedaj pa je katekizem, ki nudi najbolj primerno in najbolj uspešno orožje luči, s katerim moramo biti opremljeni, da se borimo proti vsemu, kar grozi naši svobodi božjih otrok, to je proti nevednosti in pregrehi, ter se zavarujemo proti omenjenim nevarnostim za vero in krščansko omiko, to je proti liberalizmu, protestantizmu, spiritizmu, prostozidarstvu, itd. Latinska Amerika ne bo mogla varovati svoje verske katoliške dediščine, ne bo mogla doseči svojega poklica kot opominjevalke in voditeljice v modernem svetu, če se svetu, če se ne bo lotila katehetskne nujnosti s polnostjo sil, sredstev in metod ter z odločnostjo vseh volj, učinkovitih in soglasnih z navodili škofa, ki ga je Bog postavil za učitelja vere in prvega kateheta v škofiji.“

Ob toliki potrebnosti krščanskega nauka, ob toliki nevednosti ljudstva in ob tolikem širjenju zmot se včasih naravnost čudimo, da je na splošno v teh krajih tako bore malo pridiganja in tako malo priprave na tako važno dolžnost. Kako manjka Pavlovega prepričanja: „Če namreč evangelij oznanjam, mi ne gre hvala, ker mi je naložena dolžnost; kajti gorje mi, če bi evangelija ne oznanjal“ (1 Kor 9, 16).

Potrebnost krščanske vzgoje mladine

Kardinal Piazza opozarja škofe, da so škofje Latinske Amerike že na plenarnem cerkvenem zboru leta 1899 posvetili celo poglavje vprašanju nekato-
liških in nevtralnih šol, kjer obžalujejo pogubne vzgojne posledice, ki jih rode take šole; škofje so obsodili zato nevtralne, mešane in laične šole ter tako imenovano meščansko in svobodno vzgojo; svetovali so škofom ustanavljanje zasebnih šol, kjer naj bi osebe, ki so res vredne zaupanja, vzgajale mladino po

zdravih katoliških načelih. Kardinal Piazza potem pravi: „Ne poznam dovolj razmer v vaših krajih glede javnih in zasebnih šol, to je, ali še obstajajo razlogi za resne skrbi Pastirjev, ki so uredili odloke plenarnega cerkvenega zbora; vem pa, da v drugih krajih, kjer je oblast v rokah nekatoličanov, rešitev mladine zagotavljajo župniške šole, ki se veličastno razcvetajo tako po številu kot po vzgojni resnosti, župniške šole, ki jih vzdržujejo verniki za ceno žrtev, a z veseljem in ponosom.“ Kardinal Piazza najbrž misli na dobro organizirano katoliško šolstvo v Združenih državah Sev. Amerike.

Kardinal Piazza s tem v zvezi naglašja, da morajo vsi katoliški vzgojitelji, cerkveni in laični, zlasti pa škof, dobro poznati okrožnico Pija XI. „Divini illius Magistri“ o krščanski vzgoji mladine. Škofova dolžnost je, da ima budno oko za javne in zasebne šole, za rast vzgojnih ustanov in za pravi katoliški duh v njih, pa tudi za prave vzgojne metode. To mu gre že po naravi njegove službe, obenem pa je to tudi zahteva Zakonika cerkvenega prava (kan. 1301).

Ne smejo pa pozabiti na zelo sodobna vzgojna navodila papeža Pija XII., ki zna prav posebno opozarjati na vse sodobne tehnične in znanstvene pridobitve, ki jih mora prava vzgoja zato uporabiti sebi v korist; saj so prav te pridobitve tolikokrat izrabljane ravno v nasprotno namene: za pohujševanje in kvarjenje mladine. Take pridobitve so: tisk, kino, radio in televizija.

Končno jih opozarja, naj ne pozabijo na dobre katoliške mladinske organizacije ter naj skrbje, da bodo mladino, ki se dostikrat predaja pretiranemu razvedrilu in športu, usmerjali k zdravemu in zmernemu razvedrilu.

K tem kardinalovim mislim dodajmo, da prav letos obhajamo petindvajseto obletnico, odkar je izšla okrožnica „Divini illius Magistri“. Za to priložnost so belgijski katoličani, ki se morajo zadnje čase zelo boriti za svoje katoliško šolstvo, obhajali 3. in 4. septembra 1955 narodni kongres o vzgoji v Bruxellesu pod pokroviteljstvom belgijskih škofov; ob koncu so v narodni baziliki presvetelega Jezusovega Srca vse belgijske katoliške

vzgojitelje in učitelje posvetili presvetemu Jezusovemu Srcu. Pij XII. je za to priložnost 24. avgusta 1955 kardinalu Van Roeyu poslal posebno pismo, kjer zelo naglaša veliko pomembnost omenjene okrožnice zaradi nespremenljivosti načel, ki jih naglaša o pravicah družine, države in Cerkve glede vzgoje (Pr. Oss. Rom., 5-6. sept. 1955, str. 1).

Posebej omenjamo razveseljivo in pomembno resnico, da v Latinski Ameriki ponekod že dobro uspevajo katoliška papeška vseučilišča. Drugod pa jih ustanavljajo. Kongregacija za semenišča je n. pr. 20. januarja 1947 ustanovila papeško vseučilišče v Rio de Janeiro, pet dni nato pa še v Sao Paolo v Braziliji (Pr. AAS, I. 40, str. 43-44; prav tam, I. 39, str. 134-135); prav na dan proglasitve verske resnice o Marijinem vnebovzetju (1. novembra 1950) pa je ista kongregacija ustanovila novo papeško vseučilišče v Porto Alegre v Braziliji (AAS, I. 43, str. 495). Na praznik Karmelske Matere božje, v preteklem Marijinem letu pa je kardinal Pizzardo kot prefekt Kongregacije za semenišča in vseučilišča potrdil odlok o ustanovitvi papeškega vseučilišča v mestu Quito v Ekvadorju (AAS, I. 47, str. 41-42). Prav ugodne razmere sedaj po padcu veri sovražne vlade silijo, naj bi tudi v več milijonskem Buenos Airesu ustanovili tako potrebno katoliško vseučilišče.

Potrebnost dobro organiziranih župnij

Kardinal Piazza svetuje za izvedbo vseh velikih dušnopastirskih načrtov, o katerih toliko govore na posvetovanju, dobro organizirane župnije. Njegove zelo sodobne misli o župniji kar dobesedno navajamo:

„Vzorna rešitev je, da se vse te dejavnosti po možnosti organizirajo na področju župnije, preden se raztegnejo na bolj prostrano polje škofije in naroda. Danes se priznava župniji pomembnost, ki je je vredna; saj je dejansko celica verskega organizma, to je Cerkve kot družbe in kot Kristusovega skrivnostnega telesa; je najmanjša, a popolna božja družina s poglavarjem kot družinskim očetom ter pooblaščenim služabnikom odrešenja, s svojo cerkvijo, ki je dom luči

resnice in milosti, dom skupne molitve ter najbolj vzvišenih in ganljivih slovesnosti ob oltarju. Bog z všečnostjo in očetovsko previdnostjo zre to svojo družino, ki jo združujejo vezi edine vere, zakramentov in ljubezni v Kristusu. Marija Devica se smehlja in materinsko posreduje glede njenih prošelj in njenih potreb, svetniki so budni glede varstva in obrambe kot nebeški varuhi in zagovorniki. Župnija je središče vsake pobude za dobro, za krščansko ljubezen in za apostolat.“

Nikdar ni bilo tako potrebno, kot je danes potrebno sredi toliko vzrokov in sil, ki razdružujejo, sredi toliko socialnih borb in političnega nesoglasja, da znova utrjujemo močno župnijsko sklenjenost, ki pomirjuje prepire v ozračju duhovnosti in resničnega bratstva. Tam se uresničuje opomin svetega Petra, prvega papeža: Ker ste svoje duše v poslušnosti do resnice očistili za nehljnjeno bratoljubje, se goteče, iz srca med seboj vzljubite, prerajeni ne iz minljivega semena, temveč iz neminljivega: po božji besedi, ki živi in ostane (1 Petr 1, 22-23).

„Prvo dejanje pokristjanjenja je točno to-le: ustvariti ognjišče (dom) za novo družino, studenec milosti, oltar za sestajanje z Bogom, z eno besedo: novo župnijo. Žal, se v velikih mestih, kjer se zaradi duhovnih potreb ljudstva župnije množe, dogaja, da se vezi župnijske družine rahljajo in včasih celo raztrgajo, ko verniki pozabljajo na cerkev, kjer so prejeli sveti krst, se prvič srečali z Bogom in sklenili zakon; tako žive neko blodno in brezbarvno krščansko življenje brez cilja in tolažbe. Znova zbuditi in okrepiti čut župnijske skupnosti pomeni dati krščenim dušam znova resnično krščanski poudarek in usmeritev. Če se bo v vseh vernikih globoko zakoreninil ta „sensus Christi“ — čut Kristusa — ker je župnija del Kristusovega skrivnostnega telesa, čeprav majhen — bo župnija postala organično občestvo pod vodstvom župnika, misijonsko občestvo za uspešno in osvajajoče apostolsko delovanje, živo in delavno občestvo, razgibano središče molitve, zakramentalnega življenja, krščanskega oblikovanja in karitativne delavnosti.“

Res pa je: župnik vodi in organizira župnijo; treba je torej oblikovati župnike, ki se zavedajo svojih dolžnosti, ki so pripravljeni in odločeni, da jih prav do kraja izpolnijo zaradi zveličanja njim zaupanih duš. Naloga škofova pa je, pripravljati in določati župnike; glejte, to je ena izmed vaših največjih odgovornosti! Najboljši „Priročnik pastoralne teologije“, ki ga je sestavil eminenca kardinal Barros Cámara, goreč nadškof te nadškofije (Rio de Janeiro), priročnik, ki je zelo visoko cenjen in razširjen tudi v Evropi, moremo pač svetovati kot učbenik v semeniščih ter vodilo župnikom v vsej Latinski Ameriki.“

Kardinal Piazza je seveda govoril tudi o nujni potrebnosti socialnega delovanja Cerkve v Latinski Ameriki; o tej tako važni zadevi bodo govorili podrobno tudi škofje v svoji izjavi ob zaključku posvetovanja.

(Se bo nadaljevalo)

POT DO MIRU

Leto 1905 je velikega pomena za zgodovino Cerkve. Papež Pij X. je dal v tem letu zadnji smrtni udarec janzenizmu. To je storil z odlokom o pogostnem sv. obhajilu („Sacra Tridentina Synodus“). Istega leta je bila objavljena tudi papeška okrožnica o krščanskem nauku („Acerbo nimis“), ki je najvažnejši dokument sodobne Cerkve pred onim Pija XI. o Katoliški akciji („Il fermo proposito“). Ti trije elementi (Evharistija, verski pouk in apostolat) se med seboj tako uspešno dopolnjujejo. Brez Evharistije ni notranjega verskega življenja in tudi ne uspešnega apostolata. Brez poznanja krščanskega nauka je vse življenje zgolj posvetno. Apostol potrebuje jasnega pojmovanja načel za življenje v luči vere in mora imeti srce polno evharistične ljubezni Jezusove. Zato je leto 1905 tako velikega pomena v zgodovini moderne Cerkve.

Janzenizem je prizadel Cerkvi več škode kot vsa krvava preganjanja vseh časov. Trgal je vernike od studenca milosti, sv. Evharistije. Na drugi strani je odlok Pija X. o pogostnem sv. obhajilu in o obhajilu otrok (1910) prinesel Cer-

kvi več dobrega kot vsi ostali uspehi na področju cerkvene diplomacije.

Odloka Pija X. je zelo izpopolnil Pij XII. z odlokom o evharističnem postu („Christus Dominus“). Po komaj dveh letih vidimo, kako velikega pomena je za duhovno življenje vernikov.

V teh odlokih je poudarjena pričujočnost Jezusova; pa ne samo v tabernaklju in monštranci, ampak tudi v dušah. Ta pričujočnost božja v dušah prenavlja vernike, jih duhovno dviga in krepí.

Ko je leta 1952. Pij XII. govoril evharističnemu kongresu v Barceloni, je določil sodobnim katoličanom tale delavni program: **Po Evharistiji do miru!** Po Evharistiji pridemo do miru z Bogom, po miru z Bogom je lahko priti do miru med ljudmi!

OSEBNA SVETOST DUHOVNIKOVA

Italijanski kler se je zbral na pastoralnem študijskem zborovanju v Genovi. Ob tej priložnosti je sv. oče po mons. Angelu Del' Acqua poslal nadškofu v Genovi, kardinalu Jožefu Siri, pismo, ki ga je 4. septembra objavil „Osservatore Romano“. Med drugim poudarja pismo zlasti tole:

„Če hočemo, da bo iz pridige dihal duh evangelija, mora biti polna globokega razumevanja dejanskih potreb črede, ki je duhovniku zaupana. Kakor se je sočutje Jezusovo kazalo po delih in žrtvah, tako mora biti tudi duhovnik pripravljen na vsakovrstno pomoč, telesno in duhovno, na vsa dobra dela, na vse odpovedi, na vse žrtve, ki mu jih нареkuje krščanska ljubezen, ki si upa vse, vse prenese in da vse za odrešenje bratov.“

„Osnovna zahteva je osebna svetost apostola, resna skrb za notranje življenje, povezanost duhovnikove duše z Gospodom po življenju molitve in žrtve. Tako življenje, če je res dosledno, dela čudežu na področju apost. dela; samo po sebi najde pri vsakdanjem delu poti do potreb vseh in vsakega posebej; po takem življenju je vsako delo rodovitno in so vedno odprta vrata apostolskemu delu.“

Žosizem v Belgiji

Zdravko Reven, Belgija

Delovanje flamskega duhovnika Jožefa Cardijna je vzbudilo že pred vojno zanimanje tudi v vrstah slovenske duhovščine. Graditelji naše Katoliške akcije so študirali njegovo prizadevanje za pokristjanjenje delavske mladine in so iskali v njegovih metodah smernic za svoje delo. Njegovo delo je vzbudilo še večje zanimanje leta 1935, ko mu je tedanji vatikanski državni tajnik kardinal Pacelli pisal, da predstavlja njegova organizacija v očeh sv. očeta „dovršen tip tiste KA, ki je ena vodilnih misli njegovega papeževanja“.

Povojne razmere so omogočile nekaterim našim sobratom, da lahko opazujejo žosistično organizacijo pri delu v deželah, kjer so se naselili. Nekaterim je bila celo dana priložnost, da jo gledamo v njeni rojstni deželi, v Belgiji. Že ta ali oni sobrat je postavil vprašanje, kakšno moč predstavljajo žosisti v Belgiji. Zato mislim, da bo zanimivo tudi še za koga drugega, če napišem nekaj vtisov iz opazovanja belgijskega žosističnega dela.

DOBER GLAS O BELGIJI

Belgija je poznana kot katoliška dežela. Ta sloves si je priborila v boju proti protestantskemu severu. Pozneje si ga je utrdila v borbah z liberalci in socialisti, ko je šlo za pravice vernih staršev do katoliških šol. Starodavna belgijska katoliška univerza v Lovanju je znana po vsem svetu. Ta znanstvena ustanova in vrsta najrazličnejših zavodov in šol sta dala Belgiji veliko katoliško mislečih izobražencev. Sladove teh šol vidimo tudi na misijonskem področju, saj zavzemajo belgijski misijonarji po številu častno mesto. Da bo slika belgijskega katolicizma popolna, dodajmo še nekaj njegovih značilnosti: njegova socialna usmerjenost, pomen flamske katoliške tradicije, visoka raven belgijske duhovščine, delo pokojnega kardinala Merciera, liturgična akcija belgijskih benediktinskih opatinj, zani-

manje za Vzhod, široko in univerzalno obzorje katoliške dejavnosti.

Po vsem tem žosistično gibanje v očeh tujca samo izpopolni lepo sliko o Belgiji kot katoliški deželi. Impozantna centrala JOC v Bruslju navduši vsakogar. Če gledamo žosistične revije, naredijo na nas vtis. Zato si potem predstavljamo, da imajo žosisti tudi po župnijah veliko moč in da imajo za seboj v Belgiji cele množice. V tridesetih letih svojega obstoja so gotovo že opravili odločilno delo za zavojevanje vsakdanjega življenja, ki se ga je polastil brezbožni materializem današnje dobe.

Pa pogledjmo od blizu!

ŠTEVILKE

Belgija je nekoliko večja kot slovensko narodnostno ozemlje. Od njenih osem milijonov prebivalcev so nedavno našeli 550.000 mladih delavcev in mladih delavk v starosti od 14. do 25. leta. V tej množici delavske mladine predstavljajo člani in članice žosistične organizacije nekako desetino, okoli 53.000. Fantov štejejo 26.000, v Valoniji 6.000, Na Flamskem 20.000. Deklet štejejo 27 tisoč, od teh valonskih 7.000 in nekako 20.000 flamskih. Člani imajo dolžnost plačevati članarino, mesečno prihajati na organizacijska zborovanja in sodelovati pri akcijah organizacije.

Če računamo, da pride na vsakih 10 članov nekako en borec, je danes v Belgiji 2.600 žosističnih borcev in 2.700 bork. Borci imajo tedenske sestanke. Nekateri od njih tvorijo krajevne odbore odraslih žosistov.

nikov in odbornic ima organizacija še stalne propagandiste in propagandistke, ki se zavežejo, da bodo delali več let v organizaciji in jih skupnost tudi plačuje. Ti odborniki in propagandisti predstavljajo stebel organizacije.

Na prvem mednarodnem kongresu leta 1935 je bilo v Bruslju 100.000 udeležencev. Na zadnjem kongresu leta 1950

jih je bilo tudi nekako toliko. Zato moramo reči, da se ne zdi, da bi žosizem številčno rasel v zadnjih desetletjih. Vsakokrat je bilo na kongresu seveda med udeleženci tudi veliko simpatizerjev in odraslih žosistov.

Razlika med številom članov na Flamskem in v Valoniji je občutna. Vendar upoštevajmo, da je Flamcev v Belgiji precej več kot Valoncev. Velja pa, da je žosizem na Flamskem bolj razvit kot v Valoniji.

Kaj omenjene številke pomenijo, je treba iti gledat v vsakdanje življenje, na „teren“, v delavska okolja in v župnije. „Moč žosizma je v temeljnih edinicah, v bazi. JOC je kakor piramida, ki počiva na širokem temelju,“ ponavlja Cardijn. Centrala, manifestacije, časopisje, vse to je potrebno, ni pa bistveno žosistovsko delo.

V POSAMEZNIH KRAJIH

Lepo je bilo videti na kongresu strnjene žosistične množice nastopati in izvajati program. Nek škof je izjavil, da je tisti dan prvič razumel problem delavske mladine. Ves program je bil povezan in zlit v zborna igro, ki se je ob petju in glasbi razvijala pred očmi gledalcev.

Po kongresu so se skupine razšle na vse strani dežele in vsa množica se je razpršila po raznih župnijah, da je nazadnje na vse prišlo le peščica fantov in peščica deklet. Človek bi pričakoval na terenu več članov in več krajevnih odsekov! Kdor gleda položaj žosizma po župnijah, je kaj lahko, da se bo razočaral. Treba je paziti, da prehitro ne izrečemo svoje sodbe.

Na Flamskem je vsekakor boljše JOC ima flamski značaj, je bolj strumna in udarna kot v Valoniji. Fantje in dekleta, ki vstopajo v organizacijo, pogosto prihajajo iz še krščansko živečih družin. Tudi življenje je zaradi tradicije na zunaj še močno katoliško, čeprav gre v tem pogledu v delavskih krajih tudi navzdol.

V Valoniji je po delavskih centrih položaj zelo slab. Od 8 do 15% jih „prakticira“ vero. Od teh procentov je le malo delavskih, morda 1%, vse drugo so ljudje srednjega stanu. Prejšnja delav-

ska generacija je bila veri precej sovražna. Sedanja ni več, je le indiferentna. Izseljenci, ki prihajajo iz „tradicionalno“ vernih krajev delat semkaj, se čudijo nad to „katoliško“ Belgijo. Polagoma se ji prilagodijo, navadno v slabem. Tudi s flamskimi delavci, ki se naselijo v Valoniji, se godi tako kot z drugimi, ki so „presajeni“.

Žosizem dela lepo okoli mesta Liège in okoli Monsa. Okoli mesta Charleroi ne cvete ravno. Je vrsta župnij, ki nima ne dekliškega in ne fantovskega odseka. Drugod je le od 5 do 8 članov. Pripovedovali so mi, da so bili po nekaterih krajih tod pred vojno cvetoči odseki z 20 do 30 člani. Danes je v istem kraju le majhen odsek 4–6 članov. Poznam sposobnega in navdušenega župnika, ki dela že dolgo z žosisti. Vsa 4 leta, ko je bil na fari F., se je trudil začeti z JOC. Največ je zbral 7 deklet in po 4 letih jih je imel 5, od teh le 2, ki sta bili zraven od začetka.

ZAKAJ JE TAKO?

Da bomo razumeli, zakaj je tako, je treba upoštevati, da je JOC posebne vrste organizacija. Gre za delo na globoko in ne stremi za učinki na široko. Je organizacija, ki naj člane oblikuje, in ko so za silo izoblikovani, odidejo v življenje. Poročijo se ali pa preidejo v organizacije starejših. Tako v organizacijo stalno prihajajo in odhajajo. Odsek se vedno podira in ga je treba znova graditi. Poleg tega stalnega začenjanja je treba še vršiti akcijo s pomočjo članov, ki še niso izoblikovani, ki se šele po delu v JOC oblikujejo.

Bistveno za JOC je, da se prilagaja mišljenju in življenju mladih delavcev. Oboje se pa stalno spreminja. Mladina leta 1955 ni več mladina 1925 ali 1935. Mladina v enem kraju ni mladina iz drugega kraja. Krajevni voditelji morajo tako sami zase stalno stremeti za tem, da se prilagojajo trenutni miselnosti fantov in deklet in da skušajo njihovim trenutnim stremljenjem dati krščanski pečat.

Torej že samo po sebi je žosistično delovanje težko, ker gre za spremembo življenja, ne pa za neke namišljene in zunanje cilje. Za belgijsko JOC je poleg

tega pomenil konec vojne 1945 zelo kritično dobo, od katere si dolgo ni mogla opomoči. Nekateri so že govorili o polomu Cardijnovega dela in to prav tedaj, ko je žosistična misel začela svojo zmagoslavno pot po toliko drugih državah.

Mnogo odličnih žosistov je pomrlo po nemških taboriščih. Drugi so odšli v organizacije odraslih. Razmere so se ustale in je bilo treba organizacijo hitro prilagoditi novim razmeram. Mladino je zajel val uživanja, sproščenosti in svobode, kar je otežkočilo pridobivanje novih članov. Preokret življenja ljudi, zlasti delavskih razmer, je zahteval hitro prilagoditev metod, kar pa ni šlo samo od sebe. Istočasno povečano zanimanje mladine za razne strokovne tečaje in specializacijo v dela prostem času je postavilo novo oviro: kdaj najti čas za sestanke in odpočitek.

Tretji razlog je pomanjkanje vere v uspešnost JOC pri duhovščini. To pravi Cardijn in to pravijo tudi škofje. Delovanje odseka JOC je v marsičem odvisno od razumevanja in navdušenja asistenta. Asistent mora biti „duša“ organizacije KA, čeprav ni voditelj. Ne smemo reči, da je duhovščina proti JOC ali proti KA. Je le praktično premalo verne večkrat v JOC. Preobložena je z vsemogočimi organizacijami in skrbmi. Ker na primer patronaže lažje zberejo veliko mladine skupaj, se jim bolj posvečajo. Delo v patronažah, ki so tudi potrebne, je za duhovnika lažje in bolj hvaležno kot tisto večno začenjanje in prilagajanja pri JOC. A s tem problem ni rešen. Patronaže obdržijo le malo ljudi, ko mladostnik konča ljudsko šolo.

USPEHI BELGIJSKE JOC

Ko so po vojni hoteli nekateri omajati vero v pravilnost žosističnih metod, je Cardijn kazal na tiste, ki so izšli iz njegove organizacije. Nekdanji žosisti in žosistinke, danes očetje in matere, so najlepši dokaz, da se spleča dolgo in težavno delo z oblikovanjem borcev. Ti so ponos in čast žosizma.

Sami priznavajo, da dolgujejo vse Cardijnu, ki jim je pokazal pot do največje sreče, ki je možna na zemlji. Če gledamo po župnijah, kdo od delavcev

drži in živi s faro, vidimo, da so edino le družine, ki so izšle iz žosizma. Brez njih bi bil duhovnik danes odrezan od delavstva.

V krčanskih delavskih in ženskih organizacijah vodijo skoraj povsod nekdanji žosisti in žosistinke. Ti so prinesli vanje novega duha in novih metod dela. Ti znajo govoriti delavcem po delavsko. Največji borci za delavske pravice in za pravilen družbeni razvoj Belgije so danes ministri in poslanci — bivši žosisti. Socialisti morajo slediti njihovemu socialnemu programu.

Če upoštevamo delo teh odraslih žosistov na področjih izven življenja delavske mladine, potem vidimo, kako daljnosežne posledice ima tisto težko delo pri graditvi žosističnih jeder. Sredi navala vseh mogočih poizkusov brezbožnega materializma se zdi, da je mogoče krščanskim silam zmagati le z idejami in metodami, ki jih je pokazal Cardijn.

PRIDOBIVATI MNOŽICE

Cardijna v začetku v Belgiji niso razumeli. Njegove ideje so bile tako nove, da jih niso znali presoditi. Svetovali so mu, naj gre v Rim, morebiti mu bodo dali tam blagoslov. Ko je papež poslušal, kaj Cardijn hoče, je vzkliknil: „Vendar eden, ki mi pride govorit o množicah!“

Danes množice vedno bolj odločajo v življenju narodov. Včasih so odločale elite brez ozira na množice. Danes odločajo elite le v tesni povezanosti z množicami. Cardijn je zato postavil načelo da mora biti JOC množična organizacija.

Če bi kdo mislil da je JOC množična organizacija šele tedaj, ko ima množice za seboj, bi bil razočaran nad belgijsko JOC. Je sicer že izvedla več množičnih akcij s pomočjo svojih jeder, svojega časopisa in s pomočjo drugih organizacij. Dosegla je že marsikatero socialno pridobitev za delavsko mladino. Vendar se pokaže, da ji sledi množica le pri takih akcijah, ki morajo biti zelo dobro pripravljene.

Ima pa JOC množico pred očmi pri vsem svojem delu. Za osvojitve delavske množice se borci žrtvujejo, zanjo živijo, njej hočejo dati svoj ideal. Uporabljajo

sredstva, s katerimi je mogoče doseči množice kot n. pr. zborovanja, kongresi, letaki in časopisje.

Zaključimo z ugotovitvijo, da je beseda Cardijna spoštovana. Tudi socialisti se iz njega ne morčujejo tako kot iz drugih predstavnikov katoliškega življenja. JOC je pač dala in daje tisti konkreten dokaz živega krščanskega mišljenja in življenja, ki se mu tudi nasprotnik ne more ustaviti, ne da bi ga občudoval.

In če bo Cardijn umrl? Kaj bo po-

tem z žosizmom? Delal bo naprej. Cardijn je, lahko rečemo, že vse povedal, kar je mislil. Povedal je pravzaprav nekaj preprostih idej, ki jih je z železno vztrajnostjo neprestano poudarjal. Po vojni živi le malo z belgijsko žosistično organizacijo. Po papeževi želji se je posvetil mednarodni organizaciji žosizma. Njegovo mesto asistenta belgijske JOC sta prevzela dva duhovnika, eden za fante, drugi za dekleta. Glavno vodstvo organizacije seveda slo- ni na laikih.

Bog, človek, stvarstvo

Anton Vukšinič, Kanada

Bog, človek, stvarstvo je zbirka 16 apologetičnih razprav, ki so jih napisali strokovnjaki v zapadni Evropi. Knjiga je doživela že tri francoske izdaje (*Essai sur Dieu, l'homme et l'Univers*) in več prevodov. Angleški prevod je izšel v založbi Burns Oates and Washbourne Ltd., 28 Ashley Pl., London, prvi natis v letu 1954. Uredil in opremil je knjigo Jacques de Bivort de la Sandée. Knjiga je katoliški odgovor na probleme, ki jih je vzbudil znanstveni filozofski materializem, posebno še marksizem. Zato uvodnik navaja tudi rimske odloke, ki s kazensko sankcijo prepovedujejo katolikom sodelovati s komunizmom.

1. Božje bivanje in sodobni filozofski materializem

Razprava univ. profesorja v Louvainu Albert Dondeyne. Materialisti ne taje duševnih pojavov in duha v navadni rabi besede. Le počelo, ki razloži tudi zavest, jim je snov. V materiji hočejo razložiti vse pojave življenja in v njej zadnje vzroke dogajanj. Zožili so pojem izkustva in pojem izvestnosti. Kartezijevo, iz geometrije dobljeno pojmovanje izvestnosti, je enostransko; tudi ni edina izvestnost, do katere se more dokopati um le tista, ki jo sprejemajo pozitivne znanosti.

Pojem izkustva in izvestnosti je gotovo širši od tistega, ki ga dobi izkustvena znanost danes. Pisec na zgledu ob-

ustrelitve človeka to trditev razloži. Izkustvena znanost ob tem dejanju vidi le „kemične in fiziokemične“ procese. Toda to je le del izkustva. Dejanje ustreliti človeka ima neko vrednost. Šele če človeka prav vrednotim in poznam smisel življenja, bom presodil dejanje, ki je ali zločinsko ali pa silobran, morda celo junaštvo. Vedi, ki priznavata vsa področja izkustva, kar doživimo na predmetih in iz izkustev zavesti, tako da lahko tudi sodim ter vrednotim, sta filozofija in teologija.

Ob razmišljanju vrednosti človeške eksistence kot take uporablja eksisten- cialistično terminologijo ter v ostri obliki zavrne Comteja, ki je učil, da bo znanost spodrinila filozofijo in vero, ter hkrati Marxa, po katerem bo vera izumrla, ko bo družba prav urejena. Le odgovor, ali je vredno živeti, bo povedal, ali je vredno skrbeti za znanost in vredno urejati družbo.

Filozofija, ki upošteva vsa področja izkustva, vidi počelo vsega v Bogu. Avtor se ustavi ob Tomaževem dokazovanju za bivanje božje ob različnosti biti; in vendar so eno, ker bivajo. Bog pa ni samo počelo bitij, ampak Bog, ki sliši in usliši molitev. Bog je tudi govoril. O njem imamo izkustvo ter izvestnost. Mistiki, te zgodovinske osebnosti, so svoje doživetje opisali, ko so se po molitvi dvignili do posebne združitve z Bogom. O njem nam pričajo mistiki in izkustva

božje govorice v čudežih. Čudež je odgovor Boga na človekovo vero. Jezusovi čudeži in čudeži današnjih dni so izkustvena dejstva (arški župnik, Lurd, Don Bosco). Jezusove čudeže lahko razumemo samo zato, ker se čudeži še dogajajo. Celo Anatole France mimo teh dogodkov ni mogel iti in avtor ga citira v tej frazi: Verniki so duševne reve, vendar je čudno, da se te posebne sile javljajo samo tem kretenom v prid.

Izkustvo, ki upošteva vsa področja izkustev, govori le v prid teizmu. To je teza celotne razprave.

2. O veseljstvu, njegovem izvoru in ustroju v luči znanosti in vere

O tem razpravlja španec Antonio Romaña iz mesta Ebru. Je ravnatelj zvezdarne in doktor pozitivnih znanosti. Podaja najvažnejše izsledke zvezdoslovja. Snov je priročna za poljudna predavanja. Teza se bi lahko glasila, da ni ure brez urarja. V drugem poglavju govori o vlogi Cerkve pri raziskavanju veseljatva. Tretje poglavje obravnava zgodovinske osebnosti, ki jih nekateri uporabljajo proti Cerkvi. Mimogrede si privoščijo Engelsa, ker je napak razumel razmerje med maso in energijo. V četrtem poglavju našteva nekatera dejstva, ki govore v prid podmeni, da ima veseljstveno dogajanje začetek.

3. O izvoru življenja

Profesor biologije in antropologije v Frankfurtu ob Mainu F. Ruschkamp je prispeval razpravo o izvoru življenja. Pisatelj samopodno odklanja, tudi kot podmeno, čeprav lepo dostavlja, da bi tudi ta hipoteza predpostavlja Stvarnika.

4. Izvor človeka v luči novejših odkritij naravoslovnih ved

Pod tem naslovom razpravlja profesor za primerjalno anatomijo in antropologije v Louvainu G. Vanderboek. 50 strani dolga razprava je strogo na področju naravoslovnih ved. Zagovarja evolucijsko podmeno. Da človeško telo izvira iz višjih primatov, še ni dokazano, vendar so indiciji za to mnenje. Urednik knjige z

avtorjem ne soglaša, zato dostavlja pripombo, da se avtor vprašanja ustvarjenja duše ni dotaknil.

5. Izvor človeka po Genezi

Izvor človeka po knjigi Geneze je prispeval profesor v mestu Ware E. C. Messenger. Tekst je pregledal in dodal nasvete mons. dr. Barton, konzultor Biblične komisije. Razprava najprej pove, kaj smo dolžni verovati po nicejsko-carigrajski veroizpovedi in odlokih vatikanskega koncila proti panteizmu. Nato preide na navodila, ki jih je dajala eksegetom Biblična komisija. Razmah študija je omogočila okrožnica „Divino afflante Spiritu“ iz leta 1943, ki dovoljuje pri razlagi sv. pisma literarne vrste. Upoštevati je treba ne samo gramatiko in filozofijo, ampak tudi miselnost časa, frazeologijo dobe in tedanji način izražanja in pisateljevo osebo. Pismo Biblične komisije kardinalu Suhard-u (1948) dovoljuje zelo široko razlago pentatevha, ki je zgodovinska knjiga in povdarja sledeče štiri resnice: 1. Bog je ustvaril vse reči ob začetku časa. 2. Bog je človeka ustvaril na poseben način. 3. Prva žena je ustvarjena iz prvega moža. 4. Enotnost človeške rase. Slične misli je podal par let prej Pij XII. papeški akademiji znanosti ob koncu leta 1941: 1. Vzvišenost človeka nad živaljo, ker ima človek pamet in duhovno dušo. 2. Izvor prve žene iz prvega moža. 3. Nemogoče je, da bi prvi človek imel žival za očeta. K tej zadnji trditvi Messenger pod črto dostavlja misel, da žival, iz katere bi bilo vzeto človeško telo, ne bi bila oče v naši terminologiji.

„Humani generis“ (1950) gre še korak naprej. Duša je ustvarjena direktno od Boga. Misel, da bi se človeška duša po evolucijski domnevi razvila iz živalske duše, je nasprotna božjemu razodetju. Papež nadaljuje, da ni razvidno, kako bi se mnenje poligenizma dalo spraviti v sklad s tem, kar uče viri razodetja. Poligenizem je tukaj obsojen le indirektno. Vprašanja Eve se sv. oče v tej okrožnici ne dotakne. Zадnji del razprave govori, kako je prvotno razodetje o stvarjenju sveta prišlo do Mozesa — po ustnem izročilu in pisanih virih.

6. O eksistenci duše

Temu posveti svojo razpravo doktor filozofije in profesor teologije v Frankfurtu ob Maini Jožef Ternus. Začenja, oprt na etnologijo, da je bila misel o duši živa in jasna pri primitivnih narodih, katerih zgodovino poznamo. Nato govori, kako so filozofske zgodovinske osebnosti hotele abstraktni pojem duše opredeliti od Aristotelove klasične definicije do pozitivistov, ki so upali gojiti psihologijo, a so zanikali dušo. Danes je psihofizikalna psihologija samo še zgodovina. Njeni laboratoriji se praznijo. Aparati namreč ne morejo slikati najvažnejših potez duha. Introspekcija, samosvest po posebni hrani, odgovornost, so fundamenti, na katere avtor postavlja filozofski dokaz, da duša res biva. Duh je lačen resnice, pravice, svobode, umetnosti in kulture. Ta hrana ni luksuz, pač pa nujne človekove potrebe. — Zanimivo je poglavje o živalski duši in odvisnost naše duše od telesa.

7. Izvor religije

O izvoru religije se je prelilo veliko črnila. Henri du Lubac, teol. profesor v Lyonu, nakaže problem in navaja material ki spodbija razne teorije o izvoru religije, ki so nastale za zeleno mizo in bistva ne zadenejo. Vsaka apriorna teorija ima že določen cilj in zgodovinska dejstva nateza na svoje kopito. Evolucijska podmena je preenostavna, da bi zmogla rešiti kompleks problemov življenja. Če ni dokazov, da je bil predjamski človek religiozen, tudi ni dokazov, da ni bil. Motil se je Comte, ki je zgodovino razdelil v tri dobe: prva teološka doba, ki je življenje razlagala po veri; druga metafizična; tretja pozitivistična, ko bo pozitivna znanost nadomestila religijo in filozofijo. Religija in filozofija še vedno živita, a pozitivizem je doživel bankrot. Leninistična (marksistična) podmena bi rada izpodbila dejstvo, da je v človeški naravi težnja po religiji in sodi, da le družba vsili človeku religijo. Ko bo gospodarstvo urejeno, bo vera odmrla sama po sebi. Čeprav vplivajo družabne razmere na versko življenje in čeprav je spoznanje Boga odvisno od čutnega sveta, se

religija pojavi kot nekaj izvirnega sponatano. Bog je kakor magnet, ki slehernega človeka razgiba. — Če je torej po tej podmeni monoteizem rezultat družabnega reda, kako to, da sta visoka oblika bogočastja in zelo globok sistem verske filozofije zrastle sredi primitivne ekonomije v Indiji in to v času brezoblično politične družbe. Tudi pojav Izraelcev bide v brk tej izmišljotini. Relativno primitivni narodi, kot n. pr. Pigmejci, znajo šteti do sedem, a razumejo globoke filozofske pojme. Samo sociolog, ali samo etnolog, ali zgolj zgodovinar ostane pri verskih in filozofskih vprašanjih samo na površju problema.

Pri tej razpravi bi lahko pripomnili, da nudijo sedaj v Sloveniji ljudem veliko te vrste literature. Veliko reklame je bilo za prevod knjige: Karel Kautsky — Izvor krščanstva (1953) in za knjigo: Heinhelin — Izvor religije (1952).

8. Kristus

Problem Kristusa je obdelal Henrik Fehner, profesor v Ruskem kolegiju v Mewdonu v Franciji. Resnico, da je Kristus živel, branijo zanesljivi judovski, latinski in krščanski viri. Pristnost znanega spornega mesta pri Jožefu Flaviju brani celo sedanji profesor na judovski univerzi v Jeruzalemu Jožef Klausner. Le manjše dostavke je pozneje vrnil neznan kristjan.

9. Poganstvo in krščanstvo

Kratek opis gospodarskih in socialnih pojavov ob postanku krščanstva je podal p. Defremmes. Poganstvo ni bila vera, ampak svetovni nazor (gledanje na življenje), ki je gradil vse na silo, zaničeval slabotne in poveljeval uživanje in sebičnost. Z zmago nad poganstvom je krščanstvo rešilo civilizacijo pred barbari in mohamedanci.

10. Prvo krščanstvo

Prvo krščanstvo in njegovo zgodovinsko ozadje je obdelal Jožef Huby. Palestino naslika v Jezusovi dobi, njene politične, družabne in verske razmere. Podaja znane reči a vmes nadrobi čudovito lepe misli. Jezus ni revolucionar. Posvetil je delo kot tesar, ribiče je izbral za sodelavce, upostavil monoga-

mijo, podčrtal poslanstvo avtoritete. Krščanstvo ni reakcija, ki bi zagovarjala nasilne družabne prevrate, ampak kvas, ki preoblikuje duha in raste neopazno. Krščanstvo je bilo novost in to je Jezus, ki ustvarja svetnike. Ustavi se tudi pri filozofskih šolah tedanje dobe.

11. Rimsko-katoliška Cerkev

Profesor bogoslovja na filozofskem teološkem kolegiju v mestu Saulchoir na Francoskem p. Aliégé je napisal sestavek o Rimsko-katoliški krščanski Cerkvi. Razprava ima dva dela. V prvem poudarja, da je Cerkev dopolnitev stvarjenja, v drugem pa se loti vprašanja o načelnem in dejanskem univerzalizmu, o svobodi in avtoriteti Cerkve. Cerkev in krščanske cerkve. Cerkev in časne zadeve.

12. Vzroki protestantske revolucije

O tem piše Jožef Duhr, profesor cerkvene zgodovine v Enghien, Belgija. Dobro opiše gospodarske, politične in verske razmere v severni Evropi, zlasti v Nemčiji ter bolezen tedanje fevdalne družbe. S celotnim člankom spodbija osti historičnega materializma, ki po svoji shemi a priori istoveti kmečke upore in versko revolucijo, oboje izraz gospodarskih razmer. Čeprav so kmečki upori dosegli višek v tej dobi in se je Luther dosegli vmešaval, ni med obema pojavoma nobene vzročne zveze.

Kmečki upori — dolga borba za staro pravdo, ne pa za nekaj novega. Ne revščina, ampak čut človeškega dostojanstva je bil žaljen. Krize ni povzročil samo kapital, ampak politične in filozofske ideje. Zmota je tudi, da je protestantizem utrdil versko svobodo (cuius regio illius religio). Na protestantsko miselnost je imela velik vpliv Luthrova oseba in ves značaj. Resnični sovražnik kmeta je bilo poganstvo, ki se je zelo ukoreninilo med svetne in cerkvene kneze in poganstvo razlaganje rimskega prava.

Boljševiški zgodovinarji slede Marks-u in kot gramofonska plošča ponavljajo, da je protestantizem krščanstvo buržuazije, katolicizem pa izraz fevdalizma. Res je, da je protestantizem liberalizem na verskem polju. Verujem, kar

hočem. Katolicizem je tudi ob liberalnem gospodarstvu ohranil samostojnost.

13. Vera in napredek

Razprava o tem je izpod peresa Henrika du Passage. Evangeljska načela so pomagala in pomagajo graditi blaginjo čoveštva.

14. Cerkev v kapitalistični dobi

To obravnava Douglas Woodruff. Članek je sodoben. Ob nastanku proletariata je bila Cerkev izrinjena iz javnega življenja in univerz. Revolucijo v industriji so vodili nekatoličani (1750 do 1850). Prvi proletarijat je nastal v Angliji. Dalje je res, da so dežele, ki so odklonile protestantizem, povečale svojo odvisnost od države. Galikanizem ni daleč od anglikanizma.

15. Dialektični materializem

Mojsterski opis dialektičnega materializma, filozofije proletariata, je napravil G. A. Wetter, profesor na vzhodnem inštitutu v Rimu. Boljševiški zaklad idej je nekaj, kar pantija čuva kot punčico očesa (Leonov). Je to svetovni nazor borbene stranke, katere cilj je zgraditi komunizem po vsem svetu. Borbenega aktivista ne briga, kaj je objektivno res ali kaj je prav. Služiti mora cilju, ki mu ga narekuje njegova filozofija. Pod tem vidikom avtor ne odreka sovjetskemu filozofu neke resnosti in doslednosti.

V prvem delu razloži razvoj te filozofije od Hegla do Lenina ter današnjih sovjetskih mislecev. Marx je nesporno ustanovitelj tega sistema, Lenin pa ga je sistematiziral in dopolnil, Engels pa je botroval.

Marx je sicer Heglov idealizem odklonil, a se ni rešil njegovega monizma. (Monizem je nazor, da je vse eno — svet, snov in duh, bodisi da je vse duh, ideja — idealistični monizem ali da je vse snov — materialistični monizem). Odtod tisti ali — ali. Ker je Marx idealizem spodbil, mu je bil to dokaz za materializem, kakor da bi kaj tretjega ne bilo možno. Hegel je zanemarjal splošno bitje in bitje samo, ki je najsplošnejše po svoji vsepopolnosti. Bitje v prvem

pomenu je povedek vsega. Zamenjava vodi v monizem. Pojem bitja je analogen.

Tudi pojem materije je bil zelo enostaven v Marxovem času. Descartes je videl bistvo materije v razsežnosti, a možakarji 19. stoletja so bistvo materije motrili v pasivnem in nedrobljivem atomu. Težava pa je nastala po zaslugi fizike, če uporabljamo terminologijo Poincaré-jevo, ko je atom postal razmaterialen. Tako je fizika likvidirala mehanski materializem. Lenin zadrege ni mogel skriti, zato se je posvetil temu vprašanju. Zastavil je problem v ontološkem smislu — ali je materija substanca — a odgovarjal je po noetiki. Trdil je, da ni to zanj važno in prepustil profesorjem, ki utegnejo zapravljati čas.

Ni mogoče misliti gibanja brez materije in ne materije brez gibanja. Ker je treba apriori izločiti Tistega, ki je gibanje začel (početnika gibanja). Zato je prišla na pomoč dialektika. Dialektika in materializem pa sta kot voda in olje. Avtor gre v podrobnosti in pokaže šibkost takozvani trojne znanstvene zakonitosti, ki jo sovjetski filozofi uporabljajo kot aksijome. Če n. pr. profesorji naštevajo razna nasprotja kot so n. pr. v fiziki negativna in pozitivna električna, v biologiji smrt in življenje, v kemiji analiza in sinteza itd., s tem še ne dokažejo, da so to vir imanentnega gibanja. Vsaka sprememba znači samo to, da bi bitje moglo biti drugače ali drugačno; da je v njem možnost za drugačen način bitja. Spremenljivo bitje nima zadostnosti za svojo eksistenco v sebi. Spremenljivost pove, da bitje ni popolno. To resnico so v osnovi zaslužili, a jo po svoje razlagajo.

Tudi spoznavni kritiki dialektičnega materializma ne prizanese. Dialektični materializem je ohranil le dve veji tradicionalne filozofije: spoznavno etiko in ontologijo, pa obe zelo revno. V sistemu ni prostora za filozofijo o človeku. Poedinec kot osebnost jih sploh ne zanima. Samo družba in narava zaslužita pozornjo, o naravni teologiji (teodiceji) ni besede v sistemu.

Filozofija zgodovine ali takozvani

historični materializem sloni na zmotni filozofiji, je izmišljena podmena a priori, nasilje nad zgodovinskimi dejstvi. Ves gospodarski in kulturni razvoj se vrši ne po duhovnih, temveč po gospodarskih nagibih dialektično. Gospodarskim izpremembam kot nastav nujno sledi kulturne izpremembe (vera, družina, moralna, pravo). — Niso gospodarski vzroki povzročili, da je primitivni človek ustvaril družino, ampak je res obratno: ker se je oženil, je začel delati, varčevati in graditi gospodarstvo. Politični vzroki so n. pr. v Nemčiji pripravili svobodnjake, da so se svobodno odločili za fevdalno odvisnost.

Historični materializem taji človeško naravo kot tako. Hkrati zanika etični zakon. Etiko zelo podreja delavskemu razredu. Ko govori o krivičnem izkoriščevanju proletariata, nehoti prizna vsaj en stalen princip — princip pravičnosti, ki meri dejanja.

Produktivna sredstva niso sad slepe zgodovinske nujnosti, ampak so sad duševne človeške delavnosti.

16. Zlo

Zaključna razprava govori o prastarem in vedno novem problemu: problemu zla. Napisal jo je Yves M. J. Congar, teološki profesor v Le Saulchoir, Francija.

OPOZORILO IN PROŠNJA

Vse naročnike, ki za letošnje niso poravnali naročnine, prosimo, da to storijo čimprej vsak pri svojem poverjeniku ali pri upravi!

Tistim, ki so se odločili poravnati naročnino z mašnimi štipendijami in smo jim v zadnji številki sporočili, da so nameni maš določeni, naj kmalu vrnejo priložene lističe, izpolnjene in podpisane, s katerimi se obvežejo, da so prevzeli dolžnost maševanja.

Vzhodne knjižnice

A. Merkun, U. S. A.

Vzhodne knjižnice so zelo važne za študij vzhodega vprašanja. Najvažnejša vzhodna knjižnica je v Rimu pri Vzhodnem papeškem institutu. Ustanovil jo je papež Benedikt XV. Pri ustanavljanju in razvoju te važne knjižnice so papežu pomagali razni sodelavci, med katerimi sta bila posebno odlična mons. Tiberghien, ki je dal papežu na razpolago vse svoje premoženje, in kardinal Nikolaj Marini, goreč apostol problema krščanskega Vzhoda. S pomočjo grškega samostana v Grottaferrati je ustanovil revijo „Roma e l'Oriente“. Ko je ta morala prenehati, je ustanovil novo revijo „Bessarione“, ki je prenehala izhajati ob smrti kardinala Marinija.

Kardinal Marini je bil osebni prijatelj Benedikta XV., ker je z njim več let skupaj živel na dvoru Leona XIII. Kot tak mu je toliko govoril o vzhodnem vprašanju, da je sv. oče začel smatrati za svojo vestno dolžnost, delati za združenje vzhodnih ločenih bratov z rimsko Cerkvijo.

V pogostnih razgovorih s kardinalom Marinijem so v papežu dozoreli načrti, ki so kmalu dobili konkretno obliko. Papež je ločil od Propagande fidei vse vzhodne škofije in je ustanovil zanje novo Kongregacijo za vzhodno Cerkev. Za tajnika ji je dal kardinala Marinija, sam zase je obdržal naslov prefekta.

Na praznik sv. Terezije Jezusove 15. oktobra 1917 je izšel breve o ustanovitvi Papeškega instituta za Vzhod. Za predsednika je postavil kardinala Marinija, za prvega knjižničarja pa p. Ildefonza Schusterja, opata iz benediktinskega samostana „izven obzidja“.

Kardinal Schuster pripoveduje številne anekdote iz svojih obiskov pri sv. očetu, ko je bil še knjižničar in pozneje predsednik Vzhodnega instituta. Sv. oče

se je živo zanimal za vse, kar je bilo v zvezi z dijaki in s profesorji. Toda posebno se je zanimal za knjižnico, ki je bila neobhodno potrebna institutu za študij vzhodnega vprašanja. Slišal je z veliko pohvalo govoriti o knjižnici, ki jo je ustanovil mons. Luis Petit v Atenah. Toda sv. oče je hotel, da knjižnica v Vzhodnem institutu prekosi atensko. Zato je vzpodbujal knjižničarja in predsednika Vzhodnega instituta, da naj kupujeta nove knjige. Kot pripoveduje kardinal Schuster, se je Benedikt XV. do zadnjih dni pred smrtjo zanimal za knjižnico.

Iz tega je razvidno, da sv. Cerkev smatra za zelo važno, da se po krščanskem svetu, zlasti na sedežih škofij, ustanavljajo vzhodne knjižnice. Študij vzhodnega vprašanja brez knjig ni mogoč. Duhovniki se bodo morali bolj zanimati za zedinjenje Vzhoda z rimsko Cerkvijo. Od sv. Cerkve je že ukazano študij vzhodnega obreda po bogoslovnih učiliščih in katoliških visokih šolah. Zato morajo biti tudi knjižnice, da se dijaki poglobe v študij.

Pa tudi posamezni duhovniki, ki se zanimajo za krščanski Vzhod in hočejo bolj temeljito študirati krščanski Vzhod, je prav, da si osnujejo lastne male knjižnice o krščanskem vzhodu.

V zadnji številki našega glasila sem ponudil v nakup knjigo Cirilmetodijska ideja, ki ob kratkem pove, kar bi moral duhovnik vedeti o vzhodnem vprašanju. Naznanil sem ceno 1 dolar za broširan izvod. Toda niti enega naročila nisem prejel. To je dokaz, da se duhovniki premalo zanimajo za to velevažno vprašanje. Naj omenim, da se knjiga naroči na naslov: Anton Merkun, 15519 Holmes Ave., Cleveland 10, Ohio, USA. Kdor bi hotel vezano knjigo, stane 1.50 dolarja.

Kristus je prinesel ogenj na svet in hoče, da nas vžge; to pa je mogoče, ako se približamo ognju, plamtečem v njegovem presv. Srcu, katero živi, biče in gori v naših tabernaklih.

Škof Jeglič, leta 1961

Dr. Matija Šaruga

Dne 16. septembra letošnjega leta je v bolnišnici v Rimu umrl salezijanec dr. Matija Šaruga, doma iz Beltincev v Prekmurju. Po končanih študijah na Gregorijanski univerzi v Rimu, kjer je doktoriral iz vzhodnega bogoslovja, je bil profesor na raznih salezijanskih bogoslovnih učiliščih. Plemenito duhovniško srce je pokojni gospod Šaruga pokazal, ko je med drugo svetovno vojno z veliko požrtvovalnostjo obiskoval koncentracijska taborišča v Gornji Italiji, v katere so Italijani vozili deportirance iz Slovenije. Delil jim je duhovno in — kolikor so znašali darovi v paketih in denarju — tudi telesno pomoč. S stvarnimi poročili, ki jih je dr. Šaruga podal o nečloveških razmerah po teh taboriščih, je bilo mogoče objektivno zainteresirati za bedno usodo naših ljudi tako vatičanske kroge kakor tudi mednarod-

ne človekoljubne ustanove. — Še živahnejšo delavnost za svoje rojake je dr. Šaruga razvil leta 1945 in kasneje, ko so slovenski begunci pred komunizmom napolnili razna italijanska taborišča. Kot član Papeške podporne komisije je pogosto prihajal v taborišča delež duhovno in telesno pomoč. Vsi, ki so ga v tistih letih spoznali, so mogli opaziti njegovo požrtvovalnost in nesebično vnemo, s katero je opravljal svojo samaritansko nalogo. Pokojni je imel uglašen pa odločen nastop tudi pred zavezniškimi in italijanskimi oblastmi, pri čemer mu je bilo v veliko pomoč popolno obvladanje raznih jezikov.

Dobrota in ljubezen do bližnjega sta bila vodilo njegovega življenja. Naj mu je Bog ljubezni bogat plačnik.

Ivan Ahčin

Zupnik Karel Zajc

22. novembra t. l. je umrl v Buenos Airesu v bolnišnici Alvarez v lč. g. Karel Zajc. Zadnja leta je imel sladkorno bolezen. Zaradi nje se mu je že v drugič naredila majhna rana na nogi; v bolnišnici so mu jo pa kmalu pozdravili. Zdravnik mu je že dajal upanje, da se bo v kratkem vrnil v svoje stanovanje v sosednjem Zavetišču za duhovnike (Hogar Sacerdotal), Condarco 581. Rajni je kljub starosti in bolehnosti rad živel, zato je bil zdravnikove obljube vidno vesel. Nastopili sta pa uremija in možganska kap; ni bilo več pomoči, mrtvega so prinesli nazaj v Zavetišče. — Drugo dopoldne je bila ob mavzočnosti trupla žalna sv. maša, potem so ga pa peljali na pokopališče v predmestju Lomas de Zamora. Prav blizu tam, v La-

núsu, je Slovenska vas (Villa Eslovena), kjer živijo tudi pokojnikovi sorodniki. Zmerom so ga radi imeli in je vsak torej prišel k njim; želeli so ga tudi mrtvega imeti v bližini na pokopališču, kjer je pred nekaj meseci dobil svoj zadnji dom njegov starejši brat. Pogreb je opravil v lč. g. Anton Orehar; udeležilo se ga je pa več slovenskih duhovnikov in precej rojakov iz lanuške Slovenske vasi.

Pokojni je bil rojen 10. junija 1887 v Žigmaricah, župnija Sódražica. Stari stric, stric in brat Pavel, katehet v Ljubljani, so bili tudi duhovniki. Tudi sam je sklenil, da bo šel je v ljubljanske šole, ki jih je l. 1908 zaključil z maturo na poljanski gimnaziji. Med študiranjem ga je podpirala blaga družina Tomè pri

Sv. Florijanu. Tista leta so pihale med slovenske srednješolce protiverske sape, zlasti iz Prage, od poznejšega državnega predsednika Masaryka, od Drtine in nekaterih drugih profesorjev češke univerze. Nasprotni študentje so imeli list Omladino, katoliški pa Zoro. Neupogljiv branilec vere in morale na II. državni gimnaziji je bil veroučitelj dr. Gregor Pečjak. Ni mogel vsem ohraniti vere. Kar se jih je pa izneverilo, so po njegovem prizadevanju odnesli vsaj zavest, da je krščanstvo zelo resna zadeva in tudi umsko zelo trdno utemeljena. Nekateri so pozneje pod raznimi vplivi spet postali verni. Dr. Pečjaku je pomagal požrtvovalni jezuitski pater Alojzij Žužek, ki je tudi ustanovil srednješolsko Marijansko kongregacijo. Katoliški študentje so hodili na skrite, prepovedane sestanke, ki so na njih večkrat predavali katoliški akademiki z Dunaja in iz Gradca, poznejši odlični javni delavci. — Pokojni g. Zajc je sredi vseh nevarnosti ostal veren in pošten. Učil se je dobro, zato je njegov lepi zgled še več zalegel.

Ko je vstopil v ljubljansko bogoslovje, se je zelo resno posvetil notranjemu življenju in svetim vedam. Z nedavno umrlim moravskim dekanom Jernejem Hafnerjem sta bila v istem letniku. Oba sta bila posvečena 18. julija l. 1912.

Škof Jeglič je g. Zajca nastavil v Slávini pri Postojni. Dobri Pivčani so ga takoj zacenili in vzljubili. Že takrat je bil tak, kakršen je ostal do smrti: pobožen, vesten pri delu, preprost, prijazen in gostoljuben, zlasti do duhovnih sobratov, in pa moder in spreten gospodar. Bil je izrazit kmetijski dušni pastir. — Iz Slavine je šel za ekspozita v Nadanje selo pod šent Petrom na Krasu in od tam v štván pri Slavini.

Ko so po prvi svetovni vojski Italijani tudi na Pivko položili svojo trdo pest, se je g. Karel izselil preko meje. Bil je za kaplana v Cerknici in je od tam oskrboval tudi Rakek. Potem je bil nameščen za župnika v Rakitni. Nešteto krat je stopal z železniških postaj Présenje in Borovnica v strmi breg, večkrat obložen s težkim nahrbtnikom. Tudi

Rakičani, zgledno verni, so ga imeli radi.

Iz Rakitne se je preselil na Rudnik pri Ljubljani. Iz te predmestne župnije hodi staro in mlado v mesto. Ob nedeljah in praznikih so večinoma šli h kakšni suhi maši, brez pridige. G. Zajc jim je pa vcepil ljubezen do rudniške cerkve in župnije. Dosegel je, da je bila cerkev ob nedeljah in praznikih pri prvi maši polna, pa tudi pri drugi, ki jo je na novo vpeljal.

Leta 1943 so mu odpeljali v bližnji gozd na Golovcu mladega, idealnega cerkovnika in kulturnega delavca in ga pozneje tam ustrelili. Tudi njemu so zagrozili. Ni mu torej kazalo ostati v župnišču; preselil se je v najeto stanovanje pod Rakovnikom in je od tam po sobratih oskrboval župnijo. V začetku maja se je pa tudi on z bratom in bratovo družino umaknil na Koroško. Pomagal je pri dušnem pastirstvu med nemškimi domačini, skraja iz spittalskega taborišča, potem pa na bližnji gorski župniji, kjer se je začasno nastanil.

Rad bi se bil odpeljal v Argentino, a so ga zaradi starosti odvrgli. Hudo mu je bilo, da se bo moral ločiti od brata in njegove družine, zlasti od nečaka Antona, ki je do zadnjega skrbel zanj, da tudi sin za lastnega očeta ne bi mogel bolj skrbeti. Pa so izseljeniške oblasti prepoved preklicale in g. župnik se je l. 1949 pripeljal v Argentino. Spet je bil kaplan, v Banfieldu, škofija La Plata. Potem je šel rajši stanovat v Buenos Aires, v Zavetišče za duhovnike. Od tam je opravljal službo božjo pri nekih redovnicah, potem pa v veličastni župni cerkvi sv. Jožefa v Flóresu. Tu je pridno spovedoval, zlasti Slovence.

Naj mu Bog prav obilno plačuje vse dobro, ki ga je storil s svojim svetlim zgledom in s 43-letnim duhovniškim delom.

Rad je bil med slovenskimi duhovniki, rad je zahajal na njihove sestanke. Zdaj v večnosti jim bo ljubezen gotovo s tem izkazoval, da bo prosil Boga za nas.

Franc Jaklič, Buenos Aires

JUGOSLAVIJA

Stenski koledar je izdalo CMD pred Novim letom 1955 v 80.000 izvodih. Niso prodali vsega, ker se ponekod člani za to niso dovolj pobrigali. Največ so ga prodali v Obmurju.

Mnogi člani CMD so zadnje čase vložili prošnjo za starostno pokojnino.

Ob pregledu dela Duhovniške zadruga v Ljubljani so ugotovili, da so najboljši odjemalci zadruga bosanski frančiškani, nato sledijo slovenske župnije, župnije v Dalmaciji, djakovska škofija, beograjska nadškofija. Na Hrvatskem pa si Zadruga zelo težko pridobiva odjemalce.

Kaj vse morajo naši sobratje poslušati na sestankih Ciriłmetodijskega društva, je razvidno iz referatov, objavljenih v Organizacijskem vestniku CMD. Referati šmona Franca so objavljeni seveda v celoti. Tako je januarja razlagal stanovskim tovarišem politični položaj, kjer jih navdušuje za aktivno koeksistenco. Mi jugoslovanski duhovniki smo lahko srečni, da ne živimo kje na Zapadu, kjer je takorekoč obvezna borba za ameriški blok. „S Titovim optimizmom gledamo v bodočnost.“

V referatu o zamejskih in izseljenških Slovencih prav pridno pljuje v svojo skledo, zaničuje „klerikalne“ elemente v zgodovini slovenskega izseljenstva in pravi: „Pri tako ogromnem številu pač ne more igrati nobene vloge peščica (11 tisoč) pobežlih belogardistov.“ Prav po partijsko uporablja razne psovke in kršči naše duhovniško glasiló vseh zamejskih duhovnikov enostransko za glasiló „narodnoizdajalske družčine“. Osmeši se s pripovedovanjem čisto izmišljenih reči. Pravi celo, da lažemo, da je prepovedano tiskanje katekizmov in molitvenikov (navzoči so se mu gočovo v obraz smejali...), da grozimo slovenskim škofom, da jih hočemo na vsak način potiskati v pravoslavje in v partijo.

Tudi Ivan Camplin, župnik iz Dubrovnika v Prekmurju, omenja emigrantsko duhovščino in me pozabi na g. škofa dr. Rožmana. Lojze Kodermac, župnik v Volčah, zanimivo razlaga politične emigracije in pravi, kako so mo-

rali bežati izpod diktature v Italiji, tako se je zgodilo tudi pri nas. Informira člane o našem listu in pravi, kako smo zagrenjeni in delamo pokoro v tujini.

Upamo, da naši trpečí sobratje v jugoslovanski Sloveniji podobne izjave tolmačijo svojim okoliščinam primerno in naše delo pravilno ocenjujejo v luči idej, zaradi katerih smo se vsi — oni in mi — šli v službo Kristusovo.

Pri CMD so osnovali Zamejsko komisijo, ki naj bi s svoje strani pomagala uradni izseljeniški matici. V njej so St. Cajnkár, predsednik, dekan Gabr. Piščanec iz Avberja pri Tomaju, Ivan Voda, župni uprav., Starše, Fr. Vroljih, ž. upr. v Moravčah, Lojze Kodermac iz Volč, St. Vrtovec iz Dornberga, Janko Premrl iz Sv. Lucije, Milko Margon, župnik iz Truški pri Marezigah, prof. Fr. Lipičnik iz Ljubljane, Matija Munda iz Dravogradu, J. Premrov, referent Zamejske komisije, prof. Jože Koš, r iz Ljubljane, Marijan Hrvatín iz Trnja pri Št. Petru na Krasu, Ignac Malej iz Trbnj, Miloš Čarf, ž. upr. v Zg. Tuhinju.

Komisija CMD za prošnje in pritožbe obvešča duhovnike, da smatra vlada duhovnike za samostojne poklice in jih kot take tudi obdavči s prometnim davkom. Plačilu prometnega davka pa ne podlega tisti del dohodkov, ki služi za osnovo pri plačilu prispevka za socialno zavarovanje.

Ker se je povišalo število upokojenecv članov CMD na 60, so povišali tudi procent prispevka za socialno zavarovanje od 12% na 25%. K temu je pripomoglo tudi zvišanje stroškov po bolnišnicah in zdraviliščih. Od zavarovalne vsote 8.800 din. znaša prispevek mesečno 2. 200 din. Polovico tega zneska plača „ljudska oblast“, polovico (1.100) pa mora plačati duhovnik CMD sam.

Na pepelnico 23. februarja je umrl na Brezjah pri frančiškanih lavantinski zlatomašnik Anton Kociper v 79. letu starosti. Pastiroval je 37 let v Slomškoví rojstni župniji Ponikva pri Grobelnem, 16 duhovnikov ga je spremilo na zadnji poti z dekanom g. Jakobom Rihčerm iz Šmarja pri Jelšah.

Februarja je umrl tudi p. Ivan Keller, doma s Češkega, ki je bil domači duhov-

nik grofice Herberstein v Šaleku. Za časa vojne je upravljal več župnij v okolici Celja.

14 duhovnikov je v Ljubljani oddalo nekaj svoje krvi v zavodu za transfuzijo krvi v pomoč bolnikom.

Naši sobratje na delu v ljutomerski okolici: Miloš Ferk, župnik, Cezanjevci; Štefan Cergulj, župnik, Križevci; Ludvik Duh, župnik v Svetinjah, Ivanjkovci; dr. Jože Kuk, župni upravitelj v Kapeli, Radenci; Franc Kolenc, župnik, Sv. Miklavž pri Ormožu.

V Kopru in okolici delujejo: frančiškana p. Pij Goli, Koper, trg Brolo 11, in p. Rupert Suhač; Milko Margon, župnik Truške, p. Marežige; Dominik Pegan, dekan, Krkavci, p. Šmarje pri Kopru; poleg nekaterih italijanskih duhovnikov.

Mons. Viktor Zakrajšek, ki je doslej bil vikar namestnik v Krki pri Stični, je prestavljen v Tržič.

Franc Perko, ki je imel novo mašo v Krki na Dolenjskem in je potem šel služiti k vojakom, bo za „kazen“ moral služiti še 4 leta!

Sv. Stolica je izročila upravo onih slovenskih župnij, ki so prišle po mirovni pogodbi iz tržaško-koprške škofije pod Jugoslavijo, apostolskemu delegatu mons. Torošu, ki je že doslej upravljal oni del goriške škofije, ki je prišel pod Jugoslavijo. S tem je prenehala jurisdikcija ljubljanskega škofa nad istrskimi slovenskimi in kraškimi župnijami. Pri prenosu oblasti v Kopru je ljubljanskega škofa zastopal kanonik dr. Pogačnik. Poleg mons. Toroša, ki je oblast prevzel, so bili zbrani še drugi duhovniki, med njimi tudi župnik iz Tomaja g. Albin Kjuder, ki bo kot škof, delegat pomagal mons. Torošu upravljati novo priključeno ozemlje.

V „Nova pot“, glasilo OMD duhovnikov v Sloveniji, je neki N. N. odgovoril g. dekanu Škerbcu glede C. M. duhovnikov. Pravi, da na podlagi zapisnika poročja, kako sta potekala v Ljubljani l. 1944 tridnevni tečaj duhovnikov in dušnopastirski dnevi. Pri tem naglašajo zlasti, kako so mons. Škerbec, kanonik Kraljič in kurat Lenček „hujskali“ duhovnike in gnali v boj proti

O. F. — V „Orgaizacijskem vestniku“ napadajo večkrat g. Jožeta Jamnika, češ da je Škerbčev eksponent in nekak voditelj (sic!) emigracije v Trstu. Napadajo tudi obhajanje prvih sobot med vojno v Ljubljani.

G. prelat dr. Franc Lukman je daroval 9. oktobra pri frančiškanih zlato mašo. Ob tej priložnosti je prejel od sv. stolice pozdravni brzojav.

Po novem zakonu o komunah spada v pristojnost občinskih LO urejati uporabo zvonov v cerkvah, hramih in drugih cerkvenih poslopih ob splošni nevarnosti. V pristojnost okrajev pa spada še nadalje: a) dovoljevanje pobiranja prispevkov in verske namene zunaj cerkva, hramov in verskih prostorov, ki so za to določeni, b) dovoljevanje procesij in drugih verskih obredov zunaj cerkve, c) prepoved verskih zborov v mejah splošnih ukrepov za varstvo ljudskega zdravja in javnega reda za čas, dokler trajajo okoliščine, zaradi katerih so bili izdani ukrepi.

Dosedanji vikar pomočnik Maks Ravnik na Selah pri Šumberku, je bil imenovan za upravitelja istotam, Novemašnik iz Knežaka na Krasu Štefan Strle, je postal kaplan v Hrušici.

Umrli je 13. oktobra Jože Podlipnik, župnik na Selah pri Šumberku, v lepi starosti 80 let. N. p. v m.!

V domačem kraju v Sori je prejel mašniško posvečenje na misijonsko nedeljo 1955 Franc Jamnik SDB.

Na Ustju pri Ajdovščini je 22. okt. zatisnil svoje oči župnik Štefan Podbršček. Prehladil se je, ko je šel s kolešom na Col pomagat. Rojen je bil 1889 v Desklah ob Soči, novo mašo je pel 1914. Služboval je tudi v Dolenji Tribuši in na Štjaku. R. i. p.!

Škofovi zavodi sv. Stanislava bi letos zelo slovesno praznovali 50 letnico obstoja, ko bi me bilo v Sloveniji Cerkvi sovražnega režima.

V ljubljanskem semenišču so se vršili letos julija in avgusta štirje tečaji duhovnih vaj. Udeležilo se jih je skupno 278 duhovnikov: 148 iz ljubljanske, 61 iz lavantinske, 41 iz goriške, 15 iz tržaško-koprške, 11 iz reške, 1 iz zagrebške in 1 iz skopljanske škofije.

Iz zapora sta se vrnila dva sobrata. Prvi je žuženberški dekan g. Karel Gnidovec, ki se je naselil v Zaplani nad Vrhniko, drugi pa metliški prošt g. Alfonz Klemenčič, sedaj imenovan za upravitelja župnije Sava.

V Škofji Loki je umrl 18. septembra kapucin p. Dionizij Pristovnik. Dosegel je starost 68 let.

Župnik na Primskovem pri Litiji g. Anton Plešič je s slovesno mašo praznoval 50 letnico svojega župnikovanja v tem kraju. Pridigal je škof mons. Vovk. Jubilant je letos dopolnil 88 let starosti in 59 let mašništva, pa je kljub temu še vedno v aktivni službi. Velika udeležba vernikov je dokazala, kako ga verniki spoštujejo in radi imajo.

Duhovniške spremembe v ljubljanski škofiji: upravitelj župnije Sava Stanislav Šinkovec, je postal upravitelj zapadnega dela župnije Hinje. — Upravitelj v Zapogah, Franc Govekar, je razrešen službe. Soupravo te župnije je sprejel Franc Šoukal, upravitelj v Vodica. — Dosedanji kaplan v št. Rupertu, Jakob Turšič SDB, je postal upravitelj v Cerknici. Od tam je odšel dosedanji upravitelj Franc Horvat SDB v Trstenik za kaplana. — Za upravitelja župnije Trstenik in soupravitelja župnije Goriče je imenovan Štefan Vogrin SDB. — V št. Rupert je odšel za kaplana Franc Levstek SDB. — V Tržišču je postal kaplan Anton Ternar SDB.

O pridiganju so razpravljali letos na spomladnih duhovniških konferencah. Vovk naroča sobratom v navodilih: „Danes so umestni kratki, lahko umljivi in lepo govorjeni govori, podprti z zgledi iz današnjega življenja in prešinjeni z navdušenostjo.“

V Sloveski Istri so se zgodile sledeče duhovniške spremembe: V Trst sta odšla Giovanni Cosolo, kanonik in dekan stolnega kapitlja v Koprnu, in Franc Šibenik, župnik v Lazaretu in soupravitelj župnij Dekani, Tinjan in jugoslovanskega dela župnij Osp in Milje. — Župnik v Marezigah, Anton Požar, se je odpovedal župniji in se preselil h kaplaniji sv. Brigida v miljskih hribih. — Milko Margon, župnik v Trušah, je sedaj

soupravitelj v Marezigah. — Franc Koritnik upravlja zdaj Dekani, Sv. Anton, Lazaret in jugoslovanski del Milje. — Alojzij Ličen, kaplan v Plavju, je postal upravitelj župnije Osp in soupravitelj Tinjana.

Zveza duhovnikov častilcev Najsvetejšega. Za 50-letnico odloka sv. Pija X. o pogostnem in vsakdanjem svetem obhajilu so bili pri duhovnih vajah v Ljubljani gospodje opozorjeni na Zvezo duhovnikov častilcev Najsvetejšega. Prijavilo se je 111 novih članov. To združenje, ki ga je začel bl. Julijan Eymard, ima sedaj v ljubljanski škofiji 160 članov, v tržaški administraturi 22, v reški pa 10 članov.

Župnijska cerkev na Ježici je bila dozidana pred 150 leti, posvečena je bila po škofu Wolfu pred 125 leti, pred 15 leti pa je bila povečana. Vseh treh obletnic so se letos zelo slovesno spominjali.

Dr. Janez Fabjan zopet predava dogmatiko na ljubljanski teološki fakulteti.

Na Dobrovi pri Ljubljani je imel 3. julija novo mašo g. Vinko Klemenc. Pridigar je bil dr. Janez Oražem.

G. Gabriel Piščanec, sedaj župnik v Avberju na Krasu (pri Tomaju), je imel 23. septembra v Radovljici zlato mašo. Tja ga je povabil sošolec p. Krizostom Sekovanič. Zele! je opraviti slovesnost pri Mariji Pomagaj na Brezjah, pa zaradi navala ljudi ni mogel. Zato je sprejel povabilo sošolca v Radovljici, kjer je bila cerkev premajhna, da bi sprejela vse ljudi, ki so prišli na slavlje.

Upravitelju župnije Spodnja Idrija so oblasti odbile prošnjo, da bi smel imeti ponovitve misijona na rožnovensko nešeljo. Nedavno poprej je bil „administrativno“ kaznovan z veliko globo, ker je procesija za nekaj metrov zavila po nedovoljeni poti.

ARGENTINA

Gospoda novomašnika Franc Himelreich in Jošt Martelanc sta že nastopila svoji službeni mesti. Prvi je šel za kaplana v San Justo, prov. Buenos Aires,

škofija La Plata, drugi pa za kaplana v stolno župnijo v San Luisu, prov. San Luis. Obema želimo veliko blagoslova obrežje pri apostolskem delu med rojaki, ki so naseljeni v teh dveh župnijah, in med argentinskim ljudstvom.

G. Andrej Pogačar, kaplan v San Luisu, je šel za nekaj mesecev v Evropo.

G. Alojzij Legan je bil iz Lanusa, prestavljen za kaplana v San Isidro, prov. Buenos Aires.

AVSTRIJA

G. Avgustin Pibernik, župnik v Nussdorf bei Lienz, še vedno ni mogel zapustiti bolnišnice. V odsotnosti ga je na župniji nekaj časa nadomestoval g. dr. Ludvik Čepon, ki je bil na potovanju v Sveti deželi in se je ob povratku v USA za nekaj časa ustavil v Avstriji.

V Šmarjeto pri Velikovem je prišel za provizorja g. Janez Štefan.

Za stolnega ceremoniarja v stolno cerkev v Celovcu je prišel kaplan iz Tinj g. Jože Gabruč.

G. dr. Janez Lučovnik, župnik v št. Janžu, je stopil v pokoj. Za enkrat ga v šoli nadomestuje g. Plemenitaš. Na župniji bo pomagal g. Vinko Zaletel, ko se bo vrnil iz potovanja v USA.

Prvi tečaj na kmečko-gospodarski šoli v Tinjah je zelo dobro uspel. Ta šola je velikega pomena za katoliško kmečko ljudstvo na slovenskem Koroškem. V Podravljah imajo tako šolo Titovci, ki našo mladino seveda po svoje vzgajajo. — Pred kratkim sta gospodinjki šoli v št. Jakobu in št. Rupertu dosegli pravico javnosti. Tu se vzgajajo naša dekleta v katoliškem in slovenskem duhu. Obe šoli vodijo slovenske šolske sestre. Vsem slovenskim sobratom po svetu priporočamo zadevo kmečko-gospodarske šole in obeh gospodinjstvih šol v molitev.

G. Alojzij Karel Marašek, župnik na Rebrci, se je 5. avgusta pri delu tako ponesrečil, da je 7. avgusta na posledicah umrl v celovski bolnišnici. Bil je po rodu Čeh in je zadnjih šest let deloval na Rebrci. Pri vernikih je bil zelo

priljubljen. V sredo 10. avgusta so ga položili k zadnjemu počitku na domačem župnijskem pokopališču. Pogrebne obrede je ob asistenci obilnih sobratov opravil častni kanonik in dekan g. Aleš Zechner iz Dobrle vasi, ki je na grobu tudi govoril. Govoril je tudi g. župnik Kuchler, s katerim sta bila dolga leta sosed in sotrpina v letih pregnanstva.

G. Pavel Bernik, slovenski misijonar v Indiji se je v mesecu avgustu mudil na Koroškem. Slovenskim vernikom je govoril o življenju in razmerah v Indiji.

Nove zvonove si nabavljajo po vseh župnijah na Koroškem. Tako z velikimi stroški in žrtvami naše verno ljudstvo popravlja škodo, ki jo je prizadejala nacistična objestnost in sovražstvo do Cerkev.

Dr. Nace Lovrenčič, ki pastiruje med Tirolci salzburske nadškofije, je premeščen iz Kösen a v Kirchdorf, Tirol.

G. Vinko Zaletel je še v Ameriki. Medtem je bil imenovan za provizorja v št. Janžu, ker je dr. Lučovnik šel v pokoj. V šolo hodi zaenkrat dr. Plemenitaš iz Golšovega, ob nedeljah pa oskrbi župnijo g. Janez Polanc.

G. Jože Gabruč je iz stolnice zopet prestavljen nazaj v Tinje med fante na kmečko-gospodarski šoli. Sedaj je na šoli 23 fantov.

Razpisana je župnija Žitara vas. Zanj je več kandidatov. Se bo kmalu odločilo.

Dr. Franc Šegula je iz Volšperga prestavljen v Celovec v stolnico namesto g. Gabruča.

Bogoslovci pripravljajo akademijo za proslavitev stoletnice slovenske akademije v celovškem bogoslovju.

ČILE

G. dr. Anton Trdan je bil pred kratkim v škofiji Rancagua, kjer že sedem let pridno pastiruje, imenovan za branič zakonske vezi in promotorja škofijskega sodišča. Do sedaj je bil na tem mestu mons. Valenzuela, ki so ga imenovali za apostolskega administratorja prelature Copiapó na severu Čila. G. Tonetu za veliko zaupanje od strani škofa iskreno čestitamo! Ima že kar

precej trdih "orehov" na tekočem in mora sedaj v začetku precej časa presedeti za knjigami.

Rev. Aleksander Horvat SDB, Santiago, je odšel na obisk v Jugoslavijo. V Čile je zelo poznan po svoji prirodopisni knjigi za srednje šole.

ITALIJA

Iz Brišče pri št. Petru v Benečiji je vendar odšel vikar Zanon, ki je prišel v Nadiške doline v času najhujšega fašističnega poitalijančevanja. Za novega vikarja je bil umeščen domačin g. Peter Černoja, svoj čas župnik v Čelah pri Stari gori.

V št. Peter Slovenov je prišel nov kaplan, don Fermo Picco. Želimo, da bi se čimprej naučil jezika svojih ovčic in skrbel za njih dušni blagor.

Gorica. — G. Anton Grbec, župnik v Gabrjah pri Vipavi, je na posledicah nesreče umrl 16. avgusta. Padel je z vlaka in nato umrl v bolnišnici. Več let je bil dekan v Nabrežini. Zaradi fašističnega preganjanja se je moral umakniti v Srednje nad Kanalom, kjer so mu Nemci požgali župnišče. Imel je 70 let.

G. Stanko Stanič, urednik „Katoliškega glasa“ in župnik v Štandrežu pri Gorici, je umrl 29. oktobra. Že dalje časa je bolehal, pa nismo mislili, da ga bo tako hitro iztrgalo iz naše srede. Duhovniki in vsi rojaki ga bomo zelo pogrešali. Bil je velik kulturen delavec na Goriškem. Znan je kot pisatelj šmarnic kratkih zgodovinskih del, soustanovitelj Goriške Mohorjeve družbe in Tiskovne zadruge v Gorici.

Naj oba sobrata počivata v miru!

G. Anton Prinčič, do sedaj kaplan v Gradežu, je postal župnik v Zgoniku.

G. Franc Švara je šel iz Zgonika v Alelli v Furlaniji.

Za doktorja bogoslovja je promoviral na Dunaju g. Franc Felc. Čestitamo!

Pri nas je novo tudi to, da se lahko z navadno prepustnico giblomo v desetakilometrskem pasu na tej in oni strani meje. Tako nam je omogočeno romanje na Sveto goro, kamor pride vsako nedeljo

veliko romarjev tudi iz Kranjske in Štajerske. 8. septembra je bilo skupno romanje goriške administrature (del goriške škofije je v Jugoslaviji). Zbralo se je okrog 6.000 vernikov in nad 40 duhovnikov. Polnočno procesijo okrog svetišča je vodil apostolski administrator mons. Toroš.

Na Sveti gori sta stalno dva patra frančiškana, ob sobotah pa pridejo na pomoč okoliški dušni pastirji. Na razpolago sta le cerkev in samostan, romarska hiša in romarska gostilna sta porjavljeni in zaprti.

Trst. — G. Rudi Bogatec, župnik v Kontovlju, si je pri vožnji z motornim kolesom zlomil nogo. Moral je precej časa biti pri miru v bolnišnici, sedaj pa je zopet doma, vendar še ne more opravljati dušnopastirskih opravil.

G. Jože Gracar CM je tudi prebil precej dni v bolnišnici. Muči ga sladkorna bolezen. Sedaj je tudi že doma.

Izpremembe v duhovniški službi. — G. Franc Šibenik, župnik v Lazaretu v Istri, se je preselil v Trst, kjer je nastavljen za štud. prefekta in podravnatelja v našem dijaškem zavodu Marijanašću. — G. L. Zupančič, ki je zelo spretno tri leta opravljal službo prefekta v Marijanašću v korist naše mladine, je bil s škofovim dekretom s 15. oktobrom nastavljen za žup. upravitelja v Boljunec. V Trst se je preselil tudi župnik Avg. Zlobec, ki je zaradi bolezni zapustil svojo župnijo Sv. Antona pri Kopru in stanuje sedaj v duhovniški hiši poleg semenišča v Trstu.

Duhovne vaje za učiteljice in dijakinje v Trstu je v mesecu septembru vodil prof. p. Maksimilijan Žitnik iz Celovca.

Duhovniške izpremembe: G. Anton Prinčič je prišel za župniškega upravitelja v Zgone. — Po smrti g. Gabrovskega je postal župnijski upravitelj v Boljuncu g. Lojze Zupančič. — V Ricmanjih je bil imenovan za župnika g. Albin Grmek. — Dr. Jože Gracar, upravitelj župnije Križ pri Trstu, je težko zbolel. Molima za njegovo zdravje! — V Rimu je pel novo mašo Tržačan g. Viljem Žerjal, posvečen v Germaniku. Zgodilo se je to

10. oktobra. Pridigal mu je nadškof dr. Fogar.

G. Janez Zupančič, ki je doslej pastir-
roval v Arbeču med Beneškimi Slovenci
v Nadiški dolini, je bil premeščen na vi-
karijo Obilica, ki je nekdanj spadal pod
župnijo Sv. Lenart v Benečiji. Njegov
novi naslov je: Sac. Giovanni Zupančič,
Oblizza, p. S. Leonardo Siv., Udine.

ŠPANJA

Blizu Madrida je 16. oktobra nenad-
no umrl mladi slovenski salezijanec Franc
Pučko. Doma je bil iz Cezanjevcev pri
Ljutomeru na Murskem polju. N. p. v m.

ZDRUŽENE DRŽAVE

Rev. Francis Jevnik, župnik sloven-
ske župn. je sv. Jožefa v Foresit Cityju,
Pa., je umrl 3. avgusta letošnjega leta.
Doma je bil iz Zabukovja nad Sevnico
in prišel v Ameriko že kot dijak. Več let
je kot duhovnik deloval med Hrvati,
zadnjih 32 let pa je bil dušni pastir
Slovencev. Bog mu bodi bogat plačnik
za vse!

Tri nove maše. Ave Maria, avgust
1955, str. 254—256, poroča o treh slo-
venskih novih mašah v Sev. Ameriki:

Tudi v Detroitu, Mich., je bila letos
slovenska nova maša in sicer dne 5. ju-
nija v cerkvi sv. Cecilije, kamor spada
novomašnikova družina. Novo mašo je
zapel Rev. John Maierle, rojen 6. junija
1928 v slovenski družini: oče, zdaj že
pokojni, se je priselil v Ameriko iz Sta-
rega trga ob Kolpi; novomašnikova mati
pa je iz znane Samidove družine v Cal-
umetu, Mich. — Novomašnik je gra-
duiral (napravil izpite) na Catholic
University v Washingtonu, D. C. Ob
novi maši mu je pridigal Rev. Francis

P. Srebernak. Obilo božjega blagoslova
na pot duhovništva.

V cerkvi sv. Antona na Ely, Minn.,
je dne 5. junija zapel svojo prvo glo-
rijo sin ameriške slovenske družine, Rev.
Robert A. Senta. Njegov oče je doma
iz Iga pri Ljubljani, mati pa je tu ro-
jena Slovenka. Novomašnik je bil po-
svečen za dultsko škofijo. K slovesno-
sti nove so se zbrali sami slovenski du-
hovniki: Rev. župnik F. Mihelčič, Rev.
M. Popesh, Rev. Golobich, Rev. Malova-
sich in Rev. Vovk. Novomašni pridigar
je bil Rev. Bernard Popesh. Častno stra-
žo je novomašniku držala skupina mons.
Buhovih Kolumbovih vitezov. — G. no-
vomašnik, tudi od nas iskrene čestitke.

V nedeljo dne 12. junija je v cerkvi
presv. Srca v Calumetu, Mich., zapel
novo mašo Rev. Neil Francis Deley
OFM. Njegov pokojni oče je bil irskega
rodu, mati pa Slovenka, rojena Mušič.
Na dan po novi maši je prišel novo-
mašnik v calumetsko slovensko cerkev
sv. Jožefa, kjer je izvršil obrede zlate
poroke svojega starega očeta in stare
matere, Mr. in Mrs. John Mušič. Pri ju-
bileju je bilo navzočih devet sinov in
hčera zlatoporočencev, trideset vnukov
in vnukinj ter štirje pravnuki. — V ne-
deljo po novi maši je imel Father Neil
Daley službo božjo v Baragovi cerkvi
na Eagle Harbar, Mich. Tu se je zbralo
vse njegovo številno sorodstvo ter imelo
po sveti maši prijetni družinski seta-
nek, h kateremu sta prišla iz Calumeta
tudi p. Odilo OFM in p. Inocenc OFM
Conv. Kmalu se je oglasila slovenska
pesem in tudi novomašnik je pomagal
peti po naše. Novomašnik spada v cin-
cinatsko frančiškansko provincijo. Želi-
mo mu vso srečo na duhovniško živ-
ljanjsko pot. Enako naše čestitke zlatop-
oročencema.

Sv. Peter Krizolog je govoril (Sermo CVIII): „Bodi Bogu hkrati daritev
in duhovnik; ne izgubi ničesar, kar Ti je Bog dal! Tvoje srce bodi oltar in tam
daruj svoje telo Gospodu... Ponudi vero, da se kaznuje nevera; daruj post, da
premine požrešnost; prosi usmiljenja, ki prežene lakomnost; in da preneha ne-
spamet, prinesi k oltarju vedno svetost; tako bo tvoje telo tvoj dar, če ni oma-
deževano z nobenim grehom.“

Pij XII.: Menti nostrae

PO KATOLIŠKEM SVETU

Castel Gandolfo. 4. oktobra je sv. oče v Castel Gandolfo sprejel udeležence drugega svetovnega kongresa za pota. Zastopanih je bilo 52 narodnosti. V nagovoru je papež poudaril: „Velike prometne žile služijo ne samo materialnim namenom, doprinašajo veliko tudi na duhovnem polju... Ali niso slavne ceste rimskega imperija veliko pripomogle k razširjenju krščanstva?... Otvoritev nove ceste je velikega pomena za ekonomijo, pa nič manjšega na polju zdravstvene oskrbe, higijene, ljudske izobrazbe in vere. Dispanzerji, šole in misijoni morejo pomnožiti svoje delo in povečati svoj vpliv. Po prometnih žilah dospe dušno in telesno zdravje do slehernih človeških naselij.

Nabožna zveza pastirjev. To je ustanova italijanskih pastirjev, ki šteje okrog 35.000 članov. V začetku meseca oktobra je zveza priredila svoj drugi kongres. Udeleženci so bili sprejeti tudi pri sv. očetu, ki je imel nanje daljši nagovor.

Radio in televizija. 21. oktobra je papež Pij XII. govoril članom glavne skupščine Evropske zveze za radio in televizijo. Poudaril je, kako veliko more pomagati televizija pri vzgoji v šolah in kako more zopet povežati razbito moderno družino. „Kako je božja previdnost uredila vse tako, da televizijski aparat omogoča, da morejo prisostvovati verskim prireditvam in manifestacijam vsi tisti verniki, ki ne morejo biti telesno navzoči. Prenašanje liturgičnih obredov, razlaganje verskih resnic, predstavljanje slavnih del cerkvene umetnosti, vse to in še drugo prinaša besedo božjo v družine, bolnišnice, jetnišnice in do najbolj oddaljenih krajev od velikih kulturnih središč. Bog daj, da bi kmalu prišel čas, ko bodo mogle tudi množice poganov s pomočjo te čudovite naprave lažje spoznavati evangelij!“

Trije osnovni zakoni krščanske vzgoje mladine. 24. oktobra je sv. oče govoril udeležencem dvoletnih tečajev za izpopolnjenje, ki jih organizira Italijansko društvo za vzgojo. Poudaril je tri temeljne točke vzgoje: Mladino je treba seznaniti z resnico, predno jo zastrupi

zmota; nobena vzgojna metoda ne rodi popolnega in trajnega uspeha, če ni v skladu z zahtevami krščanstva; vsak vzgojitelj se mora na svojedelo temeljito pripraviti.

Prvi narodni kongres katoliških laičnih voditeljev iz vse Indije. Vršil se bo od 14. do 21. decembra v Nagpurju. Glavni cilji kongresa so sledeči: Izpopolniti laike za vodstvo katoliških ustanov; ti laični voditelji naj bi se med seboj spoznali in skupno študirali probleme svoje domovine; dogovorili naj bi se glede metod dela pri katoliškem apostolatu doma in v mednarodnih katoliških organizacijah.

Naši črni sobratje. Nadškof v New Orleansu, mons J. Francis Rummel je na misijonski postaji Sv. Cecilije jezuitu Bendu prepovedal začasno vsa verska opravila (neke vrste interdikt), ker misijonarji, ki tam delujejo, nekemu duhovniku zamorec niso dovolili maševati v njihovi misijonski kapeli samo zato, ker je zamorec (rasizem). „To dejanje,“ pravi nadškof, „nasprotuje dolžnosti, da moramo katoličani spoštovati vse duhovnike, naj bodo katerekoli rase ali narodnosti.“

Socialni teden v Kanadi. Vršil se je od 25. do 27. septembra v Vancouverju za angleško govoreče katoličane, od 29. septembra do 2. oktobra pa za francosko govoreče v Cornwallu. Sv. oče je poslal socialnemu tednu posebno pismo.

Brzjav sv. očeta predsedniku Eisenhowerju. Ko je sv. oče zvedel, da je zbolel predsednik U. S. A. gen. Eisenhower, mu je takoj poslal sledečo brzjavko: „Podvizamo se poslati Vaši Prevzišeni izrazi simpatije v boleznih z obljubo naše najbolj goreče molitve za Vaše skorajšnje ozdravljenje in za vaše veliko prizadevanje za blaginjo svoje dežele in za dosego miru na svetu.“

VIII. kongres asistentov delavske organizacije. 21. septembra se je začel v Rimu osmi kongres duhovnikov asistentov pri italijanski krščanski delavski katoliški organizaciji (ACLI). 200 jih je bilo. Duhovnik mora biti povsod tudi duša socialnega dela. Delavsko gibanje brez Kristusa je obsojeno na neuspeh.

Kje je kardinal Mindsenty? Pred kakimi tremi meseci je prišla iz Madžarske vest, da so oblasti kardinala pomilostile in da se je presečil v neko cerkveno poslopje. Nič gotovega se ni dalo o tem ugotoviti in potem zopet popoln molk, nobene novice ni bilo več o njem. Kardinal je sedaj star 62 let. Zaprli so ga leta 1948, in je bil prihodnje leto obsojen na dosmrtno ječo.

Braziliija. 99 odstotkov prebivalstva je katoličanov, vendar se mora Cerkev boriti z dvema velikima težavama: protestantske sekte, ki so zelo delavne in praznoverje ljudi. Je pa v zadnjih desetletjih versko življenje silno porastlo.

Afrika. Škofje zapadne Afrike so izdali skupno pastirsko pismo, v katerem vzpodbujajo svoje vernike, da bi se bolj zanimali za probleme javnega življenja v deželi. Najprej jih spomnijo, kakšen je krščanski nauk o poslanstvu Cerkev, je krščanski nauk o poslanstvu Cerkev, nato pa začne razpravljati nekatere posebne probleme Cerkev v francoski Afriki in v Togo. Pismo pravi: „Zavedajte se, da je Cerkev za vse dežele in narode. Nobena dežela ali doba je ne more imeti za svojo in jo nekako monopolizirati. Pravilno govoreno, ni Cerkev za Francijo ali za Nemčijo ali za Kitajsko ali za Afriko. Obstaja Cerkev Jezusova, ki živi in deluje v Franciji, v Nemčiji, na Kitajskem, v Afriki. Zaradi svoje univerzalnosti, ker gre preko vseh meja, more Cerkev vršiti svoje poslanstvo določenim ljudem v vseh deželah in časih in se jim prilagoditi in jih družiti z Bogom in z verniki ostalih dežel. Cerkev je kraj srečanj narodov in ras in časov.“

Kolumbija. Veliko se piše in govori, da katoliška Cerkev preganja protestante v Kolumbiji. Tudi na konferenci škofov Latinske amerike v Rio de Janeiro se je o tem razpravljalo. Ni res. Imajo svobodo. Škofje so tudi sklenili,

da ne mislijo nikjer v Južni Ameriki postaviti se na stališče boja in napada proti protestantom.

U. S. A. 20 odstotkov vsega prebivalstva v U. S. A. je katoličanov. Protestanti imajo 35 odstotkov, 60 odstotkov vsega prebivalstva prisostvuje verskim obredom. Od protestantskih sekt so najbolj močni metodisti, ki jih je 9,202.728.

POPRAVKI K SEZNAMU DUHOVNIKOV

Lavrenčič dr. Ignacij, Kichdorf, Tirol
Pogačar Jože, Nussdorf, P. Lienz, Osttirol.

Puhar Leopold, St. Johann im Pongau, Salzburg

Ropas Rudolf, kaplan, St. Jakob im Rosental, Kärnten

Sukič Janez, Rikenberg, (P. Bleiburg, Kärnten

Štrekelj Jakob, Hochfeistritz, P. Eberstein, Kärnten

Švarc (ne Švarz) Alberik

Učakar Franc, Edling, P. Kühnsdorf (ne Künsdorf), Kärnten

Vilfan Janez (ne Pfarrhaus: stanuje privatno)

Vodopivec dr. Miran, Innsbruck, Kapuzinergasse 5/2, Tirol.

Zabret Franz, Schermberg (ne Schrnberg), P. Schwarzach im Pongau, Salzburg

Zamjen dr. Srečko SDB, St. Josefs Kirche, Waidmannsdorf, Klagenfurt, Kärnten

Tuk Ciril, Brandenburg, Tirol (ne Osttirol)

Mihečič dr. Franc, Madrid (6), Serrano 113, España

Lomšek Janko, Kainbach (ne Keimbach), Schillingsdorf bei Graz

Belej Marin, Gratwein (ne Gratfein)

Vodnik Franc Preitenegg (ne Beitenberg)

Izdaja: Konzorcij (Gregor Mali). — Urejuje: uredniški odbor (dr. Ivan Ahčin, Rivadavia 234, Adrogué FNGR, prov. Buenos Aires, Argentina) — Uprava: Stanko Škrbe, Víctor Marínéz 50, Buenos Aires, Argentina. — Tiska tiskarna Federico Grote, Montes de Oca 320, Buenos Aires, Argentina.

